SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Sametingets årsmelding 2021

Vedtatt 09. mars 2022

Sak 5/22

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Postboks 3
9735 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sámediggi 2022

Forsidefoto: Laurie Guillerme

Innhold

Del 1 - Leders beretning		6
Del 2 - Introduksjon til virksomheten og hovedtall		8
Del 3 - Årets aktiviteter og resultater		17
1	Språk	23
2	Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning	33
3	Areal, miljø og klima	44
4	Næringer	48
5	Kultur	53
6	Kulturminnevern	62
7	Helse, sosial og barnevern	68
8	Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling	71
9	Samarbeidsavtaler	74
10	Andre tiltak	76
11	Politisk nivå	78
12	Administrativt nivå	80
Del 4 - Styring og kontroll i virksomheten		82
Del 5 - Vurdering av fremtidsutsikter		86
Del 6 - Årsregnskap		90

Del 1 - Leders beretning

Jus eallin ja dearvuohta – vi møtes igjen hvis vi har livet og er friske. Det er essensen i et godt brukt samisk ordspråk, som forteller at livet og helsa betinger fremtiden vår. Nok et år der pandemien har satt sitt preg på livene og planene har kanskje gitt oss noen flere perspektiver å tolke ordspråket på. Vi har alle måttet ta hensyn til å sikre liv og helse gjennom kollektive tiltak. I 2022 håper jeg tiden er kommet for å bygge opp igjen tilbud og aktiviteter. For Sametinget blir det en viktig oppgave å støtte det samiske samfunnet i dette. Målet er at vi skal kunne leve som de sosiale vesener vi mennesker er. Næringslivet, kulturlivet og hverdagen vår skal få en ny vår og blomstre igjen med ny kraft.

Sametinget har også i 2021 brukt virkemidler for å holde Sápmi gående i krisetid. Dette har skjedd gjennom målrettede støtteordninger til næringslivet og ved at samiske kulturarrangementer fått videreført støtte, selv om alle aktiviteter ikke har kunnet gjennomføres som planlagt. Det samiske samfunnet står i en generasjonsoppgave der vi skal bygge opp det samiske samfunnet med tilbud, institusjoner, møteplasser og jobber. Dette skal vi fortsatt prioritere. Gjennom pandemien har vi blitt svært klar over at nasjonalgrensene finnes og at de skiller oss. Denne kunnskapen kan gi vind i seilene til å styrke det samiske samarbeidet og vår innsats for å fjerne praktiske hindringer skapt av grensene som går tvers gjennom samiske lokalsamfunn.

Jeg er spesielt bekymret for hvordan pandemien har påvirket de unge. Det er derfor viktig for Sametinget å ha et spesielt engasjement for vilkårene til samiske barn og unge fremover. Vi har mye å ta tak i. Psykisk uhelse, barnefattigdom, mobbing, hets og vold er faktorer som ødelegger livene til flere samiske barn og unge. Dette må vi motvirke. Våre barn og unge er våre viktigste ressurser. Jeg lar meg inspirere av at vi i 2021 endelig fikk en ny barnevernlov som sikrer samiske barn rettigheter til språk og kultur. Sametinget har ned en stor innsats gjennom politisk arbeid og konsultasjoner for å sikre rettighetene til samiske barn i barnevernets omsorg. Dette viser at vi kan få til systemforbedringer og at det er tvingende nødvendig.

2021 var også et år da det samiske demokratiet var i aksjon. Et valgmanntall i vekst viser at engasjementet er stort og at stadig flere aktiverer stemmeretten sin. Valget ble gjennomført og det niende Sametinget ble i oktober konstituert med utgangspunkt i et korrekt resultat. Valggjennomføringen viste imidlertid at det var både rutine- og systemfeil som må forbedres. Det er behov for både evalueringer og et kontinuerlig arbeid knyttet til Sametingets valgmanntall for å sikre god valggjennomføring, slik at velgerne skal kunne stemme til sametingsvalget. Sametingsvalget skal ikke bare være godt gjennomført, men velgerne skal også oppleve valggjennomføringen som betryggende og at de blir tatt imot og får avlegge sin stemme til valget som ved alle andre valg vi gjennomfører i Norge.

I november 2021 kom Høyesterettsdommen i Fosensaken. I storkammer i Høyesterett ble det konstatert at det foreligger et brudd på konvensjonen om sosiale og politiske rettigheter artikkel 27. Det betyr at det har skjedd et brudd på menneskerettighetene i denne saken. Det er avgjørende at denne alvorlige ubalansen i vår rettsstat følges opp slik at det pågående menneskerettsbruddet stoppes. Det betyr at det ugyldige konsesjonsvedtaket må oppheves av departementet. Dette er en sak som må få konsekvenser. Det har betydning for fremtidige saker. Jeg vil at vi sammen skal sikre at våre systemer hindrer at urfolksrettigheter og menneskerettigheter brytes på denne måten. I dette er Sametinget en del av løsningen. Reelle konsultasjoner på et tidlig stadium er en åpenbar oppskrift. Derfor er det gledelig at statlige, regionale og lokale myndigheters plikt til å konsultere med samiske interesser lovfestet i 2021 gjennom endringer i sameloven.

Jeg vil fremholde at Sametinget er en del av løsningen på de fleste samfunnsområder som angår det samiske folket, og ikke minst når det gjelder å løse samfunnsutfordringer. En av de store oppgavene fremover er å sørge for å opprettholde og skape levende samiske lokalsamfunn. Det er viktig for fremtidig opprettholdelse av både samisk språk og kultur. Derfor prioriterer Sametinget en relativt stor andel av sitt budsjett til næringsvirkemidler. Denne innsatsen har betydning for både enkeltpersoner og lokalsamfunnene det gis støtte til, og ikke minst har Sametingets midler en betydning for å kunne løse ut midler fra øvrige tilskuddsordninger. NORCE har omtalt Sametingets virkemiddelordninger som helt avgjørende for at enkelte næringsaktører skal ha mulighet til å etablere seg. Sametinget er altså utvilsomt en del av løsningen for samiske områder når den helhetlige distriktspolitikken skal formes videre. Dette inkluderer i alle høyeste grad de sjøsamiske områdene, hvor det trengs tiltak for å sikre bosetting og rettigheter og tilgang til naturressursene.

Samisk kultur har over flere år opplevd en medvind på det nasjonale og internasjonale planet. Håpet er at denne medvinden skal fortsette etter pandemien, og Sametinget vil bidra til at samiske kunstnere og kulturarbeidere som har møtt store utfordringer under pandemien kan bli virksomme igjen. At tre samiske kunstnere i 2022 skal utstilles i den nordiske paviljongen på et av verdens viktigste kunstarrangementer, Venezia-biennalen, viser den generelle medvinden. Det gjenstår mye arbeid for å sikre dagens samiske kulturinstitusjoner bærekraftige rammebetingelser. I tillegg er det oppgaver med å bygge opp møteplasser for samer, lokale arenaer for daglig kulturutøvelse og institusjoner som ivaretar joik, tradisjonskunnskap og samisk kunst. Men grunnlaget er heldigvis godt, og i 2021 har gledelig nok fått et gjennombrudd for Beaivváš Sámi Našunálateáhter, som godt timet til 40-årsjubileet sitt har fått startbevilgning over statsbudsjettet for et nytt teaterbygg.

Jeg vil at vi som politikere skal la oss inspirere av gode eksempler samtidig som vi møter de utfordringene vi står i med sterk dialog, modig nytenking og at vi har redskaper for å kunne ta ansvaret som vi har.

Sirpa Karine Muotka

Foto: Åse M. P. Pulk/Sametinget

Del 2 - Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Det første Sameting ble åpnet av Hans Majestet Kong Olav V den 9. oktober 1989.

Sametinget er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Som samenes folkevalgte organ i Norge er Sametingets mål å arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter som grunnlag for å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv og eksistensen av ulike samiske tradisjoner. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge samt bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket.

Sametinget er et demokratisk instrument for samisk selvbestemmelse og for utvikling av nyttige og nødvendige tjenester og tilbud til den samiske befolkningen. Sametinget er samenes talerør nasjonalt og internasjonalt. Sametinget vil bidra til at rettighetene i FNs erklæring om urfolks rettigheter implementeres i lovverk og praktisk politikk som påvirker vår hverdag.

Sametinget styres etter det parlamentariske prinsipp, hvor det sittende Sametingsrådet baserer sin virksomhet på tillit i plenum. Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i Lov om Sametinget og andre samiske retts- forhold (Sameloven). Plenum fastsetter tingets arbeidsorden, med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget. Det avholdes henholdsvis fire komité- og plenumsmøter i året. I 2021 var komité- og plenumsmøtet i februar-mars avhold i adskilte uker. Komité- og plenumsmøtet i mai-juni ble avholdt samme uke og møtet var digitalt på grunn av koronasituasjonen. Det ble også avholdt komite- og plenumsmøte i august og oktober i samme uke. Begge disse møtene var digitale møter. Årets siste komité og plenum i november og desember ble avholdt i to separate uker og digitalt. I 2021 var det dermed fem komité- og plenumsmøter.

Sametingsvalget holdes hvert fjerde år på samme dagen som stortingsvalget. Sametinget er øverste valgmyndighet til sametingsvalget. Det er 7 valgkretser som dekker hele landet, hver valgkrets får tildelt mandater etter antall manntallsførte i kretsen.

Til sammen velges det 39 representanter fra hele landet.

Sametingets politiske organisering

Plenumsledelsen består av fem medlemmer som velges etter forholdstallsprinsippet av og blant Sametingets representanter.

Fra 15. juni 2018 og ut valgperioden var plenumsledelsen slik:

Medlem	Vara
Tom Sottinen (AP), pleumsleder	Synnøve Søndergaard (AP)
Tor Gunnar Nystad (NSR), nestleder	Nils Mikkelsen Utsi, (NSR)
Aili Guttorm (NSR)	Ellinor Marita Jåma, (ÅaSG)
Thomas Åhren (NSR)	Niko Valkeapää, (NSR)
Kåre Olli, (partipolitisk uavhengig)	Toril B. Kåven, (NORD)

Fra 21. oktober 2021 er plenumsledelsen slik:

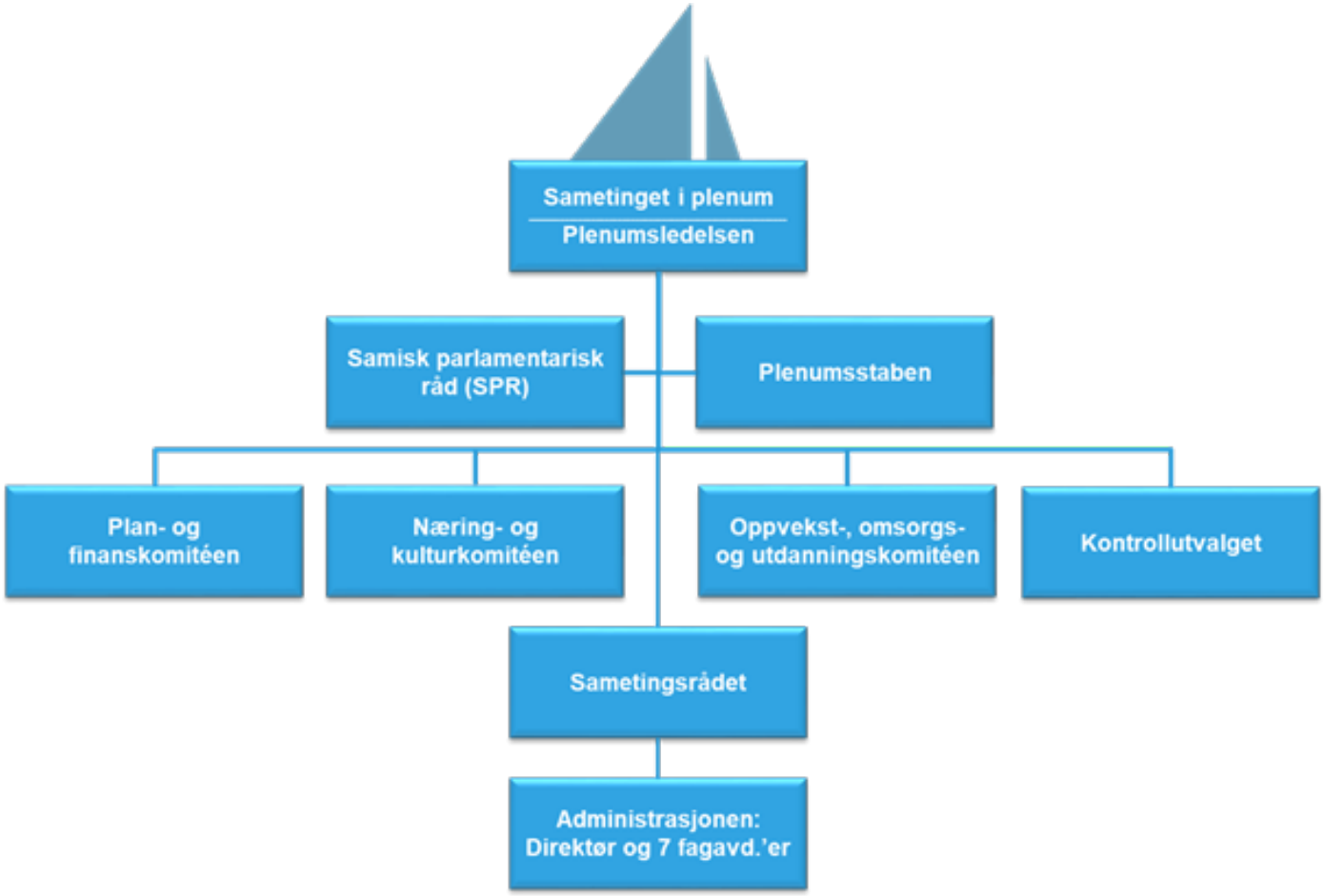
Tom Sottinen (AP), pleumsleder
Tor Gunnar Nystad (NSR), nestleder
Aili Guttorm (NSR)
Sara Katrine Aleksandersen (NSR)*
Knut Einar Kristiansen (NORD)

*Runar Myrnes Balto (NSR) ble valgt inn i plenumsledelsen, men ble erstattet av Sara Katrine Aleksandersen samme dag, da Presidenten utnevnte ham til Sametingsråd.

Plenumsledelsens oppgave er å innkalle til Sametingets komité- og plenumsmøter og lede plenumsmøtene etter reglene i Sametingets forretningsorden. Dette omfatter også å behandle permisjonssøknader, og å ta nødvendige avgjørelser i spørsmål om Sametingets saksforberedelse og spørsmål om tolking av regulativ og reglement. Plenumsledelsen fremmer innstilling til plenum i reglement om saksbehandlingen i Sametinget og godtgjørelse til Sametingets politikere. Plenumsledelsen skal på vegne av Sametingets plenum, ivareta representasjonsoppgaver, eventuelt utpeke andre til slike oppgaver, og utpeke Sametingets deltakere til møter, konferanser med mer.
I tillegg har plenumsledelsen som oppgave å forestå og forvalte Sametingets valgmanntall og valg til Sametinget.

Alle Sametingets representanter er medlem av en av de tre fagkomitéene som behandler saker og gir sin innstilling til Sametinget i plenum:

- Plan- og finanskomitéen
- Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomitéen
- Nærings- og kulturkomitéen

Sametingets politiske organiasering

Fagkomitéene er opprettet for å utnytte den samlede samepolitiske kunnskap som finnes blant Sametingets representanter, samtidig som man legger til rette for at representantene involveres i forberedelsene av saker til behandling i Sametingets plenum. Komitéene fremmer på bakgrunn av et forslag fra Sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, innstilling til plenum i de sakene plenumsledelsen oversender komiteene.

Plenumsmøtene har vært tolket av fire faste tolker fra/til norsk (svensk), nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk, alt etter hvilket språk som ble brukt fra talerstolen. Møtene i fagkomiteene har vært tolket fra nordsamisk til norsk, med én tolk i hver komité.

Frem til valget i 2021 bestod Plan- og finanskomiteen av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Cecilie Hansen	Senterpartiet
Nestleder Ronny Wilhelmsen	Arbeiderpartiet
Medlem Runar Myrnes Balto	Norske Samers Riksforbund
Medlem Nils Mikkelsen Utsi	Norske Samers Riksforbund
Medlem Tor Gunnar Nystad	Norske Samers Riksforbund
Medlem Anne Henriette Reinås Nilut	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ellinor Marita Jåma	Åarjel-saemiej-Gïelh
Medlem Klemet Erland Hætta	Norske Samers Riksforbund
Medlem Tom Sottinen	Arbeiderpartiet
Medlem Synnøve Søndergaard	Arbeiderpartiet
Medlem Lars Filip Paulsen	Høyre
Medlem Toril Bakken Kåven	Nordkalottfolket
Medlem Isak Mathis O. Hætta	Kautokeino fastboendes forening

Etter valget 2021 bestod Plan- og finanskomiteen av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Tor Gunnar Nystad	Norske Samers Riksforbund
Nestleder Elisabeth Erke	Senterpartiet
Medlem Beaska Niillas	Norske Samers Riksforbund
Medlem Kristin Sara	Norske Samers Riksforbund
Medlem Lisa Marit Pentha-Stavsøien	Norske Samers Riksforbund
Medlem Per Johnny Sara	Norske Samers Riksforbund
Medlem Eirik Larsen*	Norske Samers Riksforbund
Medlem Toril Bakken Kåven	Nordkalottfolket
Medlem Vibeke Larsen	Nordkalottfolket
Medlem Ulf Tore Johansen	Nordkalottfolket
Medlem Ronny Wilhelmsen	Arbeiderpartiet
Medlem Arild Pettersen Inga	Arbeiderpartiet
Medlem Per Mathis Oskal	Arbeiderpartiet
Medlem Ann Karin Kvernmo*	Norske Samers Riksforbund

Frem til valget 2021 besto Nærings- og kulturkomiteen av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Arild Pettersen Inga	Arbeiderpartiet
Nestleder Berit Marie P. E. Eira	Flyttesamelista
Medlem Nora Marie Bransfjell	Norske Samers Riksforbund
Medlem Mathis Nilsen Eira	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sandra Andersen Eira	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jovna Vars Smuk	Norske Samers Riksforbund/ Samefolkets parti
Medlem Ann Karin Kvernmo	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jan Ole Klemet Hermansen	Senterpartiet
Medlem Per Mathis Oskal	Arbeiderpartiet
Medlem John Kappfjell	Arbeiderpartiet
Medlem Arthur Tørfoss	Fremskrittspartiet
Medlem Tor H. Mikkola	Senterpartiet
Medlem Inger Eline Eriksen Fjellgren	Árja

Etter valget 2021 besto Nærings- og kulturkomiteen av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Mathis Nilsen Eira	Norske Samers Riksforbund
Nestleder Arthur Tørfoss	Fremskrittspartiet
Medlem Henrik Olsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ole-Henrik Bjørkmo Lifjell	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sara Katrine Aleksandersen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Maren Benedicte Nystad Storslett**	Norske Samers Riksforbund
Medlem Svein Oddvar Leiros	Senterpartiet
Medlem Berit Marie P. E. Eira	Flyttsamelista
Medlem Øyvind Lindbäck	Nordkalottfolket
Medlem Gry Hege Warth	Nordkalottfolket
Medlem Ingvild M. L. Halvorsen	Nordkalottfolket
Medlem Jørn Are Gaski	Partipolitisk uavhengig
Medlem John Kappfjell	Arbeiderpartiet
Medlem Sandra Márja West**	Norske Samers Riksforbund

Frem til valget 2021 besto Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Márjá-Liissá Partapuoli	Norske Samers Riksforbund / Samefolkets parti
Nestleder Jørn Are Gaski	Arbeiderpartiet
Medlem Piera Heaika Muotka	Norske Samers Riksforbund
Medlem Gunn Anita Jacobsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Thomas Åhrén	Norske Samers Riksforbund
Medlem Niko Valkeapää	Norske Samers Riksforbund
Medlem Karen Anette Anti	Norske Samers Riksforbund
Medlem Aili Guttorm	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sandra Márjá West	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ann-Elise Finbog	Samefolkets parti
Medlem Elisabeth Erke	Senterpartiet
Medlem Kåre Olli	Partipolitisk uavhengig
Medlem Kjellrun Wilhelmsen	Nordkalottfolket

Etter valget 2021 besto Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Ann-Britt Eira Sara	Arbeiderpartiet
Nestleder Piera Heaika Muotka	Norske Samers Riksforbund
Medlem Mathias Eilert Olsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Aili Guttorm	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jovna Vars Smuk	Norske Samers Riksforbund
Medlem Helén Storelv-Rabone	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sandra Márjá West**	Norske Samers Riksforbund
Medlem Kirsten Inger Anti	Senterpartiet
Medlem Kjetil Romsdal	Nordkalottfolket
Medlem Sylvi Pedersen Vatne	Nordkalottfolket
Medlem Knut Einar Kristiansen	Nordkalottfolket
Medlem Tom Sottinen	Arbeiderpartiet
Medlem Ann-Elise Finbog	Samefolkets parti
Medlem Maren Benedicte Nystad Storslett**	Norske Samers Riksforbund

*Eirik Larsen fikk fritak fra sitt verv som sametingsrepresentant for Norske Samers Riksforbund 9. desember 2021, og Ann Karin Kvernmo rykket inn som fast representant i hans sted.

**Representantene Sandra Márja West og Maren Benedicte Nystad Storslett byttet 10. desember komiteer. Per 31.12.2021 sitter representant West i Nærings- og kulturkomiteen, og representant Storslett i Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen.

Sametinget 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget.

Nærings- og kulturkomiteen 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget.

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget.

Plan- og finanskomiteen 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget.

Frem til valget 2021 har Sametingsrådet bestått av følgende personer:

Navn	Parti
President Aili Keskitalo	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Henrik Olsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Silje Karine Muotka	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Hans Ole Eira	Senterpartiet

Etter valget 2021 har Sametingsrådet bestått av følgende personer:

Navn	Parti
President Silje Karine Muotka	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Runar Myrnes Balto	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Maja Kristine Jåma	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Hans Ole Eira	Senterpartiet

Sametingsrådet fungerer som Sametingets «regjering» og står for den daglige politiske virksomheten.

Sametingets administrasjon

Sametinget har en desentralisert administrasjon med en kontorstruktur som er geografisk spredt på ni ulike steder (for kart se del 3 kapittel 11). Sametingets parlamentsbygning og hovedadministrasjon ligger i Karasjok. Kontorene er lokalisert i samiske områder og er på de fleste stedene lokalisert sammen med andre samiske institusjoner. Dette bidrar både til gode fagmiljø og til viktige kompetansearbeidsplasser i forholdsvis små arbeidsmarkeder. I tillegg bidrar spredt kontorstruktur til godt søkertilfang ved rekruttering og til god trivsel ved at ansatte har mulighet til å velge hvor de vil arbeide.

Sametingets administrative organisering

Sametingets administrasjon er organisert i en stab og 7 avdelinger. Avdelingene er igjen delt opp i ulike fagseksjoner. Øverste leder i administrasjonen er direktør Inger Marit Eira-Åhrén som ble tilsatt som direktør for Sametinget i perioden 01.09.2020 - 31.08.2026.

Øvrige ledelse består per 31.12.2021 av følgende avdelingsdirektører:

Navn	Avdeling
Rávdná Buljo Gaup	Direktør i avdeling for Sametingets politiske sekretariat
Lisbeth Eira	Direktør i avdeling for oppvekst og opplæring
Magne Svineng	Direktør i avdeling for næring, kultur og helse
Risten Turi Aleksandersen	Direktør i avdeling for språk
Sunniva Skålnes	Direktør i avdeling for kulturminner, areal og miljø
Hege Fjellheim	Direktør i avdeling for rettigheter og internasjonale saker
Tommy Somby	Direktør i avdeling for administrasjon
Liv Inger Somby	Direktør i kommunikasjonsstaben

Det ble gjort en omorganisering i 2021, for mer informasjon se Del 3 kapittel 11.

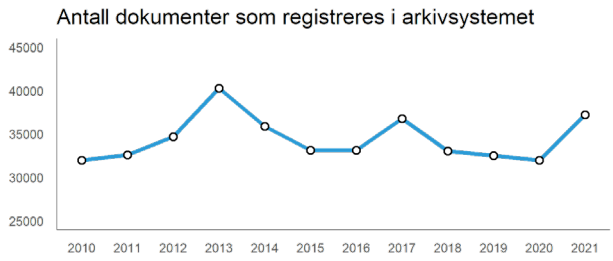
Utførte årsverk i henhold til DFØ*	Fast ansatte**
133,69	146

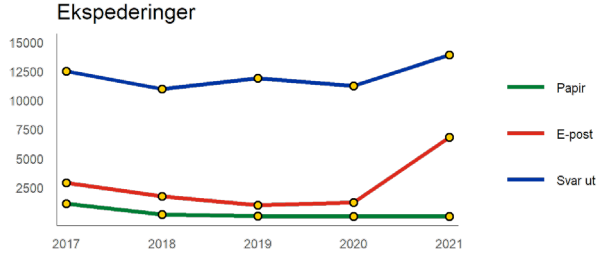
* Netto forbruk etter fravær og permisjoner
**Antall stillingshjemler

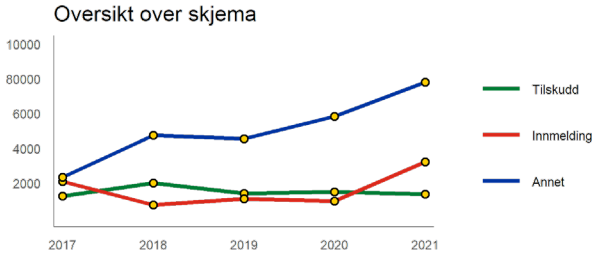
Sametinget har siden 2017 rapportert årsverk etter mal fra DFØ. I henhold til tildelingsbrev skal SSB sine tall for arbeidsavtaler benyttes. Disse foreligger ikke ennå, derfor har en brukt fast ansatte uten fravær, permisjoner, vakanser og engasjement.

Dokumentstatistikk

Antall dokumenter som registreres i arkivsystemet fra 2010 fram til 2021.

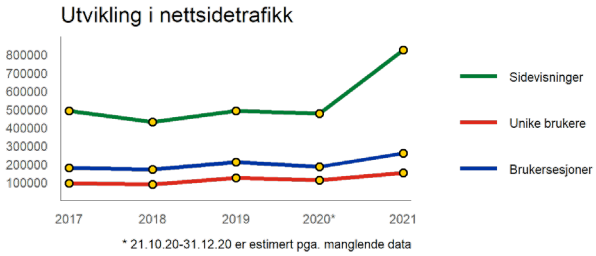

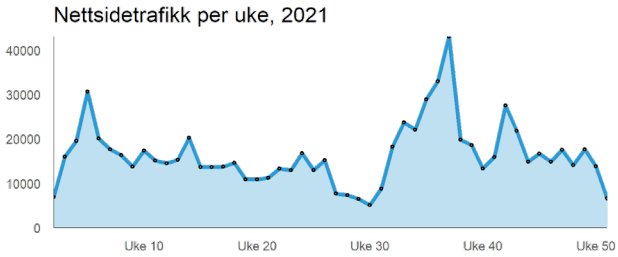
En tydelig trend er at ekspedering via digitale plattformer øker, mens papirpost går ned. Dette er en trend som har vart over flere år.

Innmelding viser antall registeringer i Sametingets valgmanntall. Annet er jobbsøknader og annen dokumentasjon som er mottatt elektronisk.

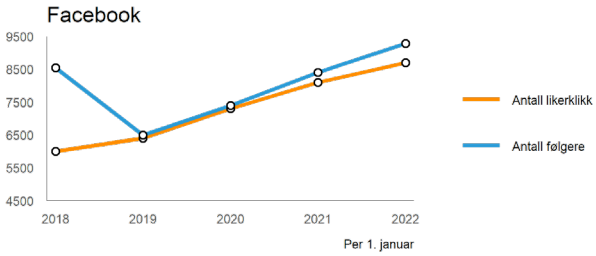
Internettstatistikk for Sametinget

Statistikk for Sametingets nettside 2021

Statistikk sosiale medier 2021

Nøkkeltall

Nøkkeltall 2019-2021	2019	2020	2021
Samlet bevilgning	514 004 000	524 968 000	565 013 000
Virkemidler totalt	338 901 537	354 175 783	396 170 534
-Andel virkemidler av samlet bevilgning	65,9 %	67,4 %	70,12 %

Nøkkeltall 2019-2021	2019	2020	2021
Driftsutgifter politisk og adm. nivå	179 646 740	164 619 586	166 491 527
Driftsutgifter politisk nivå	8,2 %	6 %	4,95 %
Driftsutgifter administrativt nivå	26,7 %	25,3 %	24,52 %
Lønnsandel adm. i forhold til driftsutg. adm.	70,5 %	71,87 %	75,01 %

Volumtall 2019-2021	2019	2020	2021
Antall klager	19	27	

Sametingsrådet 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget.

Del 3 - Årets aktiviteter og resultater

Virkemidler, drift politisk og administrativt nivå mot revidert budsjett

Hovedtabell

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Avvik
Driftsinntekter			
Bevilgninger fra departementene	565 013 000	565 013 000	0
Sum	565 013 000	565 013 000	0
Driftskostnader			
Drift politisk nivå	27 958 626	27 390 000	-568 626
Drift administrativt nivå	138 532 901	139 101 000	568 099
Sum	166 491 527	166 490 999	-528
Virkemidler			
Virrkemidler	396 170 534	404 981 171	8 810 638
Sum	396 170 534	404 981 171	8 810 638
RESULTAT	2 350 940	-6 459 171	8 810 110
Anvendelse av årsresultatet			
Til annen egenkapital	-2 350 940		
Sum anvendelse	0		

Bevilgninger fra departementene

Fordeling av bevilgningene fra departementene er som følger:

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Avvik
Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD	543 013 000	543 013 000	0
Klima- og miljøverndepartementet - KLD	6 000 000	6 000 000	0
Kunnskapsdepartementet - KD	15 000 000	15 000 000	0
Kulturdepartementet - KUD	1 000 000	1 000 000	0
Sum	565 013 000	565 013 000	0

I tillegg til disse bevilgningen er det gitt bevilgninger og tilskudd til ulike formål. For nærmere spesifikasjon se Del 6 bevilgningsrapportering.

Virkemiddelregnskapet 2021

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Avvik
Språk	108 114 282	112 836 171	4 721 890
Kunnskap	51 675 647	62 449 000	10 773 354
Arealer og miljø	3 376 040	3 825 000	448 960
Næring	41 334 077	40 664 000	-670 077
Kultur	156 750 628	150 696 000	-6 054 628
Kulturminnevern	8 320 277	9 214 000	893 723
Helse- og sosial	2 397 080	3 485 000	1 087 920
Urfolks rettigheter og internasjonalt arbeid	3 393 053	2 717 000	-676 053
Samarbeidsavtaler	3 724 300	2 000 000	-1 724 300
Andre tiltak	17 085 151	17 095 000	9 849
Sum	396 170 534	404 981 171	8 810 638

Totalt viser virkemiddelregnskapet for 2021 et overskudd på kr 8 810 638.

Sametingsrådet fordeler de søkerbaserte virkemidlene innenfor Sametingets budsjett med unntak av de virkemidlene som er lagt til plenumsledelsens disposisjon.

I 2021 er omdisponeringsfullmakten brukt til å dekke underskudd på enkelte tilskuddsposter mot andre tilskuddsposter som har et overskudd. Plenum er informert om dette under rådets beretning ved plenum i desember 2021.

Det er blant annet gjort omdisponeringer til en rekke søkerbaserte ordninger blant annet til språkprosjekter, stipender, barnehager, variert næringsliv, kulturtiltak, institusjonsutvikling og til tilskuddsordnigen samiske rettigheter til arealer og ressurser. I tillegg ble det gjort omdisponeringer til kulturinstitusjoner for å gi samiske kulturinstitusjoner utviklingsmuligheter. Det ble også gjort en omdisponering til Samerådet for utarbeidelse av en samisk klimarapport.

Om koronasituasjonen

Også i 2021 har koronapandemien påvirket Sametingets aktiviteter. Alt fra interne aktiviteter i Sametinget til samisk samarbeid på tvers av landegrenser ble også i 2021 preget i større eller mindre grad.

Det har vært avgjørende å kunne ha digitale møter og slik sikre at prosesser ikke stanser opp. Sametingets politiske møter, som komite og plenum, har vært gjennomført enten digitalt, en kombinasjon med fysisk og digital deltagelse eller fysiske med spesielle smittevernregler. Når det gjelder Sametingets administrasjon har det i større grad enn i 2020 vært mulig å holde vanlig aktivitet, men driften er fortsatt preget av pandemien.

Næringslivet i det samiske området har hatt krevende år. Dette er noe Sametinget har tatt hensyn til når det gjelder tilskuddsmottakere. Sametinget har valgt å ikke kreve tilbake tilskudd fra de som får fast direkte tilskudd fra Sametinget for arrangement som ikke blir gjennomført som følge av koronapandemien. Det er forventet at aktiviteten til mange av mottakerne av direktetilskudd har vært lav i 2021 og at dette kan medføre en overskuddsandel på over 20 % også i 2021. Sametinget har derfor gjort et unntak fra det vedtatte regelverket for direkte tilskudd. Mottakere av direktetilskuddene tillates å overføre hele overskuddet fra 2021 til 2022, med unntak av tilskudd til kommuner og fylkeskommuner. Sametinget styrket i revidert budsjett 2021 visse ordninger til næringslivet for å kunne bidra ekstra til næringsutvikling i en vanskelig tid.

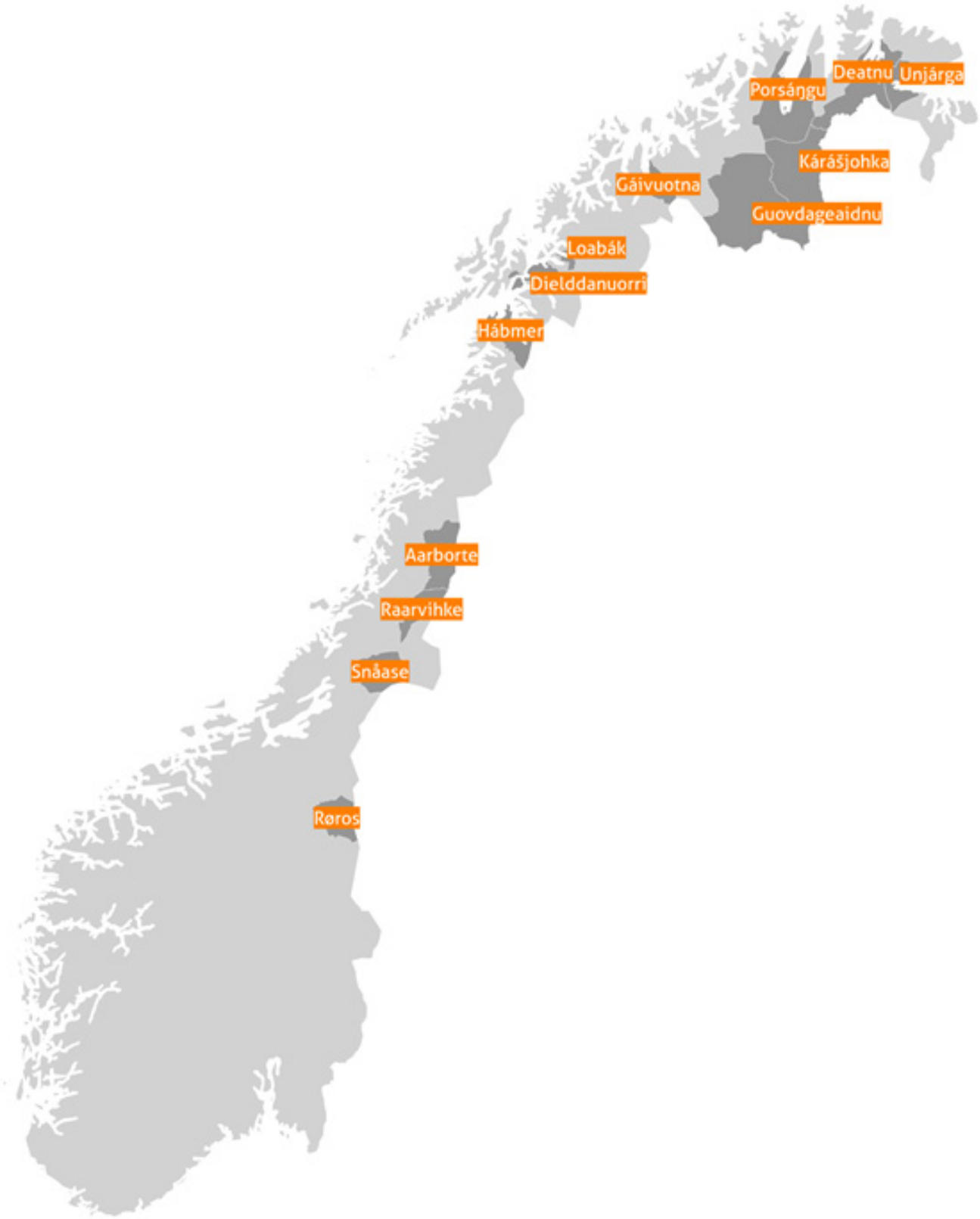
Oversikt over utvalgte konsultasjoner med statlige myndigheter i 2021

I juni vedtok Stortinget endringer i samelovens kapittel fire. Reglene i loven erstatter den tidligere konsultasjonsprosedyren som Sametinget hadde med regjeringen. Loven legger til rette for at konsultasjoner mellom offentlige myndigheter og Sametinget, eller andre samiske interesser, skal foregå i god tro og med formål om å oppnå enighet. Dette betyr blant annet at konsultasjonene skal gjennomføres med gjensidig lojalitet og respekt for partenes interesser, verdier og behov Sametinget gjennomfører en rekke konsultasjoner i løpet av et år. Noen konsultasjonsprosesser består av lange møterekker både på administrativt og politisk nivå, andre konsultasjoner gjennomføres med ett enkelt møte.

Sak	Konsultasjonspart	Status	Reultat
Språk			
Hjertespråket	Kommunal- og moderniserings-departementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Forskrift om stedsnavn	Kulturdepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Offentlig samisk og kvensk navn av «Kongeriket Norge»	Kommunal- og moderniserings-departementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Næringer			
Riksrevisjonens undersøkelse av kvotesystemet i kyst - og havfisket	Stortingets kontroll- og konstitu-sjonskomité	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Laksefiskereguleringer 2021-2025	Miljødirektoratet, og Klima- og Miljødepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Kongekrabbereguleringer 2021	Fiskeridirektoratet og Fiskeride-partementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Regulering av fiske i 2021	Fiskeridirektoratet og Fiskeride-partementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Opplæring			
Ny opplæringslov	Kunnskapsdepartementet	Pågående prosess	Konsultasjon ikke fullført
Samisk innhold i yrkesfaglige læreplaner- samisk innhold i vg2 og særløps læreplanene -samisk innhold i vg3 læreplanene	Utdanningsdirektoratet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevern	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevernsarbeid	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanningen	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for anestesisykepleierutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for barnesykepleierutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for intensivsykepleierutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for operasjonssykepleierutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om nasjonal retningslinje for kreftsykepleierutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet

Sak	Konsultasjonspart	Status	Reultat
Forskrift om nasjonal retningslinje for samisk sykepleieutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Sammensettingen av porteføljestyret 2022-2025 for samisk portefølje i Norges Forskningsråd	Norges forskningsråd	Avsluttet	Enighet
Strategi for barnehagekvalitet mot 2030	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Strategi for barnehagekvalitet mot 2030	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Miljø og areal			
Ekspropriasjon av reindriftens rettigheter for kvartsuttak i Nasafjell, Rana kommune.	Nærings- og fiskeridepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Bjøråa og Ytteråa	Norges vassdrags- og energidirektorat	Pågående	Enighet om prosess
Sak om to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark	Miljødirektoratet	Pågående	Konsultasjon ikke fullført
Mulig utvidelse av Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark	Fylkesmannen i Trøndelag	Pågående	Enighet om prosess
Øyfjellet, observatører ved Jillen Njaarke reinbeitedistrikts konsultasjon om MTA-plan.	Olje- og Energidepartementet	Avsluttet.	Ikke enighet
Veileder reindrift og plan- og bygningsloven	Landbruks- og matdepartementet	Avsluttet	Enighet
Guolasjohka – Revisjon av konsesjonsvilkår for	Norges vassdrags- og energidirektorat	Saken ikke avsluttet.	Enighet om videre prosess
Lebesby kystsoneplan – politisk konsultasjon	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Jakt- og fangsttider – ny forskrift	Miljødirektoratet	Avsluttet	Enighet
Søbergsvatnet i Bindal kommune, kraftverk	Olje- og Energidepartementet	Avsluttet	Enighet
132 kV kraftlinje Silsand-Brensholmen (Senja-Kvaløya)	Norges vassdrags- og energidirektorat	Pågående prosess	Enighet om prosess
KV132 Kvandal - Kanstadbotn	Norges vassdrags- og energidirektorat	Avsluttet	Enighet
Endringer i plan- og bygningsloven om dispensasjoner etter § 19. Politiske konsultasjoner.	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Konsultasjon om naturstrategi for våtmark	KLD	Avsluttet	Ikke enighet
Klagesak MTA-plan Øyfjellet vindkraftverk - administrativt	Olje- og Energidepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Endringer i sameloven mv. (om konsultasjonsplikt)			
Veileder om reindriftens motorferdsel på barmark i verneområder, sammen med NRL	Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet	Ikke avsluttet	Enighet om prosess
KVU Nord Norge	Statens vegvesen	Pågående prosess	Enighet om prosess
Årlig møte mellom Sametingsrådet og politisk ledelse i KLD	KLD	Avsluttet	Enighet
Etablering av Kastnesåsen naturreservat – Dyrøy kommune	Statsforvalter for Troms og Finnmark	Avsluttet	Enighet
Øyfjellet vindkraftverk – politisk konsultasjon om MTA.plan	Olje- og Energidepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Vern av Sorkvola og Stygglandet i Engerdal kommune	Statsforvalteren i Innlandet	Avsluttet	Enighet om prosess
Mekling Loppa kommunes arealplan	Loppa kommune	Avsluttet	Enighet om videre utredninger og prosess

Sak	Konsultasjonspart	Status	Reultat
Medlemmer og mandat for det statlige motorferdselslovutvalget - politisk	KLD	Avsluttet	Ikke enighet
Raggovidda trinn III utsatt frist for idriftsettelse	Olje- og Energidepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Skogvern, Sjoralia i Surnadal	KLD	Avsluttet	Enighet
Helse			
Barnevernsloven	Barne- og familiedepartementet	Pågående	Konsultasjon ikke fullført
Oppdragsdokumenter for regionale helseforetak	Helse- og omsorgsdokumentet	Avsluttet	Enighet
Forskrift til helseregisterloven	Helse- og omsorgsdokumentet	Avsluttet	Enighet
Innhold i Masterutdannelsen innen barnevern	Helse- og omsorgsdokumentet	Avsluttet	Enighet
Kulturminnevern			
Forskriftsfesting av gjeldende tilskuddsordninger under kap. 1429, post 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77 og 79	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	Sametingets innspill ble ikke tatt til følge

Forvaltningsområdet for samisk språk på norsk side av Sápmi

1 Språk

1.1 Virkemidler til samiske språk

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Bruk av samisk språk	47 917 000	47 917 000	0
Utvikling av samiske språk	56 882 996	58 169 171	1 286 175
Hjertespråket	3 314 286	6 750 000	3 435 714
Sum	108 114 282	112 836 171	4 721 889

Samfunnsmål:

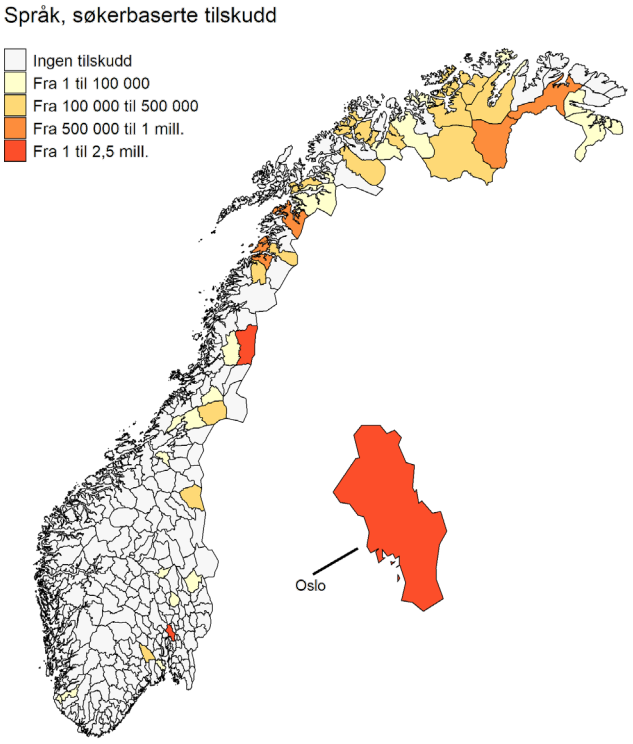
- De samiske språkene er naturlige, samfunnsbærende og levende språk.

Europeisk pakt om regions- eller minoritetsspråk (minoritetsspråkpakten), der statene forplikter seg til å beskytte og utvikle minoritetsspråk omfattet fram til høsten 2021 kun nordsamisk. Som følge av Sametingets målrettede arbeid for å få implementert sør- og lulesamisk inn i paktens del III er sentrale myndigheter nå forpliktet til å gjennomføre tiltak for å øke bruken av sør- og lulesamisk. Dette er en styrking av sør- og lulesamisk språk sin stilling og et skritt på vei for å oppnå samfunnsmålet.

Gjennom tilskuddsordningene styrker Sametinget grunnlaget for språkutvikling på lokalt og regionalt nivå. I tillegg til tilskudd har Sametinget tett dialog med direktetilskuddsmottakerne om tiltak som kan bidra til bedre måloppnåelse.

Sametinget jobber også opp mot regjeringen for å styrke det lovmessige grunnlaget for samisk språk.

Samiske stedsnavn er viktig i synliggjøring av samiske språk. Stadig flere samiske stedsnavn blir vedtatt og skiltingen er også blitt mye bedre. Mye skilting gjenstår likevel, særlig i sørsamisk område og kystnære strøk i nord. Synliggjøring gjennom skilting, navn i kartgrunnlag og så videre bidrar til levende språk, og dermed også til samfunnsmålet.

Sametinget har også i 2021 gjennomført flere tiltak i oppfølgingen av Giellalokten. På grunn av koronapandemien har mange av tiltakene måttet tilpasses digitale løsninger. Dette har betydd nye tilnærminger for de ulike tiltakene. Noen av tiltakene måttet utsettes og noen måtte avlyses.

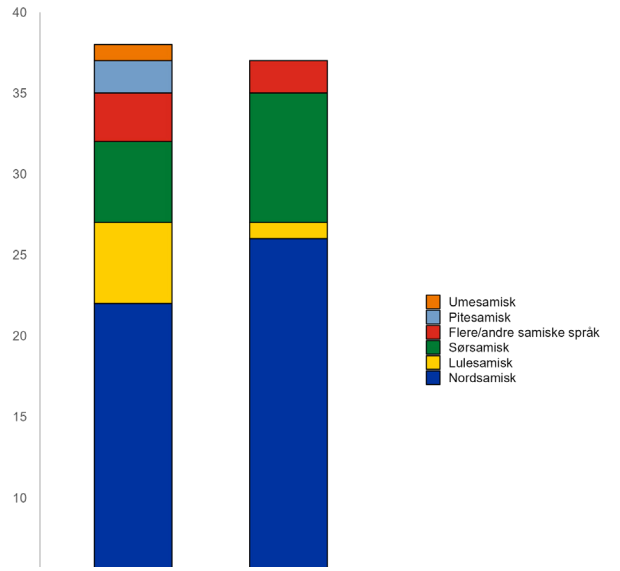
NOU Hjertespråket inneholdt mange forslag til tiltak og lovendringer som ville styrke samiske språk på ulike samfunnsområder. I 2021 har Sametinget fått utarbeidet en felles rapport om grenseoverskridende opplæringssamarbeid, bidratt til gjennomføring av samisk språkuke, igangsatt et arbeid med utviklingsprogram for sør- og lulesamisk, utarbeidet en rapport om rekrutteringsstrategier for det samiske samfunnet og gjennomført karrierekonferanse. Et viktig arbeid i oppfølgingen av Hjertespråket i 2021 har vært arbeidet med revidering av samelovens språkregler.

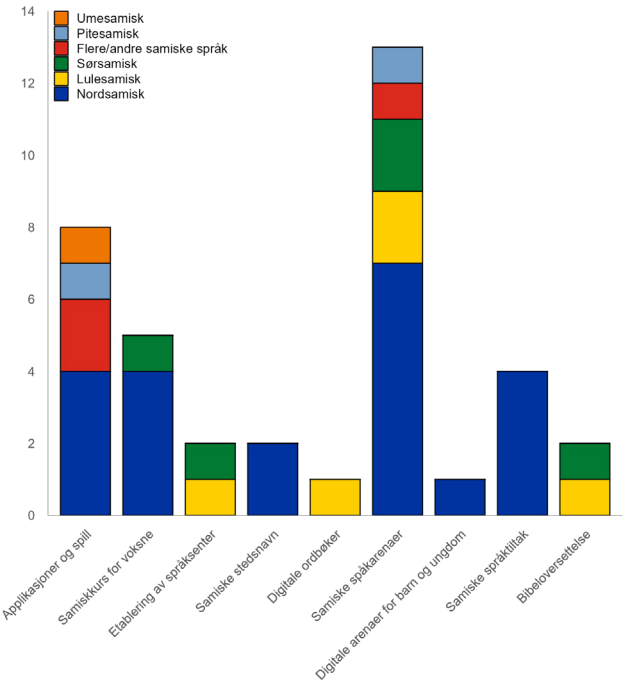
Oversikt over vedtatte samiske stedsnavn i 2021:

	Naturnavn By/grend/ bygdenavn og lignende	By/grend/ bygdenavn og lignende	Broer, tuneller, gårder og bruk	Stasjoner, flyplasser o.s.v.	Adressenavn	Sum området
Nordsamisk	763	3	32	9	12	819
Lulesamisk	1	0	0	1	0	2
Sørsamisk	6	1	1	2	0	10
Skoltesamisk	0	0	0	0	0	0
Sum type navn	770	4	33	12	12	831

Arrangert	Språkarena	Språkkurs
Sørsamisk område	13	7
Lulesamisk område	4	0
Nordsamisk område	46	22
Sum	63	29

Tabellen viser antall språkarenaer og språkkurs som Sametinget har bevilget midler til i sør-, lule- og nordsamiske områder. Språksentrene har hatt utfordringer dette året med å gjennomføre alle tiltakene, men har kommunisert at de har måttet tilpasse seg situasjonen og finne andre eller alternative løsninger for å kunne gjennomføre enkelte av tiltakene.

Regjeringen har jobbet med endring i samelovens kapittel tre. Sametinget og regjeringen er enige i endringene med unntak av retten til muntlig svar på samisk. Sametingets mener at endringen som er foreslått vil svekke det samiske folkets rettigheter knyttet til bruken av samisk språk. Det sentrale i den nye loven er at det skal defineres samisk språkområde med ulike kommunekategorier. Blant annet blir bykommuner en egen kommunekategori i språkområdet, som vil styrke språkrettighetene for befolkningen i de store byene i Norge.

1.2 Bruk av samiske språk

1.2.1 Samletabell - bruk av samiske språk

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tospråklighets-tilskudd til kommuner	43 673 000	43 673 000	0
Tospråklighets-tilskudd til fylkes-kommuner	4 244 000	4 244 000	0
Sum	47 917 000	47 917 000	0

Mål for innsatsområdet:

- Innbyggerne i forvaltningsområdet for samisk språk kan aktivt bruke samisk i kommunikasjon med offentlige instanser.

Offentlige instanser i forvaltningsområdet for samisk språk skal oppfylle samelovens kapittel 3, og betjene sine brukere på samisk, både muntlig og skriftlig. Dette skal fører til at samisk brukes aktivt på de samfunnsområder som berører kommuner og fylkeskommune og tospråklighetstilskuddene til kommuner og fylkeskommuner er viktige virkemidler for å oppnå innsatsområdets mål. Utfordringen er at de ulike kommunene har ulike forutsetninger og utfordringer for å kunne dekke den samiske befolkningens behov. .

KS er kommunesektorens organisasjon. Alle norske kommuner og fylkeskommuner er medlemmer i KS. Sametinget og KS har blitt enige om å samarbeide om saker som berører begge parter. Målet er å utvikle tjenestetilbudet til den samiske befolkningen. Et viktig samarbeidsfelt, er etablering av nettverk med kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk. Nettverket ble etablert i 2020. I 2021 ble det første fysiske møtet avholdt. Kommuner fikk informasjon om endringene av samelovens og opplæringsloven. I tillegg fikk kommunene en innføring i arbeidsmetodikk for tjenesteinnovasjon.

Europeisk pakt om regions- eller minoritetsspråk (minoritetsspråkpakten), som Norge ratifiserte i 1993, er en avtale som forplikter statene til å beskytte og utvikle minoritetsspråk. Nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk er blant de språkene som Norge har definert som regions- eller minoritetsspråk. Frem til høsten 2021 var lule- og sørsamisk omfattet av paktens del II der mål

og prinsipper om beskyttelse og utvikling av språk defineres, mens nordsamisk var omfattet også av paktens del III med klare tiltak for å utvikle regions- eller minoritetsspråk i offentlig virksomhet. Som følge av Sametingets målrettede arbeid for å endre dette er det nå vedtatt at lulesamisk og sørsamisk skal omfattes av paktens del III og at det er til sammen 43 bestemmelser som skal gjelde også for disse språkene. For lulesamisk og sørsamisk innebærer det at sentrale myndigheter nå har en økt forpliktelse til å gjennomføre tiltak for å øke bruken av sør- og lulesamisk.

Tospråklighetstilskudd til kommuner

Følgende kommuner fikk direktetilskudd til tospråklighet i 2021: Kautokeino kommune, Karasjok kommune, Tana kommune Porsanger kommune, Nesseby kommune, Kåfjord kommune, Tjeldsund kommune, Snåsa kommune, Lavangen kommune, Røyrvik kommune, Hattfjelldal kommune, Røros kommune og Hamarøy kommune.

Kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er viktige samarbeidspartnere i styrking av de samiske språkene. Sametinget holder årlige møter med kommunene for å styrke informasjonen mellom Sametinget og kommunene, etablere arenaer for informasjon og kommunikasjon, samt gi innspill til hvordan kommunene kan styrker og utvikler de samiske språkene. På grunn av koronapandemien ble møtene avholdt digitalt i 2021.

Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner

Følgende fylkeskommuner fikk i 2021 direkte tilskudd til tospråklighet: Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune.

1.3 Utvikling av samiske språk

1.3.1 Samletabell - utvikling av samiske språk

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Språkutvikling i kommuner	13 897 000	14 545 000	648 000
Språkutvikling i fylkeskommuner	1 416 000	1 416 000	0
Samiske språksentre	26 475 000	26 406 000	-69 000
Språksentertreff	0	100 000	100 000
Språkprosjekter	8 382 000	7 602 171	-779 829
Stipend til elever med samisk i videregående skole	3 229 000	3 000 000	-229 000
Språkstipend høyere utdanning	370 000	400 000	30 000
Rettskrivningsbok for lulesamisk og sørsamisk - prosjekt	34 458	200 000	165 542
Samiske stedsnavnstjenester - prosjekt	59 257	300 000	240 743
Sámi giellagáldu	2 914 280	4 000 000	1 085 720
Språkmotiveringspris	50 000	100 000	50 000
Stipend for samiskspråklig innholdsproduksjon	56 000	100 000	44 000
Sum	56 882 996	58 169 171	1 286 175

Mål for innsatsområdet:

- Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

Gjennom tilskuddsordningene utviklingstilskudd til kommuner og fylkeskommuner, og tilskudd til språksentrene kommer Sametinget nærmere innsatsområdets mål hvert år. I tillegg til tilskudd har Sametinget tett dialog med kommuner, fylkeskommuner og språksentrene om tiltak som kan bidra til bedre måloppnåelse. Sametinget jobber også opp mot regjeringen for å styrke det lovmessige grunnlaget for samisk språk.

Ny tolkelov ble vedtatt av Stortinget i juni 2021. Sametinget ga høringsuttalelse til loven i 2019 men i 2021 ble det gjennomført konsultasjoner både om lov og forskrift til loven. Sametingets innspill har vært knyttet til autorisasjonen av tolker. Sametinget har foreslått at Sametinget skal være autorisasjonsorgan for samiske tolker. Det er blitt enighet med departementet at denne problemstillingen skal tas opp igjen når autorisasjonsordningen skal revideres.

Samiske stedsnavn i offentlig bruk har økt gradvis etter at Sametingets plenum behandlet sak 19/16 Samiske stedsnavn. I

saken ble viktigheten av synliggjøring av samiske navn i offentlige rom. Dette vedtaket intensiverte arbeidet med få vedtatt samisk navn på aktuelle skiltingsobjekt. Arbeidet med samiske stedsnavn bidrar til innsatsområdets mål gjennom å fremme og synliggjøre de samiske språkene.

Sametinget har i tillegg til en fast administrasjon som jobber med stedsnavn, oppnevnt eksterne navnekonsulenter som daglig jobber med samiske stedsnavn (se omtale også 1.3.12). Samisk stedsnavntjenesten har dette året gitt foreløpige og endelige tilrådninger til mange stedsnavnobjekter. Stedsnavntjenesten har på bakgrunn av tidligere stedsnavnregistreringer og andre skriftlige og muntlige kilder, reist navnesak på både naturnavn, grende- og tettstednavn. Stedsnavntjenesten driver utstrakt informasjonsvirksomhet om stedsnavnloven, navnesakregelverk og samiske navn generelt som kulturminne, informasjonskilde og identitetsmarkør.

Vedtak gjort i kommunene sendes oftest kun til kartverket. Dermed får ikke Sametinget full oversikt over vedtatte stedsnavn. Tallene nedenfor viser de Samiske stedsnavnstjenester har oversikt over, så tallet er sannsynligvis høyere.

I 2021 ble Nöörjen gånkarïjhke, Vuona gånågisrijkka og Norgga gonagasriika offentlig godkjent som parallellnavn til Kongeriket Norge, og skiltingsprosessen på grenseovergangene er påbegynt.

I 2021 fikk flere steder skilt på samisk, deriblant flyplasser. Økt skiltmengde på samisk skyldes en kombinasjon av to faktorer; flere gjennomførte navnesaker med endelig vedtak på navneobjekter som er aktuelle for skilting kombinert med økt bevissthet om stedsnavnlovens pålegg om å bruke samiske navn «av eige tiltak», § 9. Mye skilting gjenstår likevel, særlig i sørsamisk område og kystnære strøk i nord.

Samisk stedsnavnstjeneste har i 2021 styrket samarbeidet med kartverket og språkrådet. I 2021 har blant annet forskrift til stedsnavnsloven vært tema. Sametinget ser at samarbeidet er nyttig gjennom at Samisk stedsnavnstjeneste blir involvert i arbeidet som språkrådet og kartverket jobber med. Det gir både et godt faglig løft og mulighet til å påvirke viktige prosesser tidlig. Samisk stedsnavnstjeneste har også startet samarbeid med kartverkets kartografi seksjonen, målet for samarbeidet er å synliggjøre samiske stedsnavn i de offentlige kartene.

Stedsnavnsloven ble revidert i 2019, og ny forskrift til lov ble vedtatt i juni 2021. Sametinget har vært med i arbeidet av forskrift til loven. Resultatet har vært at Sametinget har fått inn at pite- og umesamiske stedsnavn kan brukes i visse områder, samt at fornorskede skrivemåter av samiske stedsnavn ikke skal godtas. Når det gjelder bruksnavn (gårdsnavn) skal man velge samiske.

Språkutvikling i kommuner og fylkeskommuner

Sametinget tildeler midler til språkutvikling til de kommunene og fylkeskommuner som får tospråklighetstilskudd på bakgrunn av at de er en del av forvaltningsområdet for samisk språk. Målet med tilskuddet er at kommunen og fylkeskommunen skal gi befolkningen i sin kommune/fylke mulighet til å lære og utvikle samisk språk.

Kommunene og fylkeskommunene lager 3-årige aktivitetsplaner for språkutviklingsarbeidet, og Sametinget har innvilget tilskudd til hver kommune og fylkeskommune på grunnlag av de 3-årige aktivitetsplanene

Samiske språksentre

Sametinget tildeler direkte tilskudd til følgende språksentre: Sámi giella- ja kulturguovddáš, Giellasiida – Samisk språksenter, Árran Julevsáme guovdásj, Várdobáiki sámi guovddáš, Isak Saba Guovddáš, Tana samiske språksenter – Samisk nærings- og utredningssenter (SEG), Gáisi Giellaguovddáš, Aajege samisk språk & kultursenter, Álttá Sámi Giellaguovddáš, Ástávuona giellagoahtie, Gielem nastedh, Gïeleaernie, Storfjord språksenter, Giellagiisá, Samisk hus i Oslo og Kvænangen språksenter.

Språksentrene er de viktigste samarbeidspartnerne til Sametinget i fremming og synliggjøring av samiske språk, og språksentrene gjør en veldig viktig jobb i samiske områder. Gjennom aktiviteter i språksentrene tilrettelegges det for mange språkarenaer og det arrangeres mange språkkurs.
Sametinget ga i 2021 en ekstra bevilgning til alle språksentrene på kr 50 000 for gjennomføring av tiltak i Sámi giellavahku i 2021. Det var første gang en slik øremerking til Sámi giellavahku ble gjort og erfaringen med dette har vært positiv. Språksentrene har gjennomført flere arrangement på tross av koronapandemi situasjonen. Sametinget har derfor videreført bevilgningen i 2022.

I 2021 ga Sametinget en ekstra bevilgning til hver av de samiske språksentrene Gïeleaernie, Gïelem nastedh og Aajege samisk språk & kultursenter på kr 150 000. Bevilgningen var øremerket til dokumentering og innsamling av samiske stedsnavn i språksentrenes områder. Aajege samisk språk & kultursenter skal ivareta og dokumentere samiske stedsnavn i Gåebrien/Essand og Svaahken sijte/Femunden. Gïeleaernie prioriterer arbeidet i Østre Namdal reinbeitedistrikt, rundt Namsskogan og omegn. Gïelem nastedh arbeider med Fovsen sijte/Fosen samt med området Skæhkere/Skjækerfjell. I Låarte/Luru-Bransfjell reinbeitedistrikt fortsetter de påbegynt arbeid og er snart klar til å begynne å sende inn navn til godkjenning.

I tillegg til direkte tilskudd til drift, får språksentrene også aktivitetstilskudd. Tilskuddet gir på bakgrunn av 3-årige aktivitetsplaner som blir sendt inn til Sametinget årlig.

Det arrangeres årlig et Språksentertreff. Treffet ble i 2021 avholdt digitalt over to dager i november. Tema for treffet var mulig samarbeid, Lov om Stadnamn og innsamling av stedsnavn samt Sametingets bruk av digitale hjelpemidler i språkarbeid.

Språkmotiveringspris

Karen Marie Eira Buljo fra Kautokeino mottok i 2021 Sametingets språkmotiveringspris. Hennes livslange engasjement og store innsats i å bevare og fremme det samiske språket knyttet til samisk tradisjonskunnskap, var bakgrunnen for at hun ble valgt som prisvinner. Hun har gjennom sitt arbeid identifisert et behov for å bevare og styrke samisk tradisjonskunnskap og språket som er knyttet til dette. Karen Marie Eira Buljo har produsert en rekke lærebøker som har kommet hele det samiske samfunnet til gode. Hun har også videreført samisk tradisjonskunnskap med egne bilder, egen duodji og sin innsats i sam-

funnsdebatten. I tillegg har hun laget en spesiell kalender, som viser reindriftsåret. Kalenderens første måned er mai, måneden for reinkalving.

Rettskrivningsbok for lulesamisk og sørsamisk

Lulesamisk rettskrivningsordbok er under utvikling. Det har vært en utfordring å få ferdigstilt rettskrivningsordboken da det er mangel på fagfolk som har kunnskap om jobbing med retningslinjer. Ferdigstillelsen av rettskrivningsordboken er derfor blitt utsatt.

Også arbeidet med sørsamisk rettskrivningsordbok er utsatt. Arbeidet med sørsamisk rettskrivingsordbok krever grenseoverskridende samarbeid mellom norsk og svensk siden, og det har vært vanskelig å finne nok fagfolk på begge sider av grensen som kan jobbe med rettskrivningsordboken.

Samiske stedsnavnstjenester

Samisk stedsnavntjeneste har faglige eksterne navnekonsulenter for nordsamiske, lulesamiske og sørsamiske stedsnavn. De har det faglige ansvaret i tilrådning og forslag om skrivemåte av samiske stedsnavn i offentlig bruk. Prosjektet har finansiert navnekonsulentene som er fordelt med 2 konsulenter til hvert språk, til sammen 6 navnekonsulenter. Samisk stedsnavntjeneste og navnekonsulentene holder regelmessige arbeidsmøter der stedsnavnsaker og andre aktuelle faglige saker innen stedsnavn blir behandlet. Fra og med 2022 er finansiering av disse konsulentene lagt inn under administrasjonen. I 2021 ble det avholdt to fysiske møter med navnekonsulentene.

Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu ble etablert i 2013 som et eget nordisk språksamarbeidsorgan under Samisk Parlamentarisk Råd (SPR). SPR vedtok i september 2019 å flytte Sámi giellagáldu slik at det skal kunne etableres som et permanent organ tilknyttet Sametinget i Norge. Sametingene vedtok sommeren og høsten 2020 de nye vedtektene for Sámi giellagáldu. Sametinget i Norge forberedte etableringen av Sámi giellagáldu. I desember 2020 vedtok SPR å utsette etableringen av Sámi giellagáldu på grunn av organisatoriske utfordringer. Grunnen var at det var knyttet usikkerhet til arbeidsrettigheter for ansatte på Finsk side, samt finansiering fra Svensk side. Finansiering ble løst i 2021 og Sámi Giellagáldu er etablert med ny organisering fra januar 2022.I desember 2021 vedtok alle de tre Sametingene samarbeidsavtale om Sámi giellagáldu.

1.3.2 Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	105	75	31

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
8 382 000	7 602 171	7 434 000	-779 829

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
9 074 100	684 100	8 000	8 382 000

Mål for tilskuddsordningen - Språkprosjekter:

- Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

I 2021 har det vært 3 søknadsrunder for tilskuddet. Det kom inn mange gode prosjektsøknader i 2021 og på grunn av stor søkerpågang og knappe ressurser har Sametinget måttet prioritere strengt.

Foto: Árvu/Sametinget

1.3.3 Stipend til elever med samisk i videregående skole - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Sum	3 229 000	3 000 000	-229 000

Mål for tilskuddsordningen - Stipend til elever med samisk i videregående skole:

- Motivere ungdom til å ta samisk som fag på videregående skole.

Oversikt stipend gitt 2018-2021.

1.3.4 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	35	34	1

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
370 000	400 000	400 000	30 000

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
370 000	0	0	370 000

Mål for tilskuddsordningen - Språkstipend høyere utdanning:

- Motivere flere til å lese de mest truede samiske språkene.

Dette stipendet går til språkutdanning innen lule-, sørsamiske språk og til høyere samisk språkutdanning for studenter fra markasamisk område.

For vårsemesteret 2021 ble det tildelt stipend for kr 255 000. For høstsemesteret 2021 ble det tildelt stipend for til sammen kr 115 000.

Det var en nedgang i antall stipend fra vår til høst på grunn av det kom ikke inn flere søknader til høstsemesteret.??

1.3.5 Stipend for samiskspråklig digital innholdsproduksjon

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	4	4	0

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
56 000	100 000	100 000	44 000

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
56 000	0	0	56 000

Mål for stipendet – stipend for samiskspråklig digital innholds-produksjon:

- Motiver samiske barn og unge til å produsere samiskspråklig digitalt innhold

1.4 Oppfølgning av Hjertespråket

1.4.1 Samletabell – Hjertespråket

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Språkløyper - nasjonal strategi for lesing og skriving - prosjekt	138 909	500 000	361 091
Grenseoverskridende barne-hage- og skole-samarbeid - prosjekt	0	300 000	300 000
Klageordning, tilsyn og samisk språkombud - prosjekt	0	650 000	650 000
Samisk språkuke - prosjekt	1 241 585	800 000	-441 585
Samisk språk-område - prosjekt	0	200 000	200 000
Utredning av språksituasjonen for pite- og ume-samisk	48 442	100 000	51 558
Utviklingspro-grammer for de samiske språkene - prosjekt	20 037	300 000	279 963
Navnefaglig arkiv - prosjekt	0	400 000	400 000
Rekrutteringsstra-tegier - prosjekt	0	500 000	500 000
Særskilte rekrut-teringstiltak sør og lulesamisk - prosjekt	920 409	1 800 000	879 591
Karrierekonferan-sen	944 905	1 000 000	55 095
Kampanje for registrering av samisk språk i folkeregisteret	0	200 000	200 000
Sum	2 369 381	5 550 000	3 180 619

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk er et synlig og samfunnsbærende språk.

Sametinget vedtok i desember 2018 Sametingets strategier for samiske språk – Giellalokten (060/18). Denne strategien er Sametingets helhetlige oppfølging av NOU2016:18 Hjertespråket. Arbeidet med oppfølgingen av Hjertespråket består av oppfølgingen av tiltakene i Giellalokten og oppfølging av revidering av sameloven.

2021 har vært et utfordrende år på grunn av koronapandemien. Mange av tiltakene er måttet tilpasses digitale løsningen. Dette har betydd nye tilnærminger for de ulike tiltakene.

Hjertespråket inneholdt mange forslag til tiltak og forslag på lovendringer som ville styrke samiske språk på ulike samfunnsområder. Sametinget forventet en helhetlig oppfølging fra regjeringens side. Det har dessverre ikke skjedd. I forbindelse med oppfølgingen av revidering av sameloven har regjeringen begrenset seg til å kun gjøre endringer i kapittel tre i Sameloven. Det er vært gjennomført en konsultasjon om de foreslåtte endringene i sameloven, og Sametinget og regjeringen er enige i endringene som er foreslått med unntak av retten til muntlig svar på samisk. Bakgrunnen for Sametingets krav er at befolkningen i kommunene som i dag er innlemmet i forvaltningsområdet ikke skal få dårligere rettigheter sammenlignet med dagens lov. Det sentrale i den nye loven er samisk språkområde med ulike kommunekategorier. Blant annet blir bykommuner en egen kommunekategori i språkområdet, som vil styrke språkrettighetene for befolkningen i de store byene i Norge.

1.4.2 Språktilbud for barn og unge

Språkløyper – nasjonal strategi for lesing og skriving

På grunn av ressursmangell er prosjektet utsatt. Fra 2022 vil Lohkanguovddáš ha ansvar for gjennomføringen av tilpasning og utvikling av språkløyper til samiske språk.

Grenseoverskridende barnehage- og skolesamarbeid

Det er nedsatt en ekstern prosjektgruppe bestående av fagfolk fra Norge, Sverige og Finland. Prosjektgruppa har utarbeidet en felles rapport om grenseoverskridende opplæringssamarbeid. Rapporten er sendt over til Sametinget i Norge og vil bli fulgt opp i 2022.

Digital plattform for barn og unge

Det var ikke satt av midler på Sametingets budsjett til dette prosjektet i 2021. Av budsjettmessige og kapasitetsmessige årsaker har derfor prosjektet ikke vært igangsatt.

1.4.3 Synliggjøring og samarbeid

Klageordning, tilsyn og samisk språkombud

Sametinget har hatt dialog med regjeringen om opprettelse av samisk språkombud. Regjeringen har gitt signaler om at de også ser at det er et behov for et samisk språkombud.

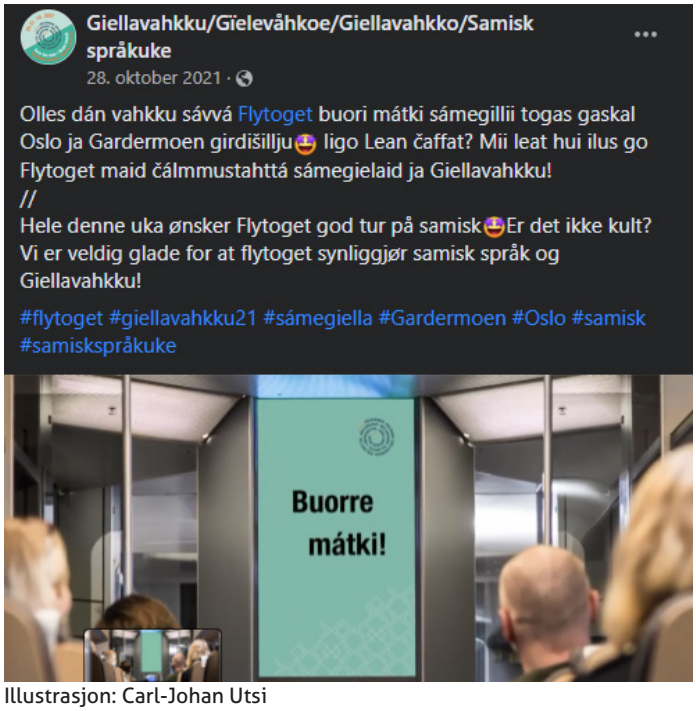
Sametinget satt i 2021 av midler for å få gjort en utredning av organisering og innhold for et fremtidig samisk språkombud. På grunn av kapasitetsmessige utfordringer er tiltaket blitt forsinket. Det tas sikte på å få gjort utredningen ferdig i 2022.

Sámi giellavahkku

Sámi giellavahkku er et vellykket initiativ. Resultatet er at samisk har blitt synlig i hele Norge under giellavahku Stadig flere nasjonale og lokale aktører bidrar i arbeidet, og det blir større og større interesse for deltagelse. Det er registrert 300 arrangement i 2021 på hjemmesiden til giellavahkku. I 2020 var det ca 200. Sametinget ønsker å takke alle som har bidratt og spesielt de samiske språksentrene som bidrar til et mangfold av lokale aktiviteter under giellavahkku.

Illustrasjon: Carl-Johan Utsi

Illustrasjon: Carl-Johan Utsi

Samisk språkområde
Regjeringen har hatt revidering av sameloven til høring og proposisjonen skal behandles i Stortinget i 2022/2023. Arbeidet med ny tilskuddsmodell vil skje når loven er vedtatt. Sametinget har avhold flere informasjonsmøter i de ulike samiske språkområdene, der det er orientert om lovforslaget og oppfordret kommune og andre aktører til å gi høringsinnspill.

Sametinget har også avholdt et digitalt kommuneseminar for kommunene i forvaltningsområdet der tema blant annet var oppfølging av tiltak i Giellalokten.

Utredning av språksituasjonen for pite- og umesamisk
Rapportene ble ferdigstilt i desember 2020. Sametinget har i 2021 hatt digitale presentasjoner av rapportene i åpne møter. Det var ønske om fysiske innspillsmøter, men på grunn av koronapandemien har dette ikke vært mulig å gjennomføre i 2021. Det følges opp i 2022.

Utviklingsprogrammer for de samiske språkene
Det er igangsatt arbeid med å utarbeide utviklingsprogram for sør- og lulesamisk. Programmene forventes ferdigstilles i 2022. Det er avholdt et digitalt seminar for fagfolk der målsetningen og strategiene for utviklingsprogrammene ble presentert. Det kom mange gode innspill på seminarene, og fagmiljøene er positive til prosjektet og har store forventinger til oppfølgingen.

Navnefaglig arkiv
Det er behov for å samle samisk stedsnavnmateriale som er samlet inn over tid, for å tilgjengeliggjøre materiale for folk. Det er behov for ressurser til å kunne digitalisere og tilgjengeliggjøre materialet for språkarbeidere, forskere og andre som ønsker å arbeide med samiske stedsnavn. Sametinget har opprettet kontakt med Samisk arkiv for å få til et samarbeid. På grunn av kapasitetsutfordringer har arbeidet ikke kommet så langt som ønskelig. Arbeidet vil derfor fortsette i 2022.

1.4.4 Rekruttering og kompetanseheving

Rekrutteringsstrategier
Sametingets rekrutteringsstrategi for det samiske samfunnet skal danne grunnlag for prioriteringer av tiltak som vil bidra til at flere studenter med samisk språk og kulturkompetanse utdanner seg til fagfolk det samiske samfunnet har behov for. Strategien skal også bidra til at samiskspråklige fagfolk velger å jobbe der det samiske samfunnet ser at det er behov for dem.

Rapporten ble ferdigstilt våren 2021. Rapporten peker på fem hovedutfordringer som står i veien for å lykkes med rekrutteringen; 1) Fornorskningen har ført til at mange ikke føler seg «samiske nok», 2) Hele rekrutteringstrakten lekker – fra barnehage til jobb, 3) Samfunnet for øvrig mangler kunnskap om det samiske, 4) En lite brukerorientert kandidatreise og 5) Mangel på et tydelig og tidsriktig verdiforslag. Rapporten peker på at Sametinget må satse på flere områder for å lykkes med å løse den krevende rekrutteringsutfordringen og øke rekrutteringsgrunnlaget.

Rapporten foreslår at Sametinget setter i gang tiltak knyttet til å gjøre samiske karriereløp mer attraktive, få hele den samiske befolkningen til å føle at de alle er viktige ressurser i denne utviklingen, at samiske studier og utdanninger er tilgjengelige over hele landet, i tillegg til at de dekker alle samfunnsområder. Samiske barn må også vokse opp med samisk som en naturlig del av barndommen. Sametinget har høsten 2021 arbeidet med å se på oppfølgingen av rapporten.

Særskilte rekrutteringstiltak sør og lulesamisk
Sametinget har ansatt én person i sørsamisk område og én person i lulesamisk område som i hovedsak skal ha ansvar for koordinering og nettverksbygging i sør og lulesamisk område.

Den planlagte språk- og opplæringskonferansen i Trondheim i desember ble avlyst på grunn av koronapandemien. Det ble i stedet avholdt et digitalt miniseminar med rekruttering og utviklingsprogram som tema. Konferansen planlegges å gjennomføres våren 2022.

Karrierekonferansen
For første gang arrangerte Sametinget en samisk karrierekonferanse for elever i videregående skole. Elever som får opplæring i samiske språk på videregående skole er fremtidens fagpersonell med samiskspråklig kompetanse, og er svært ettertraktet i mange deler av samfunnet. Hensikten med konferansen var å bevisstgjøre elever i videregående skole om hvor verdifull deres samiskspråklig kompetanse er og hvilke ressurser de vil være i fremtiden. Dette er noe Sametinget anser som viktig for fremtidig rekruttering. Tilbakemeldingene fra deltagerne var positive og konferansen av vellykket.

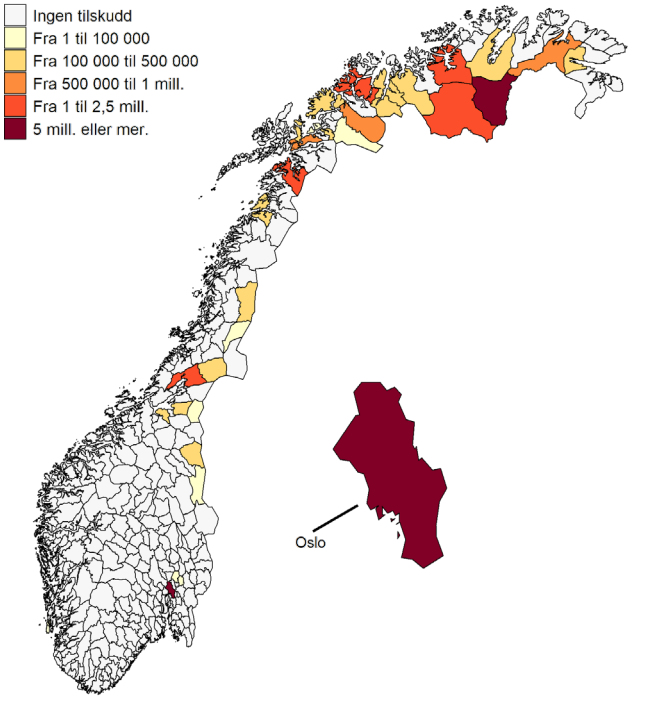
Kampanje for innmelding av samisk kompetanse i folkeregisteret.
Kampanjen er ikke blitt gjennomført i 2021 på grunn av kapasitetsmessige årsaker.

2 Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

2.1 Virkemidler til oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Samiskspråklige barn i dagens samfunn	11 532 494	11 697 000	164 506
Tradisjonell kunnskap i ny tid	7 295 100	7 630 000	334 900
Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager	191 184	150 000	-41 184
Samisk innhold i skolen	1 490 126	3 200 000	1 709 874
Læringsmiljø og skoleutvikling	527 000	1 527 000	1 000 000
Læremidler	27 267 155	35 250 000	7 982 845
Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning	3 226 500	2 850 000	-376 500
Árbediehtu	146 087	145 000	-1 087
Sum	51 675 646	62 194 000	10 518 354

Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning, søkerbaserte tilskudd

Samfunnsmål:

- Det samiske samfunnet har kunnskap, kompetanse og ferdigheter som verner, sikrer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv.

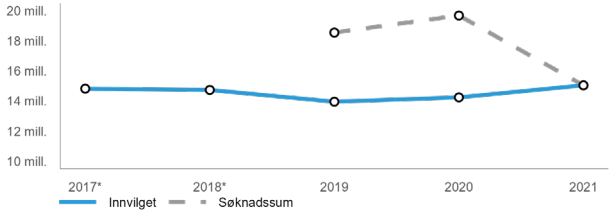
Hele opplæringssektoren har en sentral rolle i videreføringen og utvikling av samisk språk og kultur. All undervisning er basert på verdier. Valget av innhold i undervisningen, hva elevene skal lære på skolen, er et sentralt verdivalg. Verdiene kommuniseres fra sentralt hold, blant annet gjennom lov og læreplaner. Undervisning handler om å utvikle verdier, holdninger og personlighet hos barn og ungdom. Også hvilke virkemidler som brukes i undervisningen, bygger på verdivalg, derfor er opplæringssektoren sentral i styrking av samisk språk og kultur. I 2021 har Sametinget konsultert om ny opplæringslov. Sentralt for Sametinget har vært å få inn at opplæring i samisk skal skje etter sterke språkopplæringsmodeller.

Sametinget har flere tilskuddsordninger som skal legge forholde til rette for å nå samfunnsmålet. I tillegg arbeides det med å påvirke strukturene i opplæringssektoren gjennom dialog og konsultasjoner med sentrale myndigheter. Sametinget arbeider blant annet med å følge opp og kartlegge de strukturelle utfordringene som bidrar til å svekke samiske barns rettigheter i barnehagene. Et resultat av dette er at Sametinget har utarbeidet informasjonsmateriell om samiske barns rettigheter til samiskspråklig barnehagetilbud.

Prosjektet SáMOS har en viktig rolle i framtidens samiske barnehager. SáMOS skal skape endringer i den samiske barnehagestrukturen, og sikre at samiske verdier, filosofi, språk, kultur og tradisjonskunnskap skal være bærende elementer i fremtidens samiske barnehagepedagogikk og didaktikk.

Læreplaner er et annet viktig virkemiddel for verdiformidling. Sametinget har vært med i utarbeidelse av ny rammeplan for skolefritidsordningen/SFO. Resultatet er at samisk innhold, som samisk språk, mattradisjoner, leker, naturbruk, musikk, dans,

Barnehager, søkerbaserte tilskudd

*Mangler data på søknadssummer for årene 2017 og 2018

kunst og duodji/duodje/duedtie skal inngå som en del av innhold og aktiviteter i SFO.

Læremidler på samisk er essensielt for utvikling av det samiske språket. Gjennom tilskudd og rammeplaner bidrar Sametinget til dette. Evalueringen av læremiddeltilskuddet ble ferdigstilt i året som gikk. Selv om evalueringen viser at målet for tilskuddsordningen ikke er nådd har tilskuddsordningen vært avgjørende for samisk læremiddelproduksjon. Det er strukturelle forhold, som mangel på forfattere og oversettere.

Det er et alarmerende lavt antall barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse. Sametinget har fra 2018 til 2021 prioritert lærerutdanninger i sin tilskuddsordning. Sametinget besluttet å videreføre prioriteringen for årene 2022-2025. Barnehagelærerutdanning og grunnskolelærerutdanninger med samisk i fagkretsen, er prioritert med de høyeste stipendene. Resultatet av prioriteringen er at det har vært en viss vekst i antallet studenter innenfor disse utdanningene som har samisk språk og kulturkompetanse. Dette er positivt, men ikke nok for å endre den kritiske situasjonen.

2.2 Samiskspråklige barn i dagens samfunn

2.2.1 Samletabell - samiskspråklige barn i dagens samfunn

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager	1 493 700	1 845 000	351 300
Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager	3 521 100	3 205 000	-316 100
Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager	1 540 000	1 540 000	0
Julevsáme sámástahtte	717 000	717 000	0
Sámi mánát ođđa searvelanjain - prosjekt	2 960 694	3 090 000	129 306
Kompetanseheving av pilotbarnehager	1 300 000	1 300 000	0
Sum	11 532 494	11 697 000	164 506

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barn får styrket og utviklet sitt samiske språk.

I 2021 var det i alt 22 samiske barnehager og 10 norske barnehager med samiske avdelinger. Av de samiske barnehagene befinner 20 seg i Troms og Finnmark, hvorav alle er nordsamiske. Det er én lulesamisk barnehage i Nordland og én sørsamisk barnehage i Trøndelag. Av de norske barnehagene med samiske avdeling, er det fem nordsamiske avdelinger i Troms og Finnmark, én lulesamisk avdeling i Nordland, tre sørsamiske avdelinger i Trøndelag og én nordsamisk avdeling i Oslo.

Sametinget har mottatt flere bekymringsmeldinger fra både foreldre som har barn i samiske barnehager, kommuner, ansatte og barnehageeiere. Disse bekymringsmeldingene vedrører mangel på pedagoger og ansatte med samisk kompetanse, noe som slår ut på kvaliteten. Flere barn i samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling lærer ikke samisk, og dette antas å ha en klar sammenheng med mangelen på pedagoger med samisk språk- og kulturkompetanse. Sametinget arbeider med å følge opp og kartlegge de strukturelle utfordringene som bidrar til å svekke samiske barns rettigheter i barnehagene.

Evaluering av tilskuddsordningene til samiske barnehager ble ferdigstilt april 2021. Evalueringen identifiserer fire hovedutfordringer med tilskuddsordningen, (1) behov for tydeligere målsetting, (2) at utfordringene vanskeliggjør rekruttering av samiskspråklig kompetanse, (3) behov for veiledning og nettverk for barnehager og (4) at ordningene er lite behovsprøvd. Rapporten kommer med flere anbefalinger for å øke antallet samiskspråklige barn. Disse anbefalingene kan oppsummeres med at (a) Sametinget må tydeliggjøre at samiskspråklige barn er et av målene med tilskuddene, (b) ordningene må spisses og styrkes, (c) samiskkompetanse i barnehagene må styrkes og (d) det er et behov for flere møteplasser for erfaringsutveksling.

SáMOS (Sámi mánát ođđa searvelanjain)

Formålet med prosjektet er å øke kvaliteten i samiske barnehager gjennom utforming av samisk barnehagepedagogikk og didaktikk og sterke språk modeller tilpasset barnehagenes ulike behov. Prosjektet har etablert et svært godt samarbeid med Sámi allaskuvla om kompetanseutvikling av pilotbarnehager og forskning knyttet til utviklingsarbeidet i pilotbarnehagene. Resultater av samarbeidet er at Sámi allaskuvla har utviklet, fått godkjent og igangsatt en pilotstudie for ansatte i pilotbarnehagene som er tilpasset hovedmålet i prosjektet.

Arbeidet med å utvikle felles samiske prinsipper for samisk barnehagepedagogikk er godt i gang, og skal implementeres i pilotbarnehagene. Prosjektet har etablert en egen arbeidsgruppe med et mandat om å definere hva sterke språkmodeller er og skal være i det 18-årige utdanningsløpet, fra barnehage til videregående skole. De skal også komme med anbefalinger til hvordan man kan legge opp det pedagogiske arbeidet og hvordan man kan arbeide med de ulike samiske språk.

Pilotbarnehageordningen startet opp i januar 2021 på Sámi allaskuvla. Utviklingsarbeidet er delt inn i tre deler: Undervisning ved Sámi allaskuvla, forskning ved forskningsinstitusjoner og utviklingsarbeid ved SáMOS. Det er gjort avtale med pilotbarnehagene, og det er oppnevnt en egen koordinator som skal

holde orden på organiseringen og gjennomføringen. Sametinget betaler for utgiftene til pilotbarnehageordningen og for utvikling og utprøving av pilotbarnehageopplæringen som Sámi allaskuvla gir. Det er til sammen 18 barnehageansatte som har fått opplæring i 2021.

Den uforutsigbare situasjonen koronapandemien har medført, har gitt prosjektet en del utfordringer også i 2021. Planlagte kurs og konferanser ble utsatt og måtte gjennomføres digitalt, noe som la begrensninger på viktig erfaringsutveksling og dialog. Utsettelser, forsinkelser og endringer har videre ledet til at prosjektet er forsinket.

2.2.2 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	25	19	6

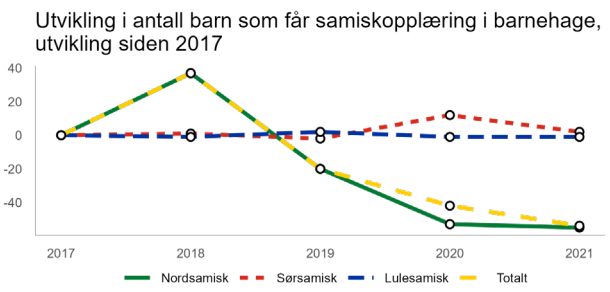
Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
1 493 700	1 845 000	1 845 000	351 300

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
1 605 500	21 900	89 900	1 493 700

Mål for tilskuddordningen - Samisk språkopplæring i barnehager:

- Barnehager gir tilbud om samisk språkopplæring.

I 2021 fikk 18 barnehager tilskudd. Dette er 2 færre enn i 2020. Det var 10 i Troms og Finnmark fordelt på nord- og lulesamisk språkopplæring. Tre i Trøndelag fordelt på nord- og sørsamisk språkopplæring, fire i Oslo fordelt på nord- og sørsamisk språkopplæring og én i Innlandet som ga sørsamisk språkopplæring. Totalt var det 76 barn som fikk samisk språkopplæring, 63 barn i nordsamisk, 1 barn i lulesamisk og 12 barn i sørsamisk.

2.2.3 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	32	27	5

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
3 521 100	3 205 000	2 705 000	-316 100

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
4 429 200	808 100	100 000	3 521 100

Mål for tilskuddsordningen - Prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager:

- Høy kvalitet på samisk språk og kulturarbeid i barnehagene.

27 utviklingsprosjekter fikk tilskudd i 2021. Etter prioriteringene fordelte innvilgede tilskudd seg slik:

- Språkutviklingsprosjekter (blant annet prosjekter som sámásteaddji) 10
- Lokaleutviklingsprosjekter med vekt på samisk tradisjonelt arbeid 13
- Etablering av nye samiskspråklige barnehagetilbud 0
- Utvikling av pilotbarnehagene 4

2.2.4 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	2	1	1

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
1 540 000	1 540 000	1 540 000	0

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
1 540 000	0	0	1 540 000

Mål for tilskuddsordningen - Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager:

- Barnehager, barnehagelærere og utdanningsinstitusjoner har god tilgang på pedagogisk materiell som har et samisk innhold.

I 2021 kom det inn to søknader og en av dem fikk tilskudd. Søknadssummen var totalt over 4,7 millioner kroner. Det ble innvilget kr 1 540 000 til Aajege samisk språk og kompetansesenter til prosjektet utvikling av sansepakke – aktiviteter med utgangspunkt i de 8årstider.

2.3 Tradisjonell kunnskap i ny tid

2.3.1 Samletabell - Tradisjonell kunnskap i ny tid

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling	7 295 100	7 630 000	334 900
Sum	7 295 100	7 630 000	334 900

Mål for innsatsområdet:

- Den samiske barnehagen bygger på tradisjonell kunnskap.

2.3.2 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd

Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
32	32	0

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
7 295 100	7 630 000	7 630 000	334 900

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
7 468 500	0	173 400	7 295 100

Mål for tilskuddsordningen - Samiske barnehager og avdelinger:

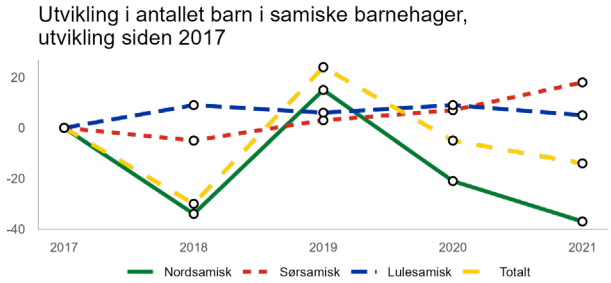
- Samiske barnehager og samiske avdelinger i norske barnehager har tilbud som bygger på samisk språk og kultur.

I 2021 var det i alt 22 samiske barnehager, 20 nordsamisk barnehager i Troms og Finnmark, en lulesamisk barnehage i Nordland og en sørsamisk barnehage i Trøndelag.

Det var i alt 10 samiske avdelinger i norske barnehager, 5 nordsamisk avdelinger i Troms og Finnmark, en lulesamisk avdeling i Nordland, tre sørsamiske avdelinger i Trøndelag og en nordsamisk avdeling i Oslo som fikk tilskudd i 2021.

Av de 22 samiske barnehagene er det 19 samiske barnehager i kommuner som inngår i forvaltningsområdet for de samiske språkene. I tillegg til disse 19 samiske barnehagene er det i forvaltningsområdet også 3 barnehage som har samisk avdeling og 2 som har opplæringstilbud i samisk. I alt blir det gitt samisk barnehagetilbud i 24 barnehager i forvaltningsområdet for samisk språk.

I 2021 var det til sammen 778 barn som fikk samisk barnehagetilbud i totalt 50 barnehager. Av de 778 barna, var 537 innenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

2.4 Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

2.4.1 Samletabell - kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Informasjon om samiske barns rettigheter til samiskspråklig barnehagetilbud - prosjekt	191 184	150 000	-41 184
Sum	191 184	150 000	-41 184

Mål for innsatsområdet:

- Økt kunnskap og kompetanse i barnehagesektoren.

Sametinget har sittet i referansegruppe for implementering av rammeplan for etterutdanningstilbud for ansatte i barnehager. Denne rammeplanen skal sikre at alle samiske barnehager får samme kompetanseutvikling, og dermed styrke barns rettigheter innen samisk språk og kulturutvikling i barnehagene. Sametinget har også bistått i arbeidet med å legge strategier for kompetanseutvikling i de aktuelle regionene, men erfarer at statsforvalteren ber Sametinget gjøre prioriteringer i stedet for selv å kartlegge hvilke kompetansebehov som eksisterer i regionen.

Informasjon om samiske barn rettigheter til samiskspråklig barnehagetilbud
Sametinget har sett et behov for å utarbeide informasjonsmateriell om samiske barns rettigheter til samiskspråklig barnehagetilbud. I 2021 har iNord produsert to informasjonsfilmer om samiske barns rett til samisk språk og kultur i barnehagen på bestilling fra Sametinget, som ble godt tatt imot og delt hyppig på sosiale medier.

2.5 Samisk innhold i skolen

2.5.1 Samletabell - samisk innhold i skolen

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Revidering av læreplaner - prosjekt	1 020 029	2 500 000	1 479 971
Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen	470 097	700 000	229 903
Sum	1 490 126	3 200 000	1 709 874

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk.

For første gang er det blitt utarbeidet en nasjonal rammeplan for skolefritidsordningen/SFO. Sametinget har vært delaktige i utarbeidelsen av nytt rammeverk for SFO, som ble vedtatt våren 2021. Det er derfor for første gang forventinger om samisk innhold, som samisk språk, mattradisjoner, leker, naturbruk, musikk, dans, kunst og duodji/duodje/duedtie skal inngå som en del av innhold og aktiviteter i SFO.

I departementets forslag til ny opplæringslov har Sametinget blant annet jobbet for å styrke retten til opplæring etter sterke språkopplæringsmodeller. Målet til Sametinget i de pågående konsultasjonene om ny opplæringslov er blant annet å lovfeste retten til hospitering i fjernundervisning, å lovfeste rett til opplæring på samiske i flere fag utenfor forvaltningsområder, at informasjon om samisk opplæringsrettigheter lovfestes, at tradisjonell kunnskap blir en integrert del av opplæringen og at kravet om lokalt fastsatte læreplaner ved obligatorisk samiskundervisning fjernes og erstattes av Sametingets læreplaner for samiskundervisning. Ny opplæringslov vil etter planen bli fremlagt for Stortinget til behandling våren 2023 og tidligst tre i kraft skoleåret 2023/2024.

I 2021 har Sametinget kommet med innspill til nasjonalt kompetansepolitisk råd sin strategi for kompetansepolitikken. Sametingets viktigste innspill har vært at det må gjennomføres en kartlegging av kompetansebehovene i samisk næringsliv, og at lærlingordninger i reindriften sikres. Kompetansebehovsutvalget har publisert tre rapporter, rapportene omhandler ikke samiske kompetansebehov. I rapporten trekkes det fram at det i Finnmark er lav fullføringsgrad i videregående opplæring, og at det i Nord-Norge mangler lærere og sykepleiere.

Sametinget har gitt innspill til Tana kommunes utforming av læreplan for samisk opplæring. Det er positivt at Tana kommune innfører obligatorisk samisk for alle skoler i kommunen, og Sametinget ønsker å gi alle forvaltningskommunene som gjør lignende vedtak de beste rammene for samisk opplæring. Det vil si at de bruker de læreplanene som Sametinget har fastsatt til dette formålet.

Sammen med Hamarøy kommune, Bodø kommune, Sijti Jarnge i Hattfjelldal, Statsforvalteren, Nordland fylkeskommune og aktuelle skoleledere, har Sametinget i 2021 vært med på å etablere en arbeidsgruppe med mål om å bedre opplæring i og på lulesamisk for grunnopplæringen. Arbeidsgruppen har i løpet av året ferdigstilt mandatet.

Revidering av læreplaner

I 2021 ble det utarbeidet to filmer som støttemateriell, én for samisk som førstespråk og én for samisk som andrespråk. Disse filmene ble utgitt på nord-, sør og lulesamisk språk. Det skal lages støttemateriell for læreplanene for de samiske studiespesialiserende fagene, samt for de samiske yrkesfagene. I tillegg lager utdanningsdirektoratet sammen med Sametinget støttemateriell om det samiske innholdet i nasjonale læreplaner.

Utdanningsdirektoratet har utviklet kvalitetskriterier for læremidler i norsk, engelsk og matematikk. Sametinget har som mål å utvikle kvalitetskriterier for læremidler i samiskfaget.

2.5.2 Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	10	8	2

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
470 097	700 000	700 000	229 903

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
757 800	235 500	52 203	470 097

Mål for tilskuddsordningen - Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen:

- Samisk innhold er implementert i læreplanene.

2.6 Læringsmiljø og skoleutvikling

2.6.1 Samletabell - læringsmiljø og skoleutvikling

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Nettverk for samiskopplæring	527 000	527 000	0
Arbeid mot mobbing - prosjekt	0	1 000 000	1 000 000
Sum	527 000	1 527 000	1 000 000

Mål for innsatsområdet:

- Gode og trygge læringsmiljøer.

Arbeid mot mobbing

Sametinget signerte i 2021 en ny partnerskapsavtale i Partnerskap mot mobbing. I denne partnerskapsavtalen fremkommer det at Sametingets rolle i partnerskapet er som likeverdig partner på Sametingets premisser. Sametinget samarbeidet samtidig med barneombudet med ambisjoner om å forebygge digital mobbing. Sametinget sitter også i juryen til både Benjaminprisen og Dronning Sonjas skolepris, som belønner og berømmer skoler som jobber henholdsvis mot rasisme og diskriminering, og for likeverd og inkludering på en fullverdig måte.

Nettverk for samiskopplæring / NetSam

Målet med nettverk for samiskopplæring/ NetSam er et godt fungerende nettverk for lærere, skoleledere, studenter og institusjoner som jobber med samiskopplæringen. NetSam har vært synlig i ulike offentlige arenaer og diskusjoner der samisk skole har vært tema. Nettverket har arrangert et seminar i 2021. På seminaret informerte Sametinget om arbeidet med den nye opplæringsloven og om Sametingets ordninger for læremiddelutvikling. Seminarene fungerer også som arena for erfaringsutveksling og kompetanseheving. NetSam er viktige bidragsytere til diverse høringer om samisk opplæring, blant annet har de gitt høring til ny opplæringslov.

2.7 Læremidler

2.7.1 Samletabell – læremidler

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til utvikling av læremidler	20 387 527	27 660 000	7 272 473
Rammeavtaler for læremiddelprodusenter	6 000 000	6 000 000	0
Ovttas|Aktan|Aktasne	790 000	790 000	0
Stimuleringstiltak for læremiddelutviklere - prosjekt	0	300 000	300 000
Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler - prosjekt	27 128	500 000	472 872
Evaluering av tilskudd til læremidler	62 500	0	-62 500
Sum	27 267 155	35 250 000	7 982 845

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har tilgang til samiske læremidler på alle tre samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

Evaluering av tilskudd til læremiddler

I 2021 ble evalueringen av læremiddeltilskuddet ferdigstilt. Evalueringen viser at målet for tilskuddsordningen ikke er nådd i evalueringsperioden (2006-2020), og at man er langt unna å ha utviklet samiske læremidler i alle fag i tråd med læreplanene i grunnopplæringen. Tilskuddsordningen har imidlertid vært avgjørende for samisk læremiddelproduksjon i perioden. Mangel på forfattere og oversettere, særlig innen sør- og lulesamisk, har påvirket både produksjonskapasiteten og fremdriften i prosjektene.

Evalueringen viser videre at tilskuddsordningen fremstår relativt godt utformet og forvaltet, men politiske prioriteringer av hensyn utover de rent faglige i tildelingene kan gå på bekostning av kvalitet og effektivitet i læremiddelproduksjonen.

Evalueringen peker også på at lærerne opplever å ha dårlig oversikt over tilgjengelige læremidler. Forlagene har svake insentiver til markedsføring av læremidlene. Evalueringen konkluderer med at det ikke er realistisk å nå målet om samiske læremidler i alle fag uten betydelig ekstra ressurser, både i form av forfatterressurser og større tilskuddsramme.

Stimuleringstiltak innen læremiddelutvikling

Prosjektet er blitt forsinket på grunn av koronapandemien.

Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler

Som en oppfølging av rapporten «Grenseløs samisk opplæring» av 2019, er det satt ned en arbeidsgruppe som har jobbet med et felles verdi- og prinsippgrunnlag for samiskopplæring i land med samiske elever i skolen og barnehager. Rapporten "Oktasaš árvovuođđu ja bajit doaibmaprinsihpat bajásgeassimii ja oahpahussii miehtá Sámi" er utviklet av et faglig utvalg og ble ferdigstilt våren 2021. Arbeidet til gruppen er forankret i Samisk parlamentarisk råd, og vil bli fulgt opp med en handlingsplan.

Ovttas|Aktan|Aktesne

Ovttas|Aktan|Aktesne får direkte tilskudd fra Sametinget. Målet med tilskuddet er et godt besøkt nettsted med samlet informasjon om samiske læremidler med aktiv deling av læringsmateriale og aktiv bruk av produksjonsverktøy for digitale læremidler.

Læremiddelportalen Ovttas|Aktan|Aktesne består av tre deler; læremiddelportalen med oversikt
over tilgjengelige læremidler, en delingsarena for egenproduserte læremidler og et produksjonsverktøy
for læremidler. Ovttas|Aktan|Aktesne er Sametingets hovedvirkemiddel for å formidle, låne ut, og dele samiske læremidler. Det er rundt 5000 opplæringsressurser i portalen til sammen.

I evalueringen av tilskudd til læremidler som er omtalt over, er også rollen til Ovttas|Aktan|Aktesne evaluert. Evalueringen viser at målet med direktetilskuddet ikke blir nådd, da nettstedet er lite kjent, og at deling av læringsmateriell ikke funger som ønsket. Som oppfølging av funn i evalueringen ble Sametinget anbefalt å prioritere og videreutvikle Ovttas|Aktan|Aktesne, slik at det blir enklere å dele egne læremidler, og å sette i gang tiltak for at Ovttas|Aktan|Aktesne blir bedre kjent blant lærere og tas i bruk. Som et resultat av dette har Sametinget i dialog med Ovttas|Aktan|Aktesne blitt enige om tiltak for å styrke og videreutvikle Ovttas|Aktan|Aktesne for bedre måloppnåelse. Det er også satt ned en arbeidsgruppe som skal se på hvordan forbedre tilbudet (i både læremiddelsentralen og portalen) for å nå lærere og barnehagelærere/målgruppa.

Rammeavtale for anskaffelse av læremidler

Det er i 2021 lyst ut rammeavtalekonkurranse på inntil 16 millioner kroner for utvikling av lulesamiske læremidler.

2.7.2 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	32	17	15

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
20 387 527	27 660 000	27 660 000	7 272 473

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
30 090 193	8 630 634	1 072 032	20 387 527

Mål for tilskuddsordningen - Utvikling av læremidler:

- Sametinget utvikler læremidler på samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

2.8 Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har reell myndighet innen samisk høyere utdanning og forskning gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

Sametinget har konsultert om tildelingsbrevene for 2022 til UiT Norges arktiske universitet, Nord universitet og Sámi allaskuvla.

Sametinget har også konsultert om forskrifter til retningslinjer til flere nasjonale utdannelser innen helse og barnevern.

2.9 Utdanning- og forskningstilbud

Mål for innsatsområdet:

- Tilbud og aktivitet innen samisk høyere utdanning og forskning dekker kompetanse- og kunnskapsbehov i det samiske samfunnet.

Sametinget og rektoratene ved Sámi allaskuvla, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet har i 2021 for første gang avholdt et felles dialogmøte. Partene er enige om at det skal avholdes årlige møter hvor et av temaene skal være forsknings- og kompetansebehov i samiske samfunn. Dette samarbeidet er gjensidig gunstig, og skal både bidra til institusjonenes arbeid for å oppfylle sitt samfunnsoppdrag lokalt og regionalt, og bidra til økt og ny nødvendig kompetanse i samiske samfunn.

I september 2021 ble det opprettet et offentlig utvalg som skal foreslå modeller for etter- og videreutdanning for lærere og ansatte i barnehage og skole. Sametingets forslag til et av medlemmene i utvalget ble tatt til følge av Kunnskapsdepartementet.

Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning, studietilsynsforskriften, fastsatt i 2017, har gjort det vanskelig for utdanningsinstitusjonene å samarbeide med samiske språksentre om studiepoenggivende utdanningstilbud på begynnernivå i samiske språk. Før denne forskriften trådte i kraft var det et velfungerende samarbeid om slike tilbud mellom språksentrene og Sámi allaskuvla, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet. Sametinget har i brev til Kunnskapsdepartementet bedt om endring i forskriften slik at det åpnes for at tidligere praksis kan gjenopptas. Departementet har sendt saken over til Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, NOKUT, som har forskriftskompetanse for studietilsynsforskriften. NOKUT avviste i desember Sametingets krav om endring av forskriften, og saken følges opp overfor NOKUT i 2022.

2.10 Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Stipend for høyere utdanning	3 226 500	2 850 000	-376 500

Mål for innsatsområdet:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

Sametinget har i 2021 fått utarbeidet rekrutteringsstrategien "Hvordan sikre flere samiskspråklige fagfolk der det er behov for dem? Sametingets rekrutteringsstrategier for det samiske samfunnet". Strategien er basert på rapporten som Sametinget fikk utarbeidet og som er omtalt i kapittel 1.4.4. Strategien har et brukerperspektiv, hvor fokuset i større grad er på de kandidatene man ønsker å rekruttere enn på institusjonenes rolle. Det er i 2021 nedsatt en arbeidsgruppe som skal jobbe med strategien, og forslag til strategi skal legges fram for Sametingets plenum i 2022.

Høsten 2021 startet Nord Universitet opp arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning med samisk profil (ABLU). Sametinget har i sin stipendordning for høyere utdanning lagt inn en ny prioritering der studenter som jobber minimum 25% i en samisk barnehage eller en samisk avdeling, eller har hatt samisk som 1. eller 2.språk fra videregående skole, blir prioritert. Dette er gjort for å styrke rekrutteringen til det arbeidsplassbaserte studiet ved Nord Universitet.

I perioden 2018-2021 har lærerutdanninger vært prioritert i ordningen stipend for høyere utdanning. Sametinget behandlet i 2021 prioriteringer for 2022-2025, og prioriteringen lærerutdanninger ble videreført. Barnehagelærerutdanning og

Fra overrekkelsen av Lappekodisillen i Guovdageaidnu 19.10.21

Sámedikki
giellamovttiidahttinbálkkašupmi
2021
Karen Marie Eira Buljo
50 000,- NOK

grunnskolelærerutdanninger med samisk i fagkretsen, er prioritert med de høyeste stipendene på kr 25 000 for 30 studiepoeng pr semester. Begrunnelsen for dette er at det utdannes alarmerende få barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

2.10.1 Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd

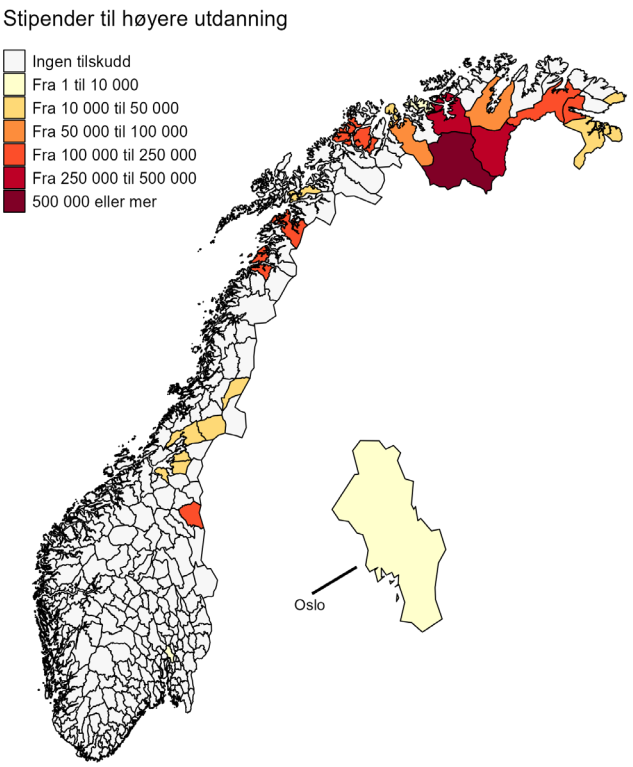
	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	71	68	3

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
1 467 500	2 595 000	2 450 000	1 127 500

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
1 505 000	0	37 500	1 467 500

Mål for tilskuddordningen - Stipend for høyere utdanning:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

2.11 Árbediehtu

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Árbediehtu - prosjekt	146 087	145 000	-1 087

Mål for innsatsområdet:

- Árbediehtu blir vektlagt som kunnskapssystem ved siden av annen kunnskap.

I 2021 ble rapporten «Maadtoej aerpie båetijen aajkan/Máttoj árbbe boahteájggáj/Máttuid árbi boahteáigái» lagt frem. Rapporten foreslår en fremtidig forvaltning av árbediehtu. Arbeidsgruppen har gjort et grundig arbeid, og intervjuet et stort antall interessenter i hele Sápmi. Arbeidsgruppen foreslår i rapporten blant annet tre konkrete tiltak for å styrke aktører innen árbediehtu: 1) etablering av nettverk for aktører innen árbediehtu, 2)etablering av fagorganet Sámi árbemáhttogáldu som blant annet skal støtte nettverket, samt 3) at det bevilges midler til etablering av duodji-sentre etter lokale initiativ i Sápmi.

2.12 Samisk perspektiv i høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Samisk perspektiv er implementert i alle relevante utdanninger og i forskning

Sametinget har hatt konsultasjoner om forskrifter om nasjonale retningslinjer for 19 grunnutdanninger innen helse- og sosialfagutdanningene, og er nå i gang med de nasjonale retningslinjene for mastergrads- og etterutdanninger. Som et resultat av konsultasjonene er samisk innhold implementert i disse nasjonale retningslinjene.

Det har etter initiativ fra Sametinget blitt utviklet en forskrift om nasjonale retningslinje for samisk sykepleierutdanning. Disse ble fastsatt etter konsultasjoner mellom Sametinget og Kunnskapsdepartementet.

Sametinget har konsultert med Norges Forskningsråd om porteføljestyre for samisk. Det ble oppnådd enighet om styrets sammensetning. Porteføljestyret skal formelt oppnevnes i januar 2022. I 2022 skal det gjennomføres konsultasjoner om porteføljeplaner som forvaltes av forskningsrådets ulike porteføljestyrer.

3 Areal, miljø og klima

3.1 Virkemidler til arealer, miljø og klima

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Forvaltning av arealer	3 359 430	3 475 000	115 570
Naturmangfold	16 610	350 000	333 390
Sum	3 376 040	3 825 000	448 960

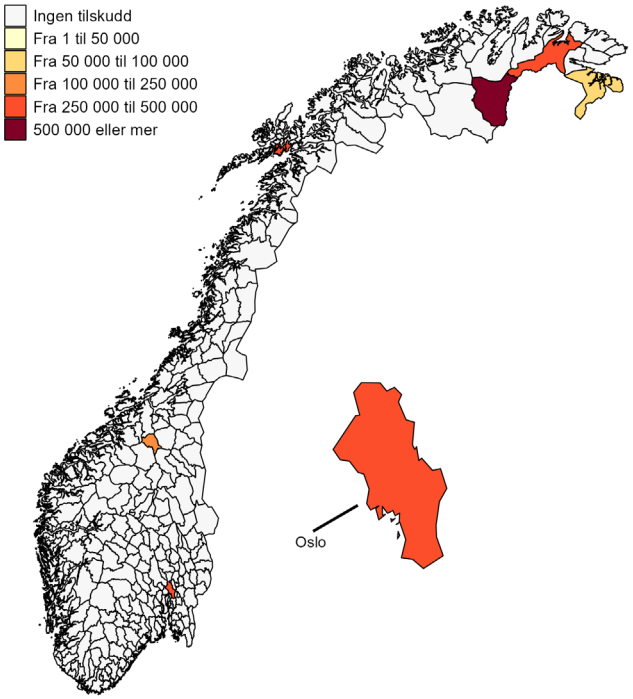
Samfunnsmål:

- Arealer og naturressurser i samiske områder forvaltes med tanke på å sikre kommende generasjoners livsgrunnlag og mulighet til videreføring og utvikling av samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Et viktig arbeid som er gjort i 2021 og som har bidratt til måloppnåelsen er revidering av Sametingets planveileder, og generell veiledning av kommunene i bruk av planen. Sametinget fremmer samiske rettigheter i arealspørsmål gjennom bruk av innsigelsesretten etter Plan- og bygningsloven og konsultasjonsretten gitt i konsultasjonsloven. Innsigelser og konsultasjoner, med henholdsvis kommuner og departement, fremmer dialog for å oppnå enighet. Dette fremmer samiske interesser. Sametinget arbeider også mot samfunnsmålet ved å søke dialog med lokale samiske interesser for å sikre at disse får mulighet til å utøve sine rettigheter innenfor arealutvikling.

Den største saken i 2021, og som av Sametinget ansees som en prinsipielt viktig dom, er dommen i Fosensaken. Her vant samiske interesser fram i Høyesterett. Til tross for dommen har regjeringen lagt opp til en prosess som bidrar til at folkerettsbruddet fortsetter og forsterkes jo lenger tiden går. Regjeringen har imidlertid anerkjent at dommen gjør at det er behov for å se på hvordan Norge kan lovregulere FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 for å få avklart hvor terskelen for hva som er folkerettsbrudd ved inngrep ligger. I forbindelse med konsultasjoner med Sametinget har regjeringen sagt at de vil vurdere en slik lovregulering i den videre oppfølgingen av Samerettsutvalgets forslag.

Arealer, miljø og klima, søkerbaserte tilskudd

3.2 Forvaltning av arealer

3.2.1 Samletabell - forvaltning av arealer

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Stiftelsen Protect Sápmi	1 116 000	1 116 000	0
Samiske rettigheter til arealer og ressurser	2 243 430	2 150 000	-93 430
Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt	0	209 000	209 000
Sum	3 359 430	3 475 000	115 570

Mål for innsatsområdet:

- Naturgrunnlaget for samiske næringer, kultur og samfunnsliv er sikret i all planlegging, og Sametinget er en viktig premissleverandør og konsultasjonspart i forvaltning av arealer.

All planlegging skal etter loven sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Dette er i dag ikke tilstrekkelig innarbeidet hos de som forvalter arealene. Sametingets arbeider med å øke forståelsen for samisk naturbruk og verdigrunnlag. Sametinget forvalter plan- og bygningslovens

§ 3-1 og gir på bakgrunn av dette høringsuttalelser på kommuneplaner og reguleringsplaner. I tillegg veileder Sametinget kommunale planleggere i bruk av Sametingets planveileder. Sametinget har i 2021 jobbet med revidering av planveilederen og retningslinjer for endret bruk av utmark. Planveilederen ble vedtatt av Sametingets plenum i 2021 og over sendt regjeringen, der den venter på å bli vedtatt.

Sametinget har gjennom dialog med kommuner og samiske rettighetshavere oppnådd løsninger for å sikre samisk naturgrunnlag og har som formål å løse innsigelsene med dialog og konsultasjoner mellom kommunen og samiske berørte parter. Reguleringsplan for Frovågneset i Senja kommune er ett eksempel på dette. Sametinget har fremmet innsigelser til kommuneplan for Hammerfest, Loppa, Porsanger og Balsfjord kommuner, samt interkommunal kystsoneplan for Evenes, Narvik og Hamarøy. Sametinget søker gjennom dialog med kommunene å få forståelse og aksept for våre innsigelser.

Utøvelse av tradisjonelt fiske og fortsatt mulighet for bruk av arealene for fremtidige generasjoner er avgjørende for samisk kulturutøvelse i kystområder. Sametinget opplever utfordringer knyttet til å oppnå gehør i kystsoneplansaker og konsesjonssaker for akvakultur. Sametinget opplever at andre interesser som akvakulturnæringen går foran de samiske interessene i disse sakene. Fiskeridirektoratet har i 2021 tatt kontakt med Sametinget med ønske om dialog knyttet til kystsoneplaner. Sametinget er positiv til initiativet da det er viktig å ha god dialog med både Fiskeridirektoratet og Nærings- og Fiskeridepartementet om vårt arbeid og vår innsigelseskompetanse.

Konseptutvalg-utredning (KVU) for transportløsninger i Nord Norge skal legge grunnlaget for framtidens transportsystemer i Nord-Norge. All transport, både veg, jernbane, sjøfart og luftfart inngår i utredningen. Oppdraget for utredning er gitt av samferdselsdepartementet til Statens Vegvesen. Sametinget har deltatt i politiske møter i arbeidet med KVU Nord Norge og gjennom faggrupper for urfolk og kulturminner. Sametinget opplever manglende administrative fagkompetanse på feltet som utfordrende.

Forsøk om motorferdsel i utmark

Sametinget har påbegynt arbeidet med å opprette et forsøksprosjekt som har som mål at regulering av motorferdsel i utmark skal ta hensyn til samiske lokalsamfunns tradisjonelle bruk og nye former for praksis. Det ble allerede i 2020 gjennomført møter med flere kommuner om deltagelse. Foreløpig har Sametinget ikke fått noen kommuner med i prosjektet, men det jobbes imidlertid videre med å finne samarbeidskommuner. Sametinget har satt av midler til prosjektet, men prosjektet har ikke hatt framdrift i 2021.

Stiftelsen Protect Sápmi

Stiftelsen Protect Sápmi arbeider for at samiske rettighetshavere kan gi sitt frie og på forhånd informerte samtykke til utbyggingssaker.

3.2.2 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	16	11	5

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
2 243 430	2 150 000	1 900 000	-93 430

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
2 560 000	316 570	0	2 243 430

Mål for tilskuddsordningen - Samiske rettigheter til arealer og ressurser:

- Samiske interesser og rettighetshavere har en reell mulighet til å bli konsultert for å kunne gi et fritt forhåndsinformert samtykke til planer og tiltak knyttet til areal- og ressursforvaltning.

3.3 Naturressurser

Mål for innsatsområdet:

- Uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og er i samsvar med internasjonal folkerett.

Dagens samfunnsutvikling innebærer et behov for økt energiproduksjon og uttak av ikke-fornybare ressurser, også i det samiske samfunnet. Disse typer tiltak utgjør ofte store inngrep i områder hvor det tidligere ikke har vært inngrep. Sametinget jobber konstant med å sikre de samiske arealene gjennom behandling av, og konsultasjoner om søknader om utbygginger som følge av energi- eller mineralutvinning.

Energiutbyggingen- og planleggingen i de samiske områdene de siste årene har i hovedsak dreid seg om småkraft- og vindkraftprosjekter. Det har vist seg at vindkraftanlegg, med all infrastruktur som følger med dem, har store konsekvenser for berørt reindrift, spesielt når de kommer på toppen av tidligere arealinngrep. I 2021 ble dette synliggjort i Høyesterettsdommen om vindkraftverkene på Fosen (se omtale under)

Olje- og energidepartementet (OED) avsluttet i 2020 arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft uten at arbeidet ble ferdigstilt. I stedet for å ferdigstille arbeidet bestemte OED seg for å revidere konsesjonsbehandlingen. Sametinget har gitt regjeringen melding om at en revidering av konsesjonsbehandlingen ikke vil ivareta de samiske interessene, og da spesielt arealvernet for den samiske reindriften. Det blir stadig tydeligere at OED sin praksis med å gi forhåndstiltredelse til vindkraftverkene er

problematisk. I Fosen ble det gitt tillatelse til oppføring av vindkraftverk der Høyesterett i ettertid har erklært konsesjonene for ugyldige (se omtale under). Det er også gitt tillatelse til oppføring av vindkraftverket i Øyfjellet selv om det ikke var funnet tilfredsstillende løsninger for flytting av rein i området som er et vilkår i konsesjonen.

Fosendommen

I 2021 avsa Høyesterett en prinsipiell viktig dom i saken angående vindkraftverkene på Storheia og Roan på Fosen (Fosendommen). Høyesterett erklærte statens konsesjonsvedtak for ugyldig og dermed også ekspropriasjonen for ugyldig. Begrunnelsen for dommen var at vindkraftutbyggingen etter FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 (SP art. 27) vil ha vesentlig negativ effekt på reineiernes muligheter til å utøve sin kultur på Fosen, og at foreslåtte avbøtende tiltak ikke i tilstrekkelig grad vil bøte på dette, eller i seg selv er så inngripende at de vil krenke retten til tradisjonell reindrift. Sametinget har jobbet med saken i flere år, hatt konsultasjoner om saken på flere nivå og kommet med innsigelser på reguleringsplanen.

Sametinget har hatt tett kontakt med Sør-Fosen Sijte og Nord-Fosen siida for å understøtte deres ønsker, behov og rettigheter. Det er gjennomført flere møter med Olje- og energidepartementet, tre av dem med olje- og energiministeren. Sametinget har gitt uttrykk for at partene er svært bekymret for den prosessen departementet nå har lagt opp til, og at folkerettsbruddet fortsetter og forsterkes jo lenger tiden går.

Høyesterettsdommen i Fosensaken aktualiserer behovet for å lovregulere hvordan SP art. 27 vurderes og hvor terskelen for hva som er folkerettsbrudd ved inngrep ligger. I forbindelse med konsultasjoner om Prop 86 L (2020-2021) Endringer av sameloven har departementet uttalt at regjeringen vil vurdere en slik lovregulering i den videre oppfølgingen av Samerettsutvalgets forslag.

3.4 Naturmangfold

3.4.1 Samletabell – naturmangfold

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Naturmangfold	16 610	350 000	333 390

Mål for innsatsområdet:

- Vern av naturmangfoldet gir er robust grunnlag for samisk kultur og næringsutøvelse. Forvaltning av verneområder tar utgangspunkt i og muliggjør fortsatt tradisjonell bruk av vernede områder.

Klima

Arbeidet med å vedta et nytt arbeidsprogram for konvensjon om biologisk mangfold er forsinket på grunn av koronapandemien. Sametinget fortsatte i 2021 dialog med Klima- og miljødepartementet om Sametingets forventninger til fremtidig arbeidsprogram. Sametinget har etterlyst en menneskerettighetstilnærming for naturmangfold, som verner om urfolks rettigheter til å opprettholde sine kulturer, praksiser og levemåter som bidrar til bevaring av naturens mangfold. Styret i Samisk parlamentarisk råd vedtok i juni 2021 et felles samisk dokument der de samiske forventninger til arbeidet er konkretisert.

FNs Klimapanels utkast til hovedrapport om virkninger, tilpasninger og sårbarhet har vært på en kommenteringsrunde for eksperter og myndigheter. I den forbindelse har Sametinget gitt innspill til Norske myndigheters innspill til rapporten. Kapittelet om Europa inneholder flere referanser på nøkkelord som urfolk, samer, og reindrift. Delrapporten publiseres den 28. februar 2022.

FNs klimapanel vurderer publisert vitenskapelig litteratur. Vurderingene skrives av flere hundre ledende eksperter. Fagfolk fra kunnskapsmiljøer i Norge er valgt ut av FNs klimapanel til å jobbe med den sjette hovedrapporten. Rapportene fra FNs klimapanel er det viktigste faglige grunnlaget om klimaendringene for de internasjonale klimaforhandlingene under FNs klimakonvensjon. FNs klimapanel publiserer sin sjette hovedrapport i bolker med delrapporter i 2021 og 2022. Sametinget tildelte en ekstra bevilgning til Samerådet i 2021 til arbeidet med en samisk klimarapport. Samerådet skal utarbeide rapporten i samarbeid med de tre Sametingene, ulike samiske organisasjoner og institusjoner, samt relevante fagmiljø. Rapporten skal legge grunnlaget for en helhetlig klimapolitikk for Sápmi og for de kommende aktivitetene på urfolksplattformen under FNs konvensjonen om klimaendringer.

Vern og vernestyre seminar

Høsten 2020 ble det igangsatt et arbeid med en redegjørelse om verneområder i tradisjonelle samiske områder. Sametingets plenum vedtok i juni 2021 Redegjørelse om arealvern i Sápmi. Gjennom redegjørelsen ønsker Sametinget å sette søkelyset på problemstillingene ved opprettelsen, forvaltningen av og muligheten for fortsatt samisk bruk av verneområder i samiske områder.

Regjeringen vedtok i 2021 å starte opp arbeidet med utvidelse og etablering av en rekke nye nasjonalparker. Samiske interesser vil bli berørte av endring i vernestatus til nasjonalparkene ved Lyngsalpan, Sylan og Trollheimen samt av utvidelsene av Rohkunborri, Blåfjella-Skjækerfjella, Skarvan-Roltdalen og Femundsmarka nasjonalpark. Sametinget fikk ikke mulighet til å konsultere om beslutningen, som er et klart brudd på konsultasjonsloven.

Kompetanse om samisk naturbruk, herunder reindrift, og generell samisk kulturkompetanse, må vektlegges sterkere i forvaltning av verneområder. Sametinget har oppnevnt 42 representanter i til sammen 21 nasjonalpark- og verneområdestyrer til å ivareta samiske interesser på en helhetlig måte.

Det har vært et behov for en egen samling for de samiske representantene i verneområdestyrene i forbindelse med Nasjonalparkkonferansen, og i 2021 ble det gjennomført en digital Nasjonalparkkonferanse og en digital samling for de samiske representantene i forbindelse med Nasjonalparkkonferansen. Formålet med Sametinget samling var å tilby en digital møteplass og arena for å utveksle erfaringer til tross for at smitte-

vernbestemmelser ikke tillot å møtes fysisk. Tilbakemeldingen på seminaret har vært positive. Redegjørelse om arealvern i Sápmi og verneprinsipper, evaluering av ordning med lokal forvaltning av verneområdene samt takling av hersketeknikker var temaene på samlingen.

Foto: Aina Bye

4 Næringer

4.1 Virkemidler til næringer

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Primærnæringer	12 454 625	11 760 000	-694 625
Variert næringsliv	11 765 156	10 946 000	-819 156
Kreative næringer	3 053 838	3 405 000	351 162
Duodji	14 060 458	14 553 000	492 542
Sum	41 334 077	40 664 000	-670 077

Samfunnsmål:

- Samiske områder skal ha sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn

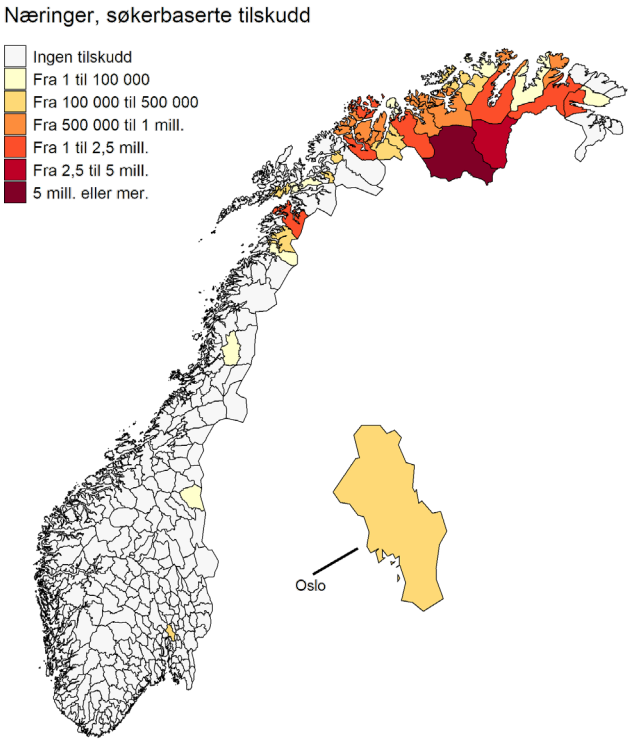
Sametinget har gjennom sitt arbeid i 2021 påvirket rammevilkårene til næringslivet i de samiske områdene, samt bidratt med økonomiske midler.

Forutsetningene for næringsutvikling i de samiske områdene er mer utfordrende enn i mer sentrale områder i Norge. Folketallsutviklingen, med svak eller negativ befolkningsvekst og aldrende befolking i de samiske områdene, påvirker sysselsettingen og lokale markedsforhold negativt. Det finnes unntak, men denne utviklingen er den generelle trenden.

Sametingets virkemiddelordninger blir av NORCE omtalt som helt avgjørende for at enkelte næringsaktører skal ha mulighet til å etablere seg. Særlig Sametingets offensive politikk og målrettede virkemidler innen fiskeri blir trukket frem. Virkemidlene har blitt brukt med «stor treffsikkerhet, og synes å ha hatt en positiv effekt for lokal verdiskapning, for sysselsetting og for bosetning, spesielt langs Finnmarkskysten». Sametingets tilskudd har også bidratt til sårt tiltrengt kapital, som muliggjør finansiering av øvrige utgifter gjennom lån. På den måten bidrar virkemidlene til å nå samfunnsmålet.

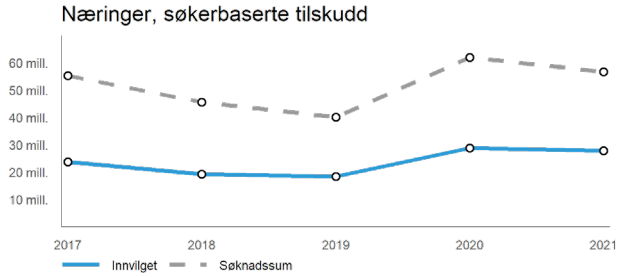
De samiske områdene har en forholdsvis stor primærnæring, og sikring av disse bidrar til et robust næringsliv. I 2021 har Sametinget gjennom konsultasjoner og innspill både i reguleringsmøter, innspill til jordbruksforhandlinger og reindriftsforhandlinger påvirket rammebetingelsene for primærnæringen. Det har blitt gjennomført konsultasjoner om kvotefastsettelsen i kystfiske, og arbeidet med evalueringen av fjordfiskenemnda skal begynne i 2022.

Det er gjennomført flere prosjekter innen kreativ næring og samisk reiseliv. De ulike prosjektene er med på å løfte kompetansen blant bedriftene som er med i prosjektene, samt bidra til at samisk reiseliv og kreativ næring blir mer synlig og anerkjent. Prosjektene har vært med på å løfte samisk mat, reiseliv og design. Duodji er viktig næring i det samiske området, og

Sametinget bidrar gjennom næringsavtalen i Duodji til utvikling av næringen.

Koronapandemien med tilhørende restriksjoner, har vært og er krevende for næringslivet i det samiske området, og særlig reiselivsnæringen. Sametinget fikk i mars 2021 en ekstra bevilgning for ekstraordinære koronatiltak rettet mot samisk næringsliv. Sametinget fordelte disse midlene i revidert budsjett 2021 til variert næringsliv og samisk reiseliv. Midlene var et kjærkomment bidrag til næringslivet i en utfordrende situasjon, men ikke stor nok til å bøte på de negative konsekvensene pandemien har hatt for samisk næringsliv.

4.2 Primærnæringer

4.2.1 Samletabell – primærnæringer

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til primærnæring	10 113 500	9 900 000	-213 500
Utredning om gjennomgang av reindriftsloven og reindriftsforvaltninga - prosjekt	2 269 482	1 760 000	-509 482
Seminar om likestilling i reindrifta	71 643	100 000	28 358
Sum	12 454 625	11 760 000	-694 625

Mål for innsatsområdet:

- Primærnæringer som bærere av samisk kultur, språk og levesett.

Marine næringer

Sametinget fremmer årlig en sak om fiskeri.

Sametinget har sammen med Nærings- og fiskeridepartementet satt i gang en prosess med evaluering av Fjordfiskenemndas virke og mandat. Hovedhensikten er å se om nemda har tilstrekkelig med ressurser og rammer for å ivareta sitt oppdrag.

Sametingets arbeid for å sikre stabil bosetting og levende sjøsamiske samfunn gjøres gjennom aktiv bruk av konsultasjonsordningen, Fjordfiskenemndas arbeid, fast medlemsplass i Reguleringsrådet og samarbeid med fiskerinæringens organisasjoner. Sametinget har også et godt samarbeid med organisasjonen Bivdu, og har i flere saker samkjørt uttalelser.

I forbindelse med åpningen av det 9. Sameting, var det en utstilling med laks som tema. Denne utstillingen understreker at Sametinget i 2021 har hatt mye fokus på laks og laksenæringen. Sametingsmeldingen om laks, «Diddi, luosjuolgi, goadjin ja duovvi» ble i 2021 behandlet i Sametingets plenum, etter en grundig prosess hvor berørte parter og samiske interessenter var involvert. Meldingen vektlegger betydningen laksefiske har for den samiske kulturen, og understreker betydningen av å innarbeide tradisjonell kunnskap i lakseforvaltningen.

I forbindelse med forvaltningen av Tanavassdraget, har Sametinget møtt i Norsk-Finsk Grensevassdragskommisjon for å gi innspill på forvaltningen av Tanavassdraget. Sametinget har også, sammen med Tana Fiskeforvaltning, stilt krav om at statens forvaltning av Tanavassdraget granskes.

I 2021 har det blitt innvilget tilskudd til 10 førstegangsinvesteringer i fiskefartøy i STN-området. Det har også blitt gitt tilskudd til ett ungdomsfiskeprosjekt og seks andre utviklingsprosjekter eller investeringer innenfor marine næringer i STN-området.

Rovvilt

Sametinget har som mål at rovdyrforvaltningen er utformet slik at rovdyrbestandene er på et nivå som ikke truer de samiske beitenæringenes bærekraft. Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap om beitenæringene og rovvilt bør være en del av kunnskapsgrunnlaget for beslutninger i rovdyrpolitikken og -forvaltningen.

Sametinget har i 2021 hatt dialog med Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Norske Reindriftsamers Landsforbund om reindrift og rovvilt. Sametinget er blant annet bekymret for den økende jervestammen i fylket og at det ikke er felt noen jerv under lisensjakta i Finnmark. Sametinget opplever at sine innspill ikke blir tatt til etterretning og at dette på sikt kan true reindriftsnæringens eksistens.

Det har også vært dialog med Statens naturoppsyn (SNO) om deres praksis i Finnmark for registrering av rovdyrdrepte rein. Praksisen oppfattes å være annerledes i Finnmark enn i andre deler av landet. Resultatet av dialogen har vært at SNO har tilsatt flere rovviltkontakter for at det skal være mulig for dem å endre praksisen og ha større kapasitet til å rykke ut ved større hendelser.

Jordbruk

Sametinget kom med innspill til jordbruksavtalen 2021. Sametingets plenum behandlet innspill til jordbruksavtalen i mars. Sametinget la i innspillet vekt på betydningen av å ha en forutsigbar landbrukspolitikk, beredskap og sjølforsyning av mat og medisiner. De negative virkningene det våte klimaet har på jordbruket i samiske områder, lav tilgang på risikovillig kapital og konsekvenser for bruksutbygginger, samt utfordringer med å få likeverdige veterinærtjenester i avsidesliggende områder ble også trukket fram.

Det ble brudd i jordbruksforhandlingene i mai 2021. Stortinget la da statens første tilbud til grunn for den tekniske avtalen for 2021. Sametingets fikk gjennom innspillene om å beholde den samme profilen i tilskuddene som i tidligere år og forslaget om å avvikle det såkalte distribusjonstilskuddet, som Q-meieriene og Rørosmeieriet har fått. Sametinget fikk ikke igjennom sitt forslag til inntektsløft for det samiske jordbruket eller forslaget om å gjeninnføre overføringen på 2 millioner kroner til Sametinget.

Sametinget har i 2021 prioritert tilskudd til bruksutbygginger for rundt 6 millioner kroner. Flere av disse tar sikte på å legge til rette for løsdriftsfjøs før 2034, og andre vil ruste opp sine driftsbygg, noe som er i tråd med Sametingets prioritering om flere moderniserte driftsbygninger i jordbruket.

Reindrift

Sametingets ga innspill til reindriftsavtalen 2020/2021. Sametingets prioriteringer til innspillet var knyttet til sikring av reindriftas arealgrunnlag, økonomisk utvikling, virkemidler som støtter opp om kulturell bærekraft og familiebasert reindrift, rekruttering og kompetanseheving, velferdsordninger og HMS-tiltak for reindriftsnæringa. Sametingets innspill ble tatt høyde for i avtalen, hvor distriktstilskuddet og kriseberedskapsfondet ble økt. I tillegg ble det satt av 1,6 millioner kroner til utarbeidelse av veiledningsmateriell for reindriftsnæringen.

Sametinget har kommet med innspill til de foreslåtte lovendringer i plan- og bygningsloven, og fikk gjennomslag for flere av innspillene i forarbeid til lovteksten. I 2021 ble det gjennomført konsultasjoner om veilederen til plan- og bygningsloven. Sametinget hadde i sitt innspill blant annet vektlagt tradisjonell kunnskap, tilrettelegging for medvirkning og at konsultasjoner skal gjennomføres i god tro. Partene kom til enighet på de fleste punktene.

Utredning om gjennomgang av reindriftsloven og reindriftsforvaltninga

Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) opprettet et lovutvalg november 2018. Utvalgets formål er å vurdere og foreslå endringer i dagens reindriftslov.

I 2021 har utvalget for gjennomgang av reindriftsloven og reindriftsforvaltningen hatt flere møter og arbeidet med å ferdigstille prosjektrapporten. Utvalget er i sin avsluttende fase og leverte sluttrapport i slutten av januar 2022.

Utvalget har i løpet av året gjennomgått de aller fleste temaer som omfattes av mandatet, men det gjenstår et arbeid på sanksjonskapittelet. Dette arbeidet fordrer juridisk spisskompetanse og utvalget har derfor engasjert jurister med kompetanse på feltet.

I desember ble det avholdt et seminar for Sametingets plenum om statusen i utvalgets arbeid, og i forbindelse ble Sametingets innspill til Reindriftsavtalen overlevert til Landbruks- og matministeren. Ministeren signaliserte at regjeringen har forventninger til utvalgets arbeid.

Seminar om likestilling i reindrifta

Det ble i 2021 gjennomført en digital workshop om familie og likestilling i reindriften. Workshopen hadde 35 deltakere. Gruppene kom med forslag på endringer som må til for å ivareta den familiebaserte reindrifta og hvordan man kan fremme likestilling i reindrifta.

4.2.2 Tilskudd til primærnæring - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	70	44	26

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
10 113 500	9 900 000	9 900 000	-213 500

Innvilget 2021	Tilbaketrukket 2021	Tilbakebetalt 2021	Regnskap 2021
10 987 000	952 000	-78 500	10 113 500

Mål for tilskuddsordningen - Primærnæring:

- Økt antall arbeidsplasser i primærnæringene innen 2025.

4.3 Variert næringsliv

4.3.1 Samletabell - variert næringsliv

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til variert næringsliv	7 951 429	6 950 000	-1 001 429
Sápmi næringshage	831 000	831 000	0
Ungt entrepenørskap	271 000	265 000	-6 000
Samisk reiseliv - prosjekt	1 057 928	1 000 000	-57 928
Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	1 653 799	1 900 000	246 201
Sum	11 765 156	10 946 000	-819 156

Mål for innsatsområdet:

- Etableringsfrekvens nærmere gjennomsnittet for Norge som helhet og 2 % vekst i antall foretak.

Det ble i revidert budsjett satt av 3 350 000 kroner til variert næringsliv. Dette var en omfordeling som følge av koronapandemien. Ekstra bevilgningen ble gitt for å stimulere til aktivitet.

Samisk reiseliv - prosjekt

Prosjektet Johtit - Prosjektet er ferdigstilt i 2021. Målet med prosjektet har vært å jobbe med nettverksbygging, kompetanseheving, markedsrettet produktutvikling, markedsføring og salg i samiske reiselivsbedrifter. Det har vært 19 deltagere, både bedrifter og enkeltmannsforetak, og det har vært både samlingsbasert og individuell oppfølging.

Prosjekt Máistu. – Målet med prosjektet er å øke salget av reinkjøtt og synliggjøre mulighetene reinkjøtt gir for restaurantbransjen. Deltagerne er videreforedlere av reinkjøtt og restauranter. Det har i 2021 vært med tre videreforedlere og seks restauranter i Tromsø. Et av resultatene er at restaurantene har fått mer inngående kunnskap i bruk av reinkjøtt som råvare.

Vahca – Målet med prosjektet har vært å bevisstgjøre reiselivsbedrifter og handelsbedrifter i Tromsø hvordan man skal håndtere samiske produkter og varer. I et samarbeid mellom næringen og Sametinget er det laget etiske retningslinjer for bedrifter. Sametinget og næringslivet har kommet til enighet om retningslinjene. Målet er å spre den etiske plakaten og at bedrifter i hele Norge tar denne i bruk.

Faamoe lokalmat – Målet med prosjektet er å bedre lønnsomheten til samiske serveringsbedrifter gjennom økt bruk av lokal mat. Målgruppen for prosjektet er bedrifter fra Indre Finnmark. Det er 7 bedrifter som deltar og som får opplæring, blir bevisst i

valg av råstoffer og bruk av dem og som i tillegg bygger nettverk.

Direkte tilskudd variert næringsliv

De som får direkte tilskudd under innsatsområdet variert næringsliv er Sápmi næringhage og Ungt entreprenørskap. I 2021 fikk næringshagen en ekstrabevilgning for oppfølging av bedrifter som var spesielt rammet av koronapandemien.

4.3.2 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	75	45	30

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
7 951 429	6 950 000	3 600 000	-1 001 429

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
9 030 900	999 971	79 500	7 951 429

Mål for tilskuddsordningen - Variert næringsliv:

- Vekst i antall foretak nærmer seg 2 % i samiske områder.

4.3.3 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	11	7	4

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
1 653 799	1 900 000	1 000 000	246 201

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
1 920 300	248 001	18 500	1 653 799

Mål for tilskuddsordningen - Samisk reiseliv:

- Mange samiske reiselivsaktører som drives som en helårsbedrift.

4.4 Kreative næringer

4.4.1 Samletabell - kreative næringer

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	716 274	1 250 000	533 726
Kompetansebaserte kreative næringer - prosjekt	1 882 564	1 700 000	-182 564
Dáiddadállu	455 000	455 000	0
Sum	3 053 838	3 405 000	351 162

Mål for innsatsområdet:

- Flere samiske kulturnæringsutøvere som skaper robuste og lønnsomme kulturnæringsbedrifter med en større overlevelsesgrad.

Kompetansebaserte kreative næringer

Šoop Šoop – Sámi Design Days er et treårig prosjekt. I 2021 skulle Sámi Design Days avvikles i Trondheim, men på grunn av koronapandemien er arrangementet utsatt til mars 2022.

Bedriftsutviklingsprogrammet Faamoe har flere delprogrammer. I 2020 og 2021 er bedriftsutviklingsprogrammet Faamoe – duodji og design gjennomført. Det er 7 samiske bedrifter som har deltatt.

4.4.2 Tilskudd til kreative næringer - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	12	7	5

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
716 274	1 250 000	750 000	533 726

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
829 000	112 726	0	716 274

Mål for tilskuddsordningen - Kreative næringer:

- Flere samiske kulturnæringsutøvere som skaper robuste og lønnsomme kulturnæringsbedrifter med en større overlevelsesgrad.

4.5 Duodji

4.5.1 Samletabell - duodji

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til Duodjeinstituhtta	5 443 000	5 443 000	0
Opplæringskontoret for reindrift og duodji	1 760 000	1 760 000	0
Næringsavtale for duodji	6 857 458	7 350 000	492 542
Sum	14 060 458	14 553 000	492 542

Mål for innsatsområdet:

- Flere duodjiutøvere som driver med duodji som næring.

Duodjeinstituhtta

Duodjeinstituhtta (DI) gir råd i forbindelse med fagutvikling, produktutvikling, prosjektsøknader og markedsføring. DIs førsteprioritet har vært å være en støtte for den enkelte duodji-utøver, samt for foreninger og lag som arbeider med duodji. DI gir en tilpasset veiledning for brukere.

Duodjeinstituhtta har tre fellesverksteder; et i Kautokeino, et i Karasjok og et i Snåsa. Erfaringer fra verkstedene er at utøvere blir motivert til å arbeide med duodji, når de har tilgang til høvelig utstyr og veiledning.

Sametinget har i 2021 gjort en ekstra bevilgning til DI på kr 400 000 til investeringer. Investeringene skal bidrar til å utvikle institusjonen og gjøre den bedre i stand til å ivareta sitt samfunnsoppdrag.

Utvikling og rekruttering i duodjinæringen

Opplæringskontoret koordinerer og effektiviserer de tilsluttede lærebedriftenes opplæring av lærlinger og lærekandidater i reindrift og duodji. Formålet er å utdanne ungdom til dyktige fagarbeidere i reindrift og duodji. Opplæringskontoret videreutdanner lærebedrifter med sikte på å ta fagbrev og kompetansebevis. Det skal være 10 løpende lærekontrakter i duodjifagene.

4.5.2 Næringsavtale for duodji

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Driftstilskudd	2 585 750	2 500 000	-85 750
Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter	1 136 765	1 150 000	13 235
Duodjistipend	160 000	150 000	-10 000
Velferdsordninger	41 295	20 000	-21 295
Kompetanse, opplæring, kurs	69 600	80 000	10 400
Markedstilpasning	150 000	600 000	450 000
Koronatilskudd	649 360	810 000	160 640
Duojáriid Ealáhus Searvi	630 000	630 000	0
Sámiid Duodji	1 310 000	1 310 000	0
Fag- og økonomisk utvalg	0	100 000	100 000
Organisering av duodji	124 688	0	-124 688
Sum	6 857 458	7 350 000	492 542

Næringsavtalen for duodji 2021, ble vedtatt av Sametingets plenum i desember 2020. For 2021-avtalen stod konsekvenser av koronapandemien sentralt. Forhandlingspartene prioriterte ekstraordinære tiltak som skulle være med på å kompensere for inntektsbortfallet. Det ble derfor gjort en ekstraordinær bevilgning på kr 810 000 til koronatilskudd.

5 Kultur

5.1 Virkemidler til Kultur

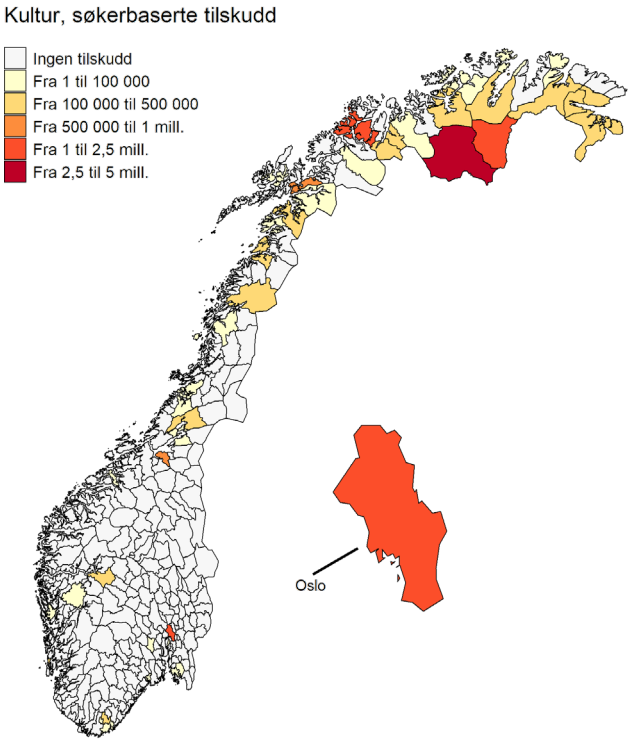
	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Gode rammevilkår for samiske kunstnere	23 067 533	22 879 000	-188 533
Samiske kulturinstitusjoner som areana for formidling og opplevelse av samisk kultur	107 181 500	100 001 000	-7 180 500
Samisk litteratur og medier	23 135 595	24 450 000	1 314 405
Samisk idrett	3 366 000	3 366 000	0
Sum	156 750 628	150 696 000	-6 054 628

Samfunnsmål:

- Et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet.

Samarbeid med ulike offentlige aktører er en viktig strategi for å oppnå samfunnsmålet. Sametinget jobber for å få bedre rammevilkår for samisk kultur blant annet gjennom samarbeid med sentrale aktører, som Kulturdepartementet og Kulturrådet. Det arrangeres jevnlige møter der formålet er informasjonsutveksling og drøfting av saker som har felles interesse Sametinget har sett resultater av dette arbeidet. Blant annet har Kulturdepartementet bevilget 7 millioner ekstra i 2020 og 2021 til innkjøp av samisk samtidskunst. Det er også blitt bevilget midler til tilbakeføring av gjenstander fra tyske museer.

I 2021 har Sametinget hatt samarbeid med fylkeskommunene i Nord-Norge om felles kulturpolitiske saker, med Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024 om samisk innhold i arrangementet, med de andre Sametingene gjennom SPR om immateriell kulturarv samt med Nordisk ministerråd om økt nordisk samarbeid innen feltet urfolk og åndsverksrettigheter.

Innen kunstfeltet er kunstneravtalen og tilskuddsordningene til Sametinget vært sentrale for måloppnåelsen. I tillegg er internasjonal synliggjøring av samisk kunst en strategi Sametinget jobber med for å nå samfunnsmålet. Sametinget har blant annet hatt en sentral rolle i planleggingen av samisk paviljong under Venezia-biennalen hvor også Internasjonalt Samisk Film Institutt (ISFI) har vært en viktig samarbeidsaktør.

For å få sterke samiske institusjoner som forvalter, formidler og utvikler samisk kunst, kultur og historie bidrar Sametinget med direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til kulturinstitusjoner. Sametinget har god dialog med direktetilskuddsmottakerne og arbeider for å bedre rammevilkårene deres, gjennom å fremme deres interesser for sentrale, regionale og lokale myndigheter.

Oversikt over aktiviteten i museene i 2021:

	Antall falige arrangement	Antall arrangement	Totalt antall deltakere på faglige prosjekt/arrangementer	Totalt antall besøkende 2021
Arran*	54	23	2387	--
Saemien Sijte*	--	--	--	--
RiddoDuottarMuseat	TBA	TBA	TBA	TBA
Tana og Varanger museumsssiida	23	13	3500	19458
Vardobaiki	41	174	2851	5199
Senter for nordlige folk	22	43	1258	4356

* Museene har ikke hatt utstillingene åpne

Statistikk kulturinstitusjoner 2021

Teatre

	Antall produksjoner	Antall forestillinger	Antall forestillinger på samisk	Ant.forestillinger for barn og unge på samisk	Totalt ant. publikum	Andre gj.-førte prosjekt i samarb. med andre
Beaivváš Sámi Našunálateáhter	26 (både fysisk og digitalt)	50	50	31 (ikke medregnet digitale forestillinger)	6141 (inkl. over internett/ hjemmesiden)	2 (5005)
Åarjelhsaemien Teatere	1	15	15	15	537	384
Sámi Mánáidteáhter (ikke mottatt for 2021)	-	-	-	-	-	-

Festivaler

	Antall konserter	Antall øvrige arrangement	Antall besøkende på de ulike arrangementer	Antall besør totalt i festival/ andre arrangmenter
Riddu Riđđu Festivála	18	40	(Varierer fra arrangement til arrangement)	8177
Samisk musikkfestival i Kautokeino	10	8	(Varierer. Færre fysiske arrangement pga covid-19 pandemien)	Fysisk: 1240 Stream: 90 770 (inkl. Sámi Grand Prix: på nett og NRK2)
Márkomeannu	10	16	11-174 (varierer fra arrangement til arrangement)	Ca. 1250
Festivaler Kárášjohka (festivalen avlyst pga. Covid-19)	0	0	0	0
Raasten Rastah	7	39	Varierer fra 30 til 368)	750 (Stipulert unike bruekre)
Julevsáme vahkko/ Lulesamisk uke (ikke mottatt for 2021)				
Samisk uke i Tromsø (festivalen avlyst pga. Covid-19)	0	0	0	0
Samisk musikkfestuke i Alta/Sami Music Week. (Arrangert med mindre program-endringer)	9 (totalt ant konserter og arrangement) +4 (ant konserter og arrangement for b og u under 18 år			Digitalt 630. Livekonsert 20 (pga restriksjoner)
Beaskan Luossarock (festivalen avlyst pga. Covid-19)	0	0	0	0
Tjaktjen Tjåanghkoe Arrangeres ikke i 2021. (Tjaktjen Tjåanghkoe og Raasten rastah byttet arrangementsår)	0 Festivalen arrangeres annen hvert år. 2021 var et mellomår (ikke arrangement).)	0	0	0

Noen kulturinstitusjoner har hatt behov for nye lokaler og oppgraderinger som er bedre egnet for en drift og virksomhet i tråd med deres samfunnsoppdrag og målsetninger. Byggeprosessene er tidkrevende og medfører stor arbeidsinnsats både fra Sametinget og fra kulturinstitusjonene selv. Selv om prosessene går langsomt, ser Sametinget resultater av arbeidet. I 2021 flyttet blant annet Saemien Sijte inn i nye lokaler og Stortinget vedtok i desember 2021 en startbevilgning til det nye bygget til Beaivváš Sámi Našunálateáhter og Samisk videregående skole i Kautokeino med byggestart våren 2022.

Litteratur er viktig for det samiske språk og den samiske kulturen. Prosjektet Čális fal som har gått gjennom 5 år har vært en suksess. Så langt har prosjektet resultert i 7 samiske utgivelser.

5.2 Generelt om arbeidet på kulturfeltet

Det ble i 2021 gjort ekstrabevilgninger til investeringer og oppgradering for samiske kulturinstitusjoner på 6,8 millioner. Bevilgningen ble gitt for å styrke de samiske kulturinstitusjonene og festivalene og gi mulighet for institusjonell utvikling.

Sametinget har gitt innspill til stortingsmeldingen Meld. St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge, og flere av Sametingets innspill er tatt inn i meldingene. Sametinget har også gitt innspill til arbeidet med Regjeringens internasjonale kulturstrategi..

Sametinget har hatt samarbeid med Landsdelsrådet om felles kulturpolitiske saker og fornying av Nordnorsk kulturavtale som ble vedtatt i 2021. Bevilgningen til de samiske institusjonene fortsetter, og det er avtalt at Åarjelhsaemien Teatere skal inn i avtalen fra 2024.

Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024 (Bodø 2024) vil bli et stort arrangement for Bodø, for Nordland og for hele landsdelen. Det samiske er vektlagt i søknaden/prosjektet og vil få en sentral posisjon i prosjektet. I 2021 har Sametinget i samarbeid med Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024 jobbet med å et samisk innhold i prosjektet, og å få en samarbeidsavtale på plass.

Sametingene har jevnlige møter for å drøfte felles utfordringer og tiltak innen kultur feltet. Dette samarbeidet begynte i 2020 på bakgrunn av behovet for å diskutere felles saker som berører hele Sápmi. Dette gjelder blant annet immateriell kulturarv. Arbeidet med Disneys film Frost 2 viste at det var et behov for koordinering og samhandling om visse problemstillinger innen forvalting av samisk kultur. Prosessen rundt immateriell kulturarv er løftet opp på Samisk parlamentarisk råds (SPR) nivå, der den har blitt en del av SPRs handlingsplan for kommende periode. Sametinget i Norge har hatt prosjektledelse på det felles samiske prosjektet for immateriell kulturarv. Sametingets plenum behandlet i juni en plenumssak der prosjektrapport og anbefalinger om videre arbeid ble vedtatt.

Sametinget har i flere år arbeidet med UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv. Sametinget har hatt dialog med kulturrådet om implementering av konvensjonen, og Kulturrådet og Sametinget arrangerte et digitalt innspillsmøte der samiske aktører deltok. Det kom mange gode innspill som er blitt tatt med videre i prosessen.

Finland har hatt lederskapet i Nordisk ministerråd. Der har de tatt initiativ til å kartlegge forutsetningene for et økt nordisk samarbeid innen feltet urfolk og åndsverksrettigheter. Blant annet ble det gjennomført en felles konferanse om immateriell samisk kulturarv i november, der Sametinget i Norge har hatt en sentral plass i planlegging og gjennomføring av konferansen. Det var deltagelse på høyt politisk nivå fra alle landene.

Regjeringen la i 2021 fram Meld. St 23 (2020-2021) Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid. Meldingen tar opp mange elementer knyttet til samisk museumsvirksomhet. I meldingen lanseres det nordnorske kunstløftet der Savio-museet og Samisk kunstmuseum blir løftet fram som satsinger. Sametinget har bidratt med betydelig innspill til meldingen.

Sametinget har vært sentral i planleggingen av samisk paviljong under Venezia-biennalen, hvor de samiske kunstnerne Máret Ánne Sara, Anders Sunna og Pauliina Feodoroff skal representere Sápmi. Biennalen skulle være vært avholdt i 2021 men er utsatt til 2022.

5.3 Gode rammevilkår for samiske kunstnere

5.3.1 Samletabell - gode rammevilkår for samiske kunstnere

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Samisk kunstneravtale	8 877 000	9 527 000	650 000
Musikkutgivelser og musikkutvikling	2 400 000	2 500 000	100 000
Kulturtiltak	4 738 533	3 800 000	-938 533
Internasjonalt Samisk Filminstitutt	1 840 000	1 840 000	0
Samisk senter for samtidskunst	5 212 000	5 212 000	0
Sum	23 067 533	22 879 000	-188 533

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kunstnere som utvikler sin kunst og utfordrer sitt publikum og det samiske samfunn.

Internasjonalt samisk filminstitutt

Internasjonalt samisk filminstitutt (ISFI) har vært delaktige i flere store produksjoner, og flere samiske filmer blir nå lansert internasjonalt. ISFI er også sentrale i planleggingen av Venezia filmfestival, som arrangeres i august 2022. I samarbeid med Office of Contemporary Art og Norsk filminstitutt har de lansert prosjektet ÁRRAN 360°, som skal presentere samiske kortfilmer, visuell- og digital kunst, og andre former for kreative uttrykk. Sametinget støtter dette prosjektet. Utover dette, har ISFI i år synliggjort seg ikke bare som en internasjonalt

anerkjent filmprodusent, men også som en viktig stemme i det offentlige ordskiftet om formidling av samisk kultur i film- og tv-produksjon.

ISFI har også gjort store utvidelser av sine lokaler, og etablert Duottar studio. Utbyggingen er blitt gjennomført i 2020 og 2021, og gjør blant annet instituttet i stand til å gjennomføre dubbing av filmer til samisk språk i henhold til internasjonale krav og standarder. Sametinget har bidratt med midler til byggeprosjektet.

Sámi Dáiddaguovddáš

Stiftelsen Sámi Dáiddaguovddáš er det ledende internasjonale senteret for samiske samtidskunstnere. Senterets formål er å være en betydningsfull visningsarena med hovedfokus på internasjonal samisk samtidskunst med lokal forankring i Sápmi, samtidig er det en viktig møteplass for alle kunstnere og kunstinteresserte.

Samisk kunstneravtale - avtale

Målsetning med kunstneravtalen:

- De samiske kunstnerorganisasjonene og de samiske kunstnerne har gode og forutsigbare rammevilkår for sin virksomhet.

Sametinget og Samisk kunstnerråd inngikk i 2020 en ny samarbeidsavtale gjeldende for perioden 2020 - 2024. Sametinget har årlige møter med Samisk kunstnerrådet for å drøfte avtalen, kulturpolitiske spørsmål og pågående prosesser. Som et tiltak for å avbøte på koronasituasjonen for de samiske kunstnerne bevilget Sametinget i revidert budsjett kr 400 000 til ekstra kunstnerstipend.

Sentralt i årets forhandlinger var innlemmelse av den nye forforfatterforeningen i samarbeidsavtalen. Partene kom ikke til enighet i forhandlingene. Sametinget har i 2021 støttet den nye forfatterforeningen over andre tilskuddsordninger.

5.3.2 Musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	32	23	9

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
2 400 000	2 500 000	2 500 000	100 000

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
2 632 500	227 500	5 000	2 400 000

Mål for tilskuddsordningen - Musikkutgivelser og musikkutvikling:

- Produksjon av samisk musikk og joik.
- Synliggjøring og formidling av joik og samisk musikk innenlands og utenlands, herunder samisk musikk både i tradisjonell og nyskapende form.

Det skjer mye spennende på musikkområdet og samiske musikere holder et høyt nivå. I 2021 ble det i alt gitt kr 2 176 900,- til utgivelser av joik og samisk musikk.

Musikkåret 2021 ble preget av koronasituasjonen, og dette forklarer trolig noe av nedgangen i søknadsmassen for ordningen. I motsetning til tidligere år kom det inn kun 22 søknader. Det er rundt 10 mindre enn tidligere år.

5.3.3 Tilskudd til kulturtiltak - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	107	81	26

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
4 738 533	3 800 000	3 400 000	-938 533

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
5 518 400	659 067	120 800	4 738 533

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til kulturtiltak:

- Publikum får ta del i gode samiske kunstproduksjoner og kulturopplevelser.

Det har vært en nedgang på søknader over til gjennomføring av større og mindre arrangementer. Hovedgrunnen til dette er nok et år med mange restriksjoner i forbindelse med korona pandemien, og delvis nedstengninger av samfunnet. Mindre organisasjoner, lag og foreninger tør i mindre grad å ta risiko med å planlegge konserter og lignende. Det har likevel vært gitt noen tilskudd til mindre arrangementer. Tilskuddene har variert fra 10 000 kr til 50 000 kr.

Vi ser en økning i søknader av litt større prosjekter, spesielt på kunstneriske produksjoner, og særlig ser vi en økning på filmfronten. Flere større filmprosjekter har fått støtte i 2021. Blant annet fikk Mer Film støtte til spillefilmen «La elva leve» som omhandler Alta-saken, og Forest People har fått tilskudd til en samisk skrekkfilm med arbeidstittel «Unborn biru». I tillegg fikk Manymore tilskudd til dubbing av HC Andersens «Snødronningen» som kom ut på kino sent i 2021. «Snødronningen» ble dubbet til nordsamisk. Denne versjonen hadde premiere samtidig som den norske versjonen, og samiske barn kunne dermed velge å se filmen på nordsamisk.

Det er også gitt flere tilskudd til institusjoner- og organisasjoner til arrangementer i forbindelse med markering av samenes nasjonaldag.

5.4 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur

5.4.1 Samletabell - samiske kulturinstitusjoner

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Festvaler	8 455 250	6 516 000	-1 939 250
Teatre	26 289 000	26 289 000	0
Museer	52 753 000	50 353 000	-2 400 000
Samiske kulturhus og kulturformidlingsinistitusjoner	17 443 000	15 443 000	-2 000 000
Institusjonsutvikling	2 241 250	1 400 000	-841 250
Sum	107 181 500	100 001 000	-841 250

Mål for innsatsområdet:

- Sterke samiske institusjoner som forvalter, formidler og utvikler samisk kunst, kultur og historie.

Sametinget har jevnlig og god dialog med kulturinstitusjonene, både på styre- og på administrativt nivå. Dette sikrer god informasjonsflyt, og at Sametinget holder seg oppdatert om, og setter seg inn i deres utfordringer.

Festivaler

Det er 10 festivaler som får direkte tilskudd fra Sametinget. Det er Riddu Riđđu Festivála, Samisk påskefestival i Kautokeino, Márkomeannu, Kárášjoga festiválat/Festivaler Karasjok, Raasten Rastah, Julevsáme vahkko – Doajmmasiebrre Julevsábme, Samisk uke i Tromsø, Samisk musikkuke i Alta, Beaskán Luossarock og Tjaktjen Tjåanghkoe. Koronapandemien påvirket også i 2021 gjennomføringen av festivaler. Enkelte festivaler ble ikke gjennomført i det hele tatt, mens andre ble gjennomført med flere begrensinger. Festivalene har også uttrykket at de har hatt utfordringer i forbindelse med frivillig engasjement i denne tiden.

Teatre

Det er tre samiske teatre som får tilskudd over direkte tilskuddsordningen til teatre. Det er Beaivváš Sámi Našunálateáhter, Åarjelhsaemien Teatere og Sámi Mánáidteáhter. Alle de tre samiske teatrene har blitt direkte berørt av koronapandemien. Situasjonen har medført noen begrensninger for aktiviteten i 2021, særlig i forbindelse med turnévirksomhet. Regjeringen ga Sametinget i 2020 en ekstra bevilgning på 1,6 millioner kroner. Tilskuddet skulle brukes på å gi kulturinstitusjoner kompensasjon for inntektstap. 400 000 kroner ble viderefordelt og utbetalt til Beaivváš Sámi Našunálateáhter og Åarjelhsaemien Teatere i 2021.

Beaivváš Sámi Našunálateáhter hadde 40-års jubileum i 2021, og det ble gjennomført en markering sommeren 2021. Startbevilgning til det nye bygget til Beaivváš Sámi Našunálateáhter er gitt i statsbudsjettet for 2022, og byggestart vil være våren 2022.

Museer

Institusjonene som mottok direkte tilskudd over Sametinget budsjett i 2021 under museumsposten var Saemien Sijte, Árran lulesamisk senter, Várdobáiki, Senter for nordlige folk, RiddoDuottarMuseat og Tana og Varanger museumssiida, Samisk museumslag og Norsk Folkemuseum. I 2021 ble bevilgningen til Dokumentasjonssenteret for Kautokeino/Alta vassdraget overført til RiddoDuottarMuseats direkte tilskudd. Som nevnt over mottok Sametinget i 2020 en ekstra bevilgning, som skulle kompensere noe for kulturinstitusjonenes inntektstap. 1,2 millioner kroner av denne bevilgningen ble viderefordelt og utbetalt til de samiske museene i 2021.

I samarbeid med Sametinget gjør Norsk kulturråd en årlig vurdering av de samiske museumssiidaene. I vurderingen går det fram at de samiske museene er aktive formidlere av samisk kultur og historie. I tillegg til utstillinger har museene en rekke arrangement som møter og foredrag. Noen museer mangler en formidlingsplan som bedre kan utvikle og synliggjøre museets samfunnsrelevans og fokus på målgrupper og besøksutvikling.

De samiske museenes samlingsforvaltning bærer preg av at det er begrensede ressurser tilgjengelig, og at det er behov for spesialisert kunnskap om bevaring av samisk materiale. Det er et stort sprik i oppbevaringsforholdene, og manglende bevilgninger til magasinfasiliteter har gjort at mye av materialet fra Bååstedeprosjektet ikke har kunnet tilbakeføres til de samiske museene slik prosjektet hadde forutsatt.

RiddoDuottarMuseat

Sametinget har i 2021 i tillegg til det som kommer fram av regnskapet fått tilskudd til innkjøp av samisk kunst på til sammen 5 millioner som er viderefordelt og utbetalt til RiddoDuottarMuseat. En million av disse ble fordelt gjennom revidert budsjett. Sametinget fikk i 2020 to millioner til innkjøp av samtidskunst som ble viderefordelt og utbetalt til RiddoDuottarMuseat i 2021. Til sammen har dermed RiddoDuottarMuseat fått 7 millioner ekstra i 2021 til innkjøp av samtidskunst og kunsthåndverk.

I forbindelse med at utlånsperioden for Poala-Ánde trommen som har vært i RidduDuottarMuseat de siste 40 årene nærmet seg utløp, ble det igangsatt en prosess for tilbakeføring av eierskapet til trommen til det samiske samfunnet. Sametinget har skrevet brev til den danske dronningen om saken. Det er gitt positive signaler fra det danske nasjonalmuseet om at RidduDuottarMuseat får beholde trommen.

Statsbygg har ferdigstilt konseptutredning i 2021 for samisk kunstmuseum. Det betyr at det er utredet ulike alternativer for museet, rehabilitering av eksisterende bygg, tilbygg eller nybygg. Sametinget har gjennom et plenumsvedtak tilsluttet seg prinsippene og rammene for nytt samisk kunstmuseum.
Riđđu Duottar museet har også fått ekstrabevilgning for å jobbe med dokumentasjonssenteret om utbyggingen av Alta - Kauto-

keino vassdraget. Det er etablert en referansegruppe som i 2021 har jobbet videre med prosessen.

Bååstede
Bååstede-prosjektet, der en rekke gjenstander skal overføres fra Norsk folkemuseum og Kulturhistorisk museum til de samiske museene har vært ledet av Norsk Folkemuseum. Prosjektet danner et godt utgangspunkt for flere tilsvarende tilbakeføringsprosjekt i Norge og internasjonalt. Regjeringen ga Sametinget en ekstra bevilgning på to millioner kroner i 2021 for oppfølging av Bååstede. Sametinget viderefordelte bevilgningen til Várdobáiki. Bevilgningen ble gitt for at lokalene til Várdobáiki skulle bli i stand til å ta imot Bååstede-gjenstander.

Samisk Museumslag
Sammen med Kulturdepartementet har Sametinget i 2020 etablert et prosjektsamarbeid knyttet til samiske samlinger i Tyske museer. Kulturdepartementet har lagt til rette for et femårig prosjektsamarbeid, og regjeringen bevilget et tilskudd på 2 millioner kroner til Sametinget i 2021. Bevilgningen er videre-fordelt og utbetalt til Samisk Museumslag i 2021, og Sametinget har inngått en avtale med Samisk museumslag for gjennomføring av prosjektet. Prosjektet er igangsatt og prosjektleder er ansatt.

I 2021 styrket Sametinget bevilgningen til Samisk Museumslag slik at de ble i stand til å opprette en stilling som har som ansvar for å styrke det faglige samarbeidet mellom de samiske museene.

Saemien Sijte
Saemien Sijte har flyttet inn i det nye bygget i 2021. Den offisielle åpningen av bygget er planlagt i juni 2022.

Tana og Varanger Museumssida
Sametinget har hatt ønske om å få til en permanent løsning for Savio-samlingen. Sametinget har i 2021 gitt Statsbygg i oppdrag å vurdere et eksisterende bygg i Kirkenes for eventuelt framtidig bruk som museum for Savio-samlingen.

Samiske kulturhus

Sametinget har i 2021 gitt direktetilskudd til 16 samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner. De som fikk direkte tilskudd over kulturhusordningen var: Árran julevsáme guovdásj/Árran lulesamisk senter, Davvi álbmogiid guovddáš/Senter for nordlige folk, Mearrasiida, Sijti Jarnge, Várdobáiki Sámi guovddáš/Várdobáiki samisk senter, Duoddara Ráfe, Sámi Viessu Oslo/Samisk hus i Oslo, Lásságámmi, Dållågádden - Tollådal, Saemien Sijte, Áltta siida, Sjeltie – Samisk kulturpark, Deanu ja Várjjat museasiida/Tana Varanger museumssiida, Sjøsamisk tun og Aajege - saemien gïele- jïh maahtoejarnge. Kulturhusene har måttet delvis holde stengt og delvis redusere tilbud og aktiviteter på grunn av pandemien. Mange har drevet formidling på nettsider og sosiale plattformer og tilrettelagt formidling for publikum i små grupper.

I forbindelse med arbeidet for etablering av et Samisk hus i Tromsø er det i 2021 satt i gang en prosess og en sondering mellom Fylkeskommunen, kommunen og Sametinget om modeller for innhold og finansiering og eierskap. Det er en egen styringsgruppe bestående av samiske organisasjoner i Tromsø som leder prosjektet.

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra styremedlemmer i Samisk hus i Oslo tok Sametinget initiativ til en granskning av de økonomiske forholdene ved Samisk hus i Oslo. Det er utarbeidet en rapport, det gamle styret måtte gå av og det er blitt oppnevnt et nytt styre med ny styreleder.

5.4.2 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	16	10	6

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
2 241 250	1 400 000	1 000 000	-841 250

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
2 341 250	50 000	50 000	2 241 250

Mål for tilskuddsordningen - Institusjonsutvikling:

- Samiske kulturinstitusjoner som har faglig fornying og institusjonell utvikling.

2021 bar preg av restriksjoner i forbindelse med koronapandemien. Spesielt for de samiske festivalene førte det til at mange har måttet avlyse gjennomføringen av festivalen i sin helhet, eller avviklet arrangementene med redusert program. Det var mange søknader over ordningen Institusjonsutvikling som gikk på faglig utvikling av institusjonene. Blant annet ble det gitt tilskudd til Stiftelsen Samisk Musikkfestival for å utvikle en ny visuell profil til Sámi beassášfestivála. I tillegg ble det gitt flere tildelinger der institusjonene skal utbedre og utvikle egne lokaler. RiddoDuottarMuseat fikk tildeling til klimatisk utbedring av bygningsmasse for å kunne oppbevare den samiske kunstsamlingen på en forsvarlig måte. Várdobáiki fikk midler til utvikling av den permanente utstillingen ved museet.

5.5 Samisk litteratur og medier

5.5.1 Samletabell - samisk litteratur og medier

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Čális fal - prosjekt	900 000	900 000	0
Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur	11 344 000	11 344 000	0
Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur	2 401 572	3 600 000	1 198 428
Formidling av litteratur på bokbussene	2 330 000	2 330 000	0
Samiske litteraturdager	211 286	300 000	88 714
Styrke formidling i nordsamisk område - prosjekt	300 000	300 000	0
Loga munnje! Les meg! - prosjekt	572 737	600 000	27 263
Samiske medier	5 076 000	5 076 000	0
Sum	23 135 595	24 450 000	1 314 405

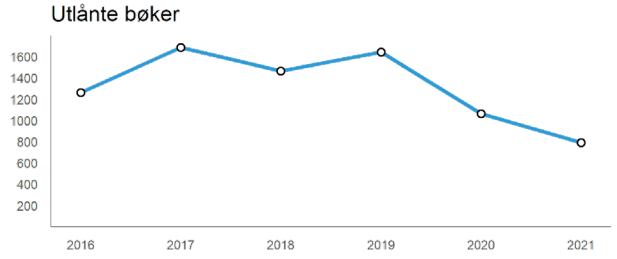
Mål for innsatsområdet:

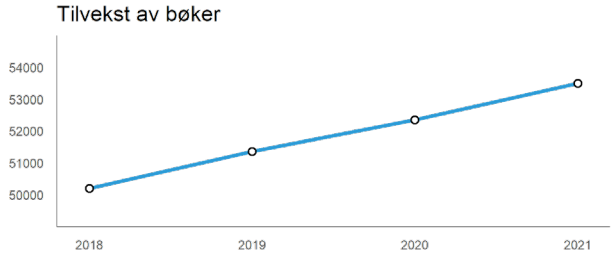
- Kvalitativ samisk litteratur utgis, formidles aktivt og gjøres tilgjengelig.

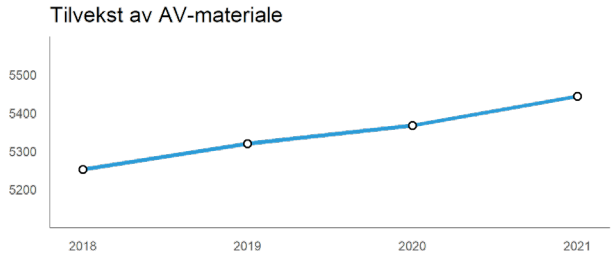
Sametinget bruker mye ressurser på litteratur og har en samlet satsing på litteratur. Gjennom prosjekter Čális fal, Loga munnje og direktetilskudd til forlagene samt til Lohkanguovddáš har Sametinget klart å ta grep i hele verdikjeden. Satsingen har resultert i flere utgivelser, og flere samiske bøker som har blitt nominert til priser og vinner priser.

Sametingets bibliotek

Sametingets bibliotek skal samarbeide med andre bibliotek, institusjoner og aktører for å utvikle og formidle samisk litteratur. Sametingets bibliotek har verdens største samling av samiskspråklig litteratur og litteratur om samiske forhold på mange språk. Samlinga skal være tilgjengelig og kjent for både andre bibliotek og enkeltlånere. Biblioteket kjøper inn flere eksemplarer av bøker slik at andre bibliotek kan låne en samling av bøker til utlån for sine brukere, et depot utlån.

Čális fal

Sametinget, Sámi Giriečálliid Searvi og Samisk Kunstnerråd satte i gang en tredje runde med Čális fal i 2020 og prosjektet som var et toårig prosjekt ble avsluttet i 2021. Formålet med prosjektet er å stimulere til flere skjønnlitterære bokutgivelser med samtidsaktuelle temaer med mål om å rekruttere forfattere som skriver på samisk. I løpet av de 5 årene som Čális fal har vært gjennomført har det resultert i 7 samiske utgivelser av nye samiske forfattere og prosjektet anses derfor å være en meget stor suksess. En av deltagerne som i etterkant av gjennomført program, Sara Kristine Vuolab fikk i 2021 tabuprisen som Rådet for psykisk helse deler ut, for sine utgivelser av diktsamlingen "Gárži".

Sametinget har en dialog med Sámi allaskuvla om å etablere et forfatterstudie. Det er ikke kommet til enighet om dette ennå, men hvis studiet blir realisert er det estimert oppstart i 2023.

Samiske litteraturdager

Det ble i 2021 gjennomført to Samiske litteraturdager, en i Bodø og en i Kautokeino med god deltagelse på begge arrangementene. Ny samisk litteratur ble presentert. Det er første gang det er gjennomført to slike konferanser. Litteraturdagene er et samarbeid med (SGS) Samisk forfatterforening.

Styrke formidling i nordsamisk område

Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune har inngått et samarbeid om formidling av samisk litteratur i nordsamisk område. Partene samarbeider om å styrke og utvikle nye formidlingstiltak for å øke kunnskap om samisk litteratur i nordsamisk område. Samarbeidet innebærer å prøve ut en ny driftsform som knytter partene nærmere sammen i en felles samisk bibliotektjeneste. Det er gjennomført flere tiltak i 2021.

Loga munnje! Les for meg!

Foreningen !les fikk midler over statsbudsjettet i 2019 til prosjektet Bokstart som er et prosjekt som er gjennomført i flere Europeiske land. Sametinget har med inspirasjon i Bokstart prosjektet, og med hjelp fra !les, startet opp et eget prosjekt som heter «Loga munnje! / Les for meg!». Prosjektet går ut på å dele ut gratis bøker og informasjonsmateriell om språkutvikling til små barn og deres foreldre, i samarbeid med helsestasjoner

og bibliotek. Dette skal styrke samiske språk, øke interesse for samiskspråklig litteratur, og legge til rette for leselyst hos barn. Sametinget har utviklet bokpakker og informasjonsmateriell og sender ut bokpakker til de som har meldt seg på. Prosjektet bygger på samarbeid mellom helsestasjonene og bibliotekene i kommunene. Omkring ti kommuner har fått tilsendt materialer og startet opp prosjektet.

Utvikling og fremming av samisk litteratur

I 2021 fikk følgende bedrifter direkte tilskudd over denne ordningen; Davvi Girji AS, ČálliidLágádus AS, Iđut AS, ABC-Company E-skuvla AS, DAT AS, Samisk litteratursenter AS. Ordningen ble igangsatt i 2018 som en treårig forsøksordning, med mål om å gi forlagene et større ansvar, og en forutsigbarhet i arbeidet med utgivelse av samisk skjønn- og faglitteratur. Ordningen skulle vært evaluert i 2021, men evalueringen er utsatt til 2022 og ordningen er foreløpig blitt forlenget.

Formidling av litteratur på bokbussene

I 2021 fikk følgende bokbusser direkte tilskudd over denne ordningen; Kautokeino, Tana/Nesseby, Kåfjord, Sør-Troms og Sør-Trøndelag.

Samiske medier

I 2021 fikk følgende samiske medier direkte tilskudd over denne ordningen; Nuorttanaste, Ungdomsmagasinet Š, Sámis, Daerpies Dierie Sørsamisk kirkeblad, Bårjås, GLR - Guovdageainnu Lagasradio, NuorajTV og Bamsebladet. I et språkbevarings- og språkutviklingsperspektiv har de samiske mediene et spesielt potensial til å synliggjøre de samiske språkene, både gjennom skriftlige medier, etermedier og gjennom å ta i bruk de nye mulighetene som internett gir. Tilskuddsmottakerne bidrar på ulike måter, og på ulike plattformer, til å fremme samiske språk, kunst og kultur for ulike målgrupper og for forskjellige aldersstrinn.

5.5.2 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	14	14	0

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
2 401 572	3 600 000	3 600 000	1 198 428

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
2 517 400	115 828	0	2 401 572

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur:

- Kvalitativ litteratur som er tilgjengelig på samisk.

I 2021 ble det gitt støtte til flere digitale utgivelser, flere prosjekter har inneholdt elementer ikke bare av litterær karakter, men også musikalsk og filmatisk karakter. Det er blant annet gitt tilskudd til Guldal Rec for utgivelse av en digital lydbokserie for småbarn i form av podkast,til flere oversettelser til sør- og lulesamisk, til en diktsamling av en ny samisk forfatter fra Čális fal og til digitalisering av barne- og ungdomslitteratur som skal legges inn i Lesemester-tjenesten.

5.6 Samisk idrett

5.6.1 Samletabell - samisk idrett

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Samisk idrett	3 266 000	3 266 000	0
Kultur- og idretts-stipend	100 000	100 000	0
Sum	3 366 000	3 366 000	0

Mål for innsatsområdet:

- Et mangfold av idrettsaktiviteter.

For Sametinget er det viktig at det finnes idrettsaktiviteter der samisk tilhørighet, samisk bakgrunn og samisk språk inngår på en naturlig måte. Sametinget er derfor opptatt av at det legges til rette for idrettsaktiviteter både lokalt, regionalt og internasjonalt. Et viktig internasjonalt idrettsarrangement for urfolk i Arktis er Arctic Winter Games (AWG). AWG skulle vært avholdt i 2021 i Canada, men er utsatt til 2023 på grunn av korona-pandemien.

Samisk idrett

Sametinget gir direkte tilskudd til Sámiid Válaštallan Lihttu – Norga over denne tilskuddsordningen. Etter en omorganiseringsprosess var paraplyorganisasjonen Sámiid Valáštallan Lihttu/Samisk idrettsforbund (SVL) med tre underliggende særforbund på plass i 2019. Ved SVL sitt idrettsting i 2021 ble den nye sammenslåtte organisasjonen formelt vedtatt. Sametinget fikk i 2021 bevilget kr. 1 500 000 i spillemidler øremerket samisk idrett. Bevilgningen er i sin helhet tildelt videre til SVL.

SVL har også organisasjonsmessig vært preget av koronasituasjonen, og dette har blant annet resultert i at de har sett seg nødt til å utsette sitt årsmøte.

Kultur- og idrettsstipend

Sametingsrådet tildeler årlig Kultur- og Idrettsstipend til samisk ungdom. To unge kulturutøvere og to unge idrettsutøvere får hver kr 25 000 i stipend, i alt kr 100 000. Sametingets kultur- og idrettsstipend skal motivere samisk ungdom til å engasjere seg innenfor kunst, kultur og idrett. Sametinget mottok 16 søknader, som fordeler seg på 10 søknader om idrettsstipend og 6 om kulturstipend. Alle som søkte oppfylte kriteriene.

Årets søkere viste et godt og variert idretts- kunst og kulturmangfold. De fire som mottok stipend viser alle at de satser seriøst på den disiplinen de har valgt. De fremstår alle som motiverte og gode forbilder for andre ungdom, og som verdige vinnere av stipendene.

Govven: Kjell Sæther

6 Kulturminnevern

6.1 Virkemidler til kulturminnevern

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Forvaltning av kulturminner	2 109 727	2 950 000	840 273
Synliggjøring av den samiske kulturarven	193 069	264 000	70 931
Bygningsvern	6 000 000	6 000 000	0
Sum	8 302 796	9 214 000	911 204

Samfunnsmål:

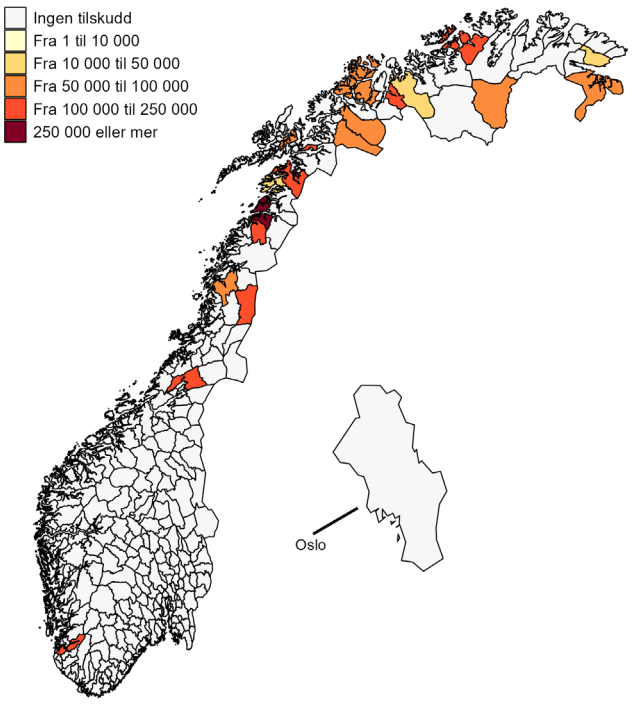
- Samiske kulturminner er viktige kilder til kunnskap om vår kulturhistorie og legger premisser for all planlegging og inngrep.

Registrering av samiske kulturminner er en av de viktigste strategiene for å nå samfunnsmålet for kulturminnevernet. I 2021 ble det registrert 584 nye samiske kulturminner, som er lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden.

Sametinget vedtok i 2021 Sametingsmelding om samisk kulturminnevern. Meldingen gir retning for arbeidet med kulturminner i Sametinget de kommende årene. Meldingen har særlig fokus på mangfoldet av samiske kulturminner i Sápmi, ulike typer kulturminner og viktigheten av strategiske satsinger på samisk kulturminneregistrering for eksempel i sørsamisk områder og andre samiske bruksområder som er lite undersøkt.

En viktig strategi for å nå samfunnsmålet er å delta i nasjonale og regionale programmer for kulturminnevern. Sametinget har over flere år fått midler gjennom «Bevaringsprogrammet for arkeologiske kulturminne» (BARK). Programmet er nå avsluttet, men Sametinget har i 2021 gjort en oppfølging av Sametingets prosjekter. Sametinget jobber i tillegg til BARK med «Kulturlandskap i nasjonal interesse» (KULA) som er et nasjonalt prosjekt som skal munne ut i en oversikt av kulturlandskap av nasjonal interesse og «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket». Sametinget har også et fellesprosjekt med Troms og Finnmark fylkeskommune om utvikling av kunnskapssenter for kulturminnevern. I tillegg er Sametinget med i arbeidet med revitalisering av prosjektet «Fotefar mot Nord».

Kulturminnevern, søkerbaserte tilskudd

Fra 2020 fikk Sametinget en betydelig økning i sine ansvarsområder knyttet til forvalting av Statens kulturhistoriske eiendommer, forvaltningsansvaret for automatisk fredete, arkeologiske kulturminner og skipsfunn som er eldre enn 100 år, herunder også dispensasjonsmyndighet. Økningen i ansvarsområder har ikke blitt fulgt opp med økte midler fra regjeringen. Dette har påvirket Sametingets mulighet for oppfølging av de automatisk fredede samiske bygningene samt veiledning ovenfor byggeiere.

Regjeringen har meldt at de vil utarbeide en ny kulturmiljølov som skal avløse dagens kulturminnelov. Der skal Sametingets myndighet etter kulturminneloven utredes og regjeringen varslet høsten 2021 oppstart av arbeidet. Loven vil direkte påvirke samfunnsmålet og Sametinget har gitt skriftlige innspill på mandat til utvalget som skal utrede den nye loven.

Eksempler på registreringsprosjekter fra 2021

Registreringsprosjekt	Kommuner	Nye
Østre Trollheimen	Rindal, Rennebu og Oppdal	18
Øvre Dividalen nasjonalpark	Målselv	96
Rákkočearru vindkraftverk	Berlevåg	199
Senter for nordlige folk	Tromsø	12

Omkring 900 automatisk freda samiske bygninger er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen. De er fordelt fra Røros og Oppdal i sør til Varanger i nordøst. En viktig strategi for å kunne bevare disse på en god måte er styrkning av håndverkermiljøene som restaurerer vernede bygg. Sametinget har arbeidet med dette over flere år og begynner å se resultater av arbeidet.

6.2 Forvaltning av kulturminner

6.2.1 Samletabell - forvaltning av kulturminner

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til samisk kulturminnevern	1 731 804	2 400 000	668 196
Skjøtsels- og formidlingsarbeid på Ceavccageađgi/ Mortensnes kulturminneområde	250 000	200 000	-50 000
Skjøtsel og formidling av kulturminner - prosjekt	-3 009	200 000	203 009
Oppfølging og vedlikehold av tilrettelagte kulturminner - prosjekt	125 773	150 000	24 227
KULA - prosjekt	5 159	0	-5 159
Sum	2 109 727	2 950 000	840 273

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner forvaltes på grunnlag av egen historie og egne verdier.

I 2021 har Sametinget gjennomført 90 befaringer i felt, hvorav 48 av disse er betalingspliktige befaringer. Befaringssakene er av ulik størrelse og karakter, alt fra et mindre tiltak som en fradeling av en hyttetomt til større reguleringsplaner eller kraftlinjer.

«Áimmahuššan - sametingsmelding om samisk kulturminnevern» ble vedtatt av Sametingets plenum i mars 2021. Meldingen er et viktig styringsverktøy i den samiske kulturminneforvaltningen. Den gir retning for de ulike innsatsområdene på feltet, og særlig på krevende felt som forvaltning av samiske helligsteder og samisk skjelett- og gravmateriale. Den gir også et refleksjonsgrunnlag for framtidig ansvarsfordelingen mellom Sametinget og den øvrige kulturminneforvaltningen, med utgangspunkt i samenes rett til å forvalte forhistoriske kulturminner som del av kulturarven. Meldingen har også klargjort viktigheten av strategiske satsinger på samisk kulturminneregistrering for eksempel i sørsamisk områder og andre samiske bruksområder som er lite undersøkt.

Sametinget har deltatt i arbeidet med Riksantikvarens utarbeidelse av Klima strategi og bevaringsstrategi. Klimastrategien er lansert og bevaringsstrategien blir ferdig i løpet av sommeren 2022. Formålet med deltagelse er at det samiske skal inkluderes i strategiene. Strategiene ligger til grunn for tilskuddsprioriteringene hos Riksantikvaren.

Det ble registrert 584 nye samiske kulturminner, og disse ble lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Askeladdens oppbygging og struktur er i for liten grad tilpasset samiske kulturminnetyper, kulturmiljø og den landskapsbruken de er knyttet til. Konsekvensen av dette er at samiske kulturminner i langt større grad enn andre blir usynliggjort i databasen. Dette har betydning for Sametingets måloppnåelse da de samiske kulturminnene og kunnskapen om disse ikke blir like tilgjengelige som de norske. Sametinget har meldt inn utfordringene i forbindelse med Riksantikvarens arbeid med digitale strategier.

Ceavccageađgi/Mortensnes kulturminneområde

I 2021 har ordinære skjøtselstiltak blitt gjennomført på Ceavccageađgi/Mortensnes kulturminneområde. I 2020 ble arbeidet med en oppgradering av parkeringsplassen på Mortensnes og området rundt informasjonsbygget ferdigstilt, og den ble formelt innviet under sommeren 2021. Sametinget har bidratt med totalt kr. 1 200 000 til oppgraderingen av parkeringsplassen når alt arbeid er ferdigstilt.

I etterkant av befaringen av verdensarvforslaget Várjjat siida i august 2019 med UNESCOs ekspertorgan ICOMOS, har Sametinget mottatt ICOMOS ekspertvurdering av Várjjat siida. Riksantikvaren, sammen med Miljødirektoratet, vil nå utarbeide en tilrådning til Klima- og miljødepartementet om hvilke områder

Boks 1: Kulturminneregistreringer i Trollheimen

Foto: Harald B. Midthjell, Sametinget

I østre del av Trollheimen, ved Storrindvatnet og Minilldalen er det funnet spor etter samisk bosetning, som man antar stammer fra 17-1800-tallet. Trollheimen skiller seg fra andre sørsamiske terreng både når det gjelder topografi, historie og bevaringsforhold.

På bildet ser man utsikten fra Minilldalen mot det eldre, samiske bosetningsområdet ved Høghøa. Der bodde reindriveren Ole Nilsen Kant og hans familie på slutten av 1800-tallet. I forgrunnen ligger en steinrøys som ble registrert som en mulig tseegkuvesijjie.

som bør stå på Norges tentative verdensarvliste, altså områder som Norge ønsker å nominere som verdensarv fremover. Fristen for tilrådningen fra Riksantikvaren og Miljødirektoratet er satt til 1. mars 2022. Når den er mottatt vil Sametinget følge opp både tilrådningen og ICOMOS-rapport overfor departementet.

Bevaringsprogrammet for utvalde arkeologiske kulturminne (BARK)

Sametinget har over flere år fått midler gjennom «Bevaringsprogrammet for utvalde arkeologiske kulturminne» (BARK). Målet med programmet har vært at et representativt utvalg arkeologiske kulturminne og kulturmiljø skal sikres gjennom skjøtsel og bli gjort tilgjengelige for publikum. Programmet er nå avsluttet, men Sametinget har i 2021 gjort en oppfølging av disse prosjektene. Blant annet ble Markedsplassen i Skibotn og Sakriannaboplassen i Lurøy kommune offisielt åpnet. Minnesmerke over de gravlagte ved Silsandmoen kirkegård i Narvik kommune samt tilrettelegging og formidling av samiske kulturminner i Snubba i Evenes kommune og prosjektet Anna i Makvatne i Hamarøy kommune er blitt ferdigstilt. I forbindelse med Snubba prosjektet er det jobbet med å utvikle digital formidling.

Alle formidling i BARK-prosjektene legger vekt på samisk språk og synliggjøring av samisk språk. Alle prosjektene har lokale samarbeidspartnere og dette har ført til stor lokal interesse.

Andre nasjonale program

Sametinget jobber i tillegg til BARK med «Kulturlandskap av nasjonal interesse» (KULA) og «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket». Sametinget har også et fellesprosjekt med Troms og Finnmark fylkeskommune der mulighetene for å utvikle kunnskapssenter for kulturmiljø og bygningsvern er tema. Sametinget har gjennom et eget prosjekt bistått kommunene med å integrere samiske kulturminner i deres kulturmiljøplaner. Det er laget en egen veileder for kommunene og den gir blant annet råd om hvilke bygningstyper som kan være eksempler på verneverdige samiske bygninger.

Skjøtsel og formidling av kulturminner

Sametinget har over år hatt prosjekter knyttet til tilrettelegging og formidling av samiske kulturmiljøer. Mange av disse trenger nå å følges opp med vedlikehold. Sametinget har begynt å lage en oversikt over alle kulturmiljøer som er tilrettelagt for å se hva slags oppfølging disse trenger. Denne oversikten vil følges opp med utarbeidelse av skjøtselsplaner.

Reguleringsplan for Arctic Center i Håkøybotn/ Rávdnjemuotki (Finnheia), Tromsø kommune

Planarbeidet for Arctic Center ble igangsatt i 2017/2018. Det ble utarbeidet detaljreguleringsplan for nedre deler av alpinanlegget og en annen for Finnheia alpinlandsby. Sametinget reiste i 2019 innsigelse til begge planene. Innsigelsen til Finnheia alpinlandsby gjaldt hele planen og omfattet både automatisk fredede kulturminner og reindrift. Innsigelsen til planen for nedre del av alpinanlegget med utvidelser fra 2018 gjaldt automatisk fredede kulturminner og et skitrekk (T2) opp til Finnheia. Plan for Finnheia alpinlandsby ble ikke vedtatt på bakgrunn av innsigelsen. Kommunestyret godkjente imidlertid planen for nedre del av alpinanlegget. Saken ble oversendt Statsforvalteren i Troms, mekling ble foreslått, og denne ble sluttført i 2021. Det ble ikke oppnådd enighet og saken ble sent til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) for endelig avgjørelse. Sametingets innsigelse ble ikke tatt til følge og kommunens vedtak ble stadfestet. KMDs vedtak er endelig.

Kulturminnebefaringer i sørsamisk område

I september 2021 hadde Sametinget en uke med feltarbeid sammen med Innlandet fylkeskommune. Dette var ledd i oppfølgingen av samarbeidsavtalen med Oppland fylkeskommune om kulturminnevern som ble undertegnet i 2009. Sametinget og Innlandet fylkeskommune jobber med å utarbeide et forslag til videreføring av avtalen. Det ble gjort befaring i Smådalen i Jotunheimen der det tidligere er registrert to mulige gammetufter og en stor mulig reintrø, og i gamle Hedmark fylke der det i Raudsjødalen sørøst for Tynset ble registrert et samisk kulturmiljø med flere samiske kulturminner og tradisjonssteder. Det ble også kartlagt kulturminner i et kjent boplassområde kalt Finnroa i Tufsingdalen vest for Femunden. Befaringen ga gode resultater både i form av nye registreringer og spredning av kompetanse og forståelse for den samiske fortiden i Sør-Norge.

Boks 2: Kulturminneregistreringer ved Rákkočearru vindkraftverk i Berlevåg

Foto: Thor-Andreas Basso, Sametinget

Det ble i 2021 registrert 178 kulturminner under befaringen av utbyggingstrinn 3 ved Rákkočearru vindkraftverk i Berlevåg kommune.

Siden 2011 er det registrert 355 kulturminner i konsesjonsområdet for vindkraftverket. Kulturminnene er hovedsakelig fangstrelaterte, med anlegg av skyteskjul, ledegjerder, røyser, varder og kjøttgjemmer. Fangstanleggene på fjellet representerer trolig fangstaktivitet fra flere tidsaldere fram til 16-1700-tallet.

6.2.2 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	26	26	0

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
1 731 804	2 400 000	2 400 000	668 196

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
2 398 000	470 696	195 500	1 731 804

Mål for tilskuddsordningen - Samiske kulturminnevern:

- Samiske kulturminner synliggjøres, istandsettes og formidles som en ressurs for de samiske samfunnene og for allmennheten for øvrig.

Tilskudd gitt over denne tilskuddsordningen er fordelt over hele Sápmi. I tillegg er det gitt tilskudd til et prosjekt på Hardangervidda der fire gammer er istandsatt, Bardu kommune har fått midler til å registrere et samisk kulturmiljø rundt kommunens eneste freda samiske bygning, et bygdelag på Ringvassøy har fått midler til å registrere reindriftssamiske kulturminner og en større satsing i Hammerfest kommune har fått støtte til formidling av samisk kulturhistorie.

6.3 Rammebetingelser for samisk kulturminnevern

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har formell forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner etter kulturminneloven.

Fra 2020 ble Sametinget tillagt nye ansvarsområder fra Riksantikvaren knyttet til forvalting av Statens kulturhistoriske eiendommer, forvaltningsansvaret for automatisk fredede, arkeologiske kulturminner og skipsfunn som er eldre enn 100 år, herunder også dispensasjonsmyndighet. I tillegg nevnes forvaltningsansvaret for fredede og vernede samiske fartøy og førstelinjeansvar og dispensasjonsmyndighet for fredede eiendommer i statlig eie. Denne betydelige økningen i Sametingets ansvarsområde og arbeidsoppgaver har skjedd uten at Sametinget er tilført ressurser. I tillegg er det uklart hvilken oppgave Sametinget skal ha og Sametinget har bedt om en avklaring fra Riksantikvaren hvordan myndigheten mellom Sametinget og Fylkeskommunene er. Det er foreløpig ikke kommet noen avklaring fra Riksantikvaren.

Økt ansvar uten tilførte ressurser har blant annet resultert i en dårligere oppfølging av de automatiske fredede samiske bygningene samt veiledning ovenfor eierne. Når det gjelder fartøyvern, har ikke Sametinget en oversikt over egen portefølje på området siden det ikke er gjort noen registrering/kartlegging av disse objektene. Det finnes heller ikke kriterier for hva som er samiske fartøy, og det er derfor nødvending å få gjennomført et utviklingsarbeid for at Sametinget kan bli en reell forvalter av denne kulturarven.

I Meld. St. 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken; Engasjement, bærekraft og mangfold, går det fram at regjeringen vil utarbeide en ny kulturmiljølov som skal avløse dagens kulturminnelov. Det går videre fram at det i arbeidet med en ny lov er nødvendig å utrede Sametingets myndighet etter kulturminneloven, herunder hvordan myndigheten skal overføres. Klima- og miljødepartementet (KLD) har høsten 2021 varslet oppstart av arbeidet med en ny kulturmiljølov, og Sametinget har kommet med skriftlige innspill på mandat til utvalget som skal utrede den nye loven. Fastsettingen av mandatet for et kulturmiljølovutvalg vil påvirke hvordan den samiske kulturarven vernes og forvaltes i framtiden, og må derfor konsulteres om med Sametinget før fastsettelsen.

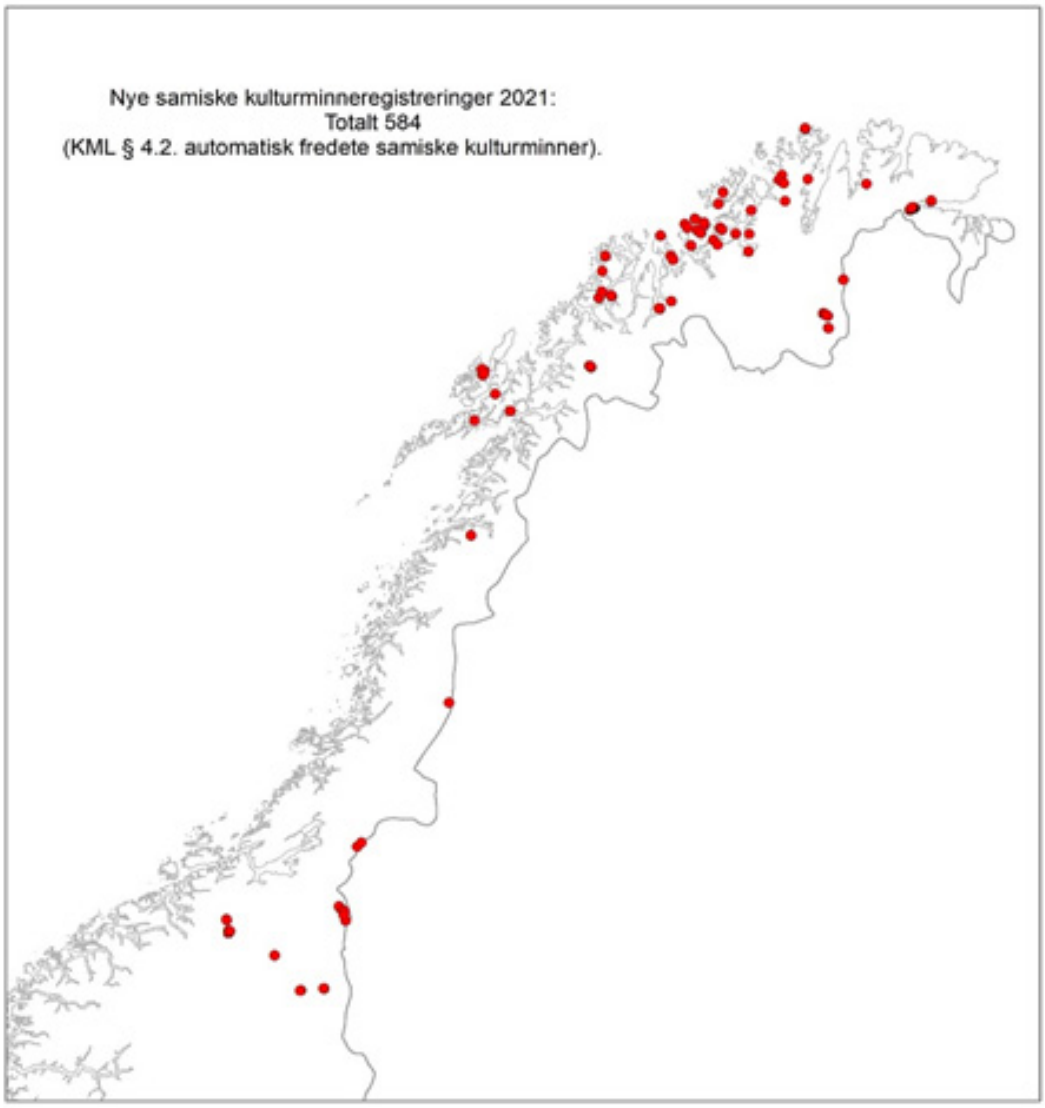
Boks 3: Kulturminneregistrering i Øvre Dividalen nasjonalpark

Foto: Stine Barlinhaug, Sametinget

Øvre Dividalen nasjonalpark har vært et attraktivt ressursområde gjennom historien, både for jakt og fangst og senere for tamreindrift. Dette vitner en rekke kulturminner i terrenget om.

Samene var enerådende i området fram til den norske koloniseringen tidlig på 1800-tallet og kulturminnene er derfor også nesten utelukkende samiske. Kulturminnene er primært spor etter bruk og bosetting knytta til tamreindrift, men også fra tidligere tider da jakt og fangst var hovednæringen.

6.4 Synliggjøring av den samiske kulturarven

6.4.1 Samletabell - Synliggjøring av den samiske kulturarven

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Metodeutvikling samiske kulturminner - prosjekt	101 605	114 000	12 395
Registrering av sørsamiske kulturminner - prosjekt	91 464	150 000	58 536
Sum	193 069	264 000	70 931

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner er grunnlag for kunnskapsproduksjon og verdiskaping.

Sametinget har i 2021 deltatt i arbeid med revitalisering av «Fotefar mot nord», Kulturminner i kommunene, Kulturlandskap av nasjonal interesse og utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Deltagelse i disse prosjektene skal sikre bedre synliggjøring av samiske kulturminner.

Metodeutvikling samiske kulturminner
Sametinget har i 2021 fortsatt arbeidet med å bruke og utvikle naturvitenskapelig metodikk innenfor samisk kulturminnevern, herunder blant annet 14C -dateringer, dendrokronologi og LIDAR-skanning. Sametinget jobbe med å styrke formidling av kulturminner gjennom utvikling av digitale formidlingsmetoder.

6.5 Bygningsvern

6.5.1 Samletabell - Bygningsvern

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Bygningsvernprosjekter	6 000 000	6 000 000	0

Mål for innsatsområdet:

- God kvalitet og tilfredsstillende vedlikehold på samiske antikvariske bygninger.

Omkring 900 automatisk freda samiske bygninger er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen. De er fordelt fra Røros og Oppdal i sør til Varanger i nordøst.

I 2021 har Sametinget satt i gang arbeidet med å planlegge et 2årig informasjonsprosjekt som retter seg til private eiere av automatisk freda samiske bygninger. Det har imidlertid vært utfordrende å få tak i den spisskompetanse som prosjektet trenger, så prosjektet er ikke igangsatt.

Sametinget har aktivt søkt kontakt med handverksmiljøer og -institusjoner som er relevante i arbeidet med istandsetting av fredede bygninger for å bidra til å styrke fagmiljøet rundt restaurering av vernede bygninger. Miljøene er få og små, så Sametinget har sett behov for å øke kompetansen om restaurering av verneverdige bygninger i håndverksmiljøene. I Midt-Troms og Sør-Troms har Sametinget hatt et samarbeid med museene, der man kan se en økt interesse for restaurering hos håndverkerne. Det har også vært en liten bedring i Nord-Troms. Kunnskapssenteret jobber også med håndverksmiljøene for å tilrettelegge slik at det finnes håndverksmiljøer som eierne av verneverdige bygg og automatisk fredede bygg kan bruke i restaureringen.

I 2020 fikk Sametinget myndighetsansvar for de samiske byggene som er under Statens kulturhistoriske eiendommer. I 2021 har Sametinget arbeidet med behandling av dispensasjonssøknad for NRK Sápmi bygget i forbindelse med ombyggingsplaner.

6.5.2 Bygningsvernprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	38	34	4

Mål for tilskuddsordningen - Bygningsvernprosjekter:

- Sikring, vedlikehold og istandsetting av automatisk freda bygninger og anlegg.

Sametinget disponerte 6 millioner øremerkede midler fra Riksantikvaren til tilskuddsordningen Freda bygninger i privat eie.

I 2021 ble det lagt fram nye retningslinjer for denne ordningen som Sametinget konsulterte om. Sametinget bemerket at regelverket ikke er tilpasset samiske fredede bygninger. Disse bygningen er automatisk fredet mens regelverket er tilpasset vedtaksfredede bygninger. Konsekvensen av dette er at eierne av de samisk vernede bygningen ikke kan søke tilskudd for å gjennomføre mindre private tiltak. Det er mange uklarheter knyttet til automatisk fredede bygninger i planprosesser. Sametinget fikk ikke igjennom nonen av sine innspill under konsultasjoner. Sametinget ser at det er behov for en egen tilskuddordning for samiske fredede bygninger som Sametinget selv forvalter, og som ikke ligger under Riksantikvaren slik som tilfelle er i dag.

Boks 4: Registrering og tilrettelegging i Tromsdalen

Foto: Stine Benedicte Sveen, Sametinget

I Tromsdalen har man sammen med etterkommere lyktes med å lokalisere boplasser og identifisere beboere på foto fra 1870-tallet og framover. Hittil ukjente kulturminner er kommet til syne: tufter, stier og kilder, og landskapet på de gamle bildene er til å kjenne igjen.

Boplassene ligger langs turvei og er lett tilgjengelige for besøkende. Det står infotavler med oversiktskart over kulturminnene og samisk tekst ved inngangen til friluftsområdet. Området brukes også av Kunstakademiet i undervisning.

7 Helse, sosial og barnevern

7.1 Virkemidler til helse, sosial og barnevern

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Helse- og omsorgstjenesten	1 044 000	1 085 000	41 000
Et likeverdig barnevernstjeneste	1 122 880	1 700 000	577 120
Ekstern sakkyndig komié for samisk helseforskning	230 200	700 000	469 800
Sum	2 397 080	3 485 000	1 087 920

Samfunnsmål:

- God helse og likeverdige helse- og sosialtjenester tilrettelagt det samiske folks språklige og kulturelle bakgrunn.

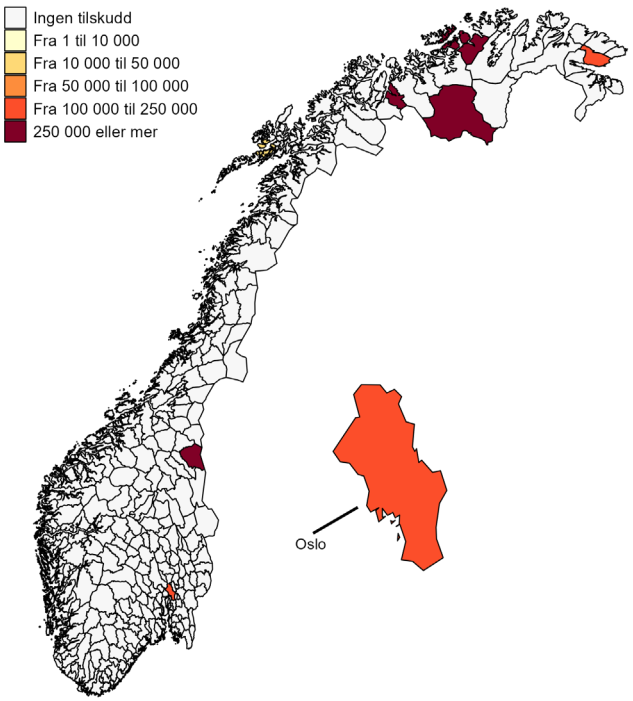
Innenfor Helse, sosial og barnevern er det viktigste arbeidet Sametinget gjør knyttet til utvikling og sikring av samiske brukere. Dette gjøres gjennom samarbeid, dialog og konsultasjoner. I tillegg gir Sametinget både direktetilskudd og tilskudd til prosjekter gjennom den søkerbaserte ordningen. Alle de overnevnte strategiene bidrar til måloppnåelsen.

I 2021 har de samiske rettighetene knyttet til samiske helsedata vært sentral. Det er første året Fagkyndig etisk komite for samisk helseforskning har virket. Komiteen har hatt større saksmengde enn forventet, så dette viser at det er stor interesse for forskning på samiske helse. Det betyr også at komiteens arbeid er viktig. Helseregisterloven tok ikke inn samiske hensyn da loven ble etablert fordi regjeringen ikke har oppfylt konsultasjonsplikten. Sametinget har imidlertid blitt enig med regjeringen i forbindelse med forskrift som regulerer befolkningsundersøkelser, at blant annet SAMINOR unntas fra den planlagte dataplattformen.

Sametinget har gjennom samarbeidsavtalen med Helse Nord Regionale Helseforetak bidratt til etablering av en arbeidsgrupper med samiske fagfolk i alle underliggende foretak i Helse Nord som skal øke språk og kulturkompetanse i de enkelte foretakene, sikret at samiske pasienter fra svensk og finsk side får et samisk tilbud gjennom Sámi klinihkka, og gjennom innspill til ny forsknings- og innovasjonsstrategi i Helse Nord fått fokus på samiske temaer i strategien.

Sametinget har deltatt i utformingen av den nye Barnevernsloven og gjennom arbeidet sikret at barnevernet i sitt arbeid skal ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn og at samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

Helse, sosial og barnevern, søkerbaserte tilskudd

7.2 Virkemidler til helse, sosial og barnevern

7.2.1 Samletabell - Helse- og omsorgstjenesten

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Brukerrettede tilbud for eldre samer - Várdobáiki Sámi guovddáš/ Várdobáiki samisk senter	639 000	639 000	0
Samisk legeforening	59 000	100 000	41 000
Sørsamisk helsenettverk/Åarjelsaemien healsoevieermie	105 000	105 000	0
Brukerrettede tilbud for eldre samer - Samisk hus i Oslo	105 000	105 000	0
Sørsamisk helsekonferanse	136 000	136 000	0
Sum	1 044 000	1 085 000	41 000

7.3 Helse- og omsorgstjenesten

Mål for innsatsområdet:

- Samiske pasienter mottar spesialisthelsetjenester der deres språklige og kulturelle bakgrunn har en naturlig plass, og samisk språk kan benyttes i behandlingssammenheng.

November 2020 fremmet regjeringen forslag til endringer i Helseregisterloven. Endringen medfører en felles nasjonal organisatorisk og teknisk løsning for helsedata, der også data fra alle befolkningsbaserte helseundersøkelser skulle tilgjengeliggjøres, deriblant SAMINOR.

Sametinget ble ikke orientert eller involvert i saken, før den kom til Stortinget. Sametinget har derfor påpekt ovenfor regjeringen at regjeringen ikke har fulgt opp konsultasjonsplikten i denne saken. Loven ble fulgt opp av en forskrift i 2021 som regulerer hvilke befolkningsundersøkelser som skal tilgjengeliggjøres i plattformen. Sametinget og regjeringen har i konsultasjoner blitt enig om at den samiske befolkningsundersøkelsen SAMINOR ikke inkluderes i plattformen. Sametinget har også bedt om å bli involvert hvis det legges opp til nye vurderinger som gjelder SAMINOR.

Sametinget og regionale helseforetak avsluttet Prosjektet «Strategisk videreutvikling av samisk spesialisthelsetjeneste i 2020. Som en oppfølging av strategien skal det etableres arbeidsgrupper med samiske fagfolk i alle underliggende foretak i Helse Nord som skal øke språk og kulturkompetanse i de enkelte foretakene. Sametinget har ovenfor Helse Nord og regjeringen gitt uttrykk for at det også er nødvendig med samisk innflytelse i organisering av tjenesten.

Sametinget har en samarbeidsavtale med Helse Nord Regionale Helseforetak. Et resultat av samarbeidsavtalen er at samiske pasienter fra svensk og finsk side er sikret et samisk tilbud gjennom Sámi klinihkka.

Sametinget har gitt innspill til ny forsknings- og innovasjonsstrategi i Helse Nord for 2021- 2025. I innspillet er det påpekt at forskning og innovasjon hva angår samiske pasienter må prioriteres. Spesielle temaer som bør forskes på er blant annet; tilgjengelighet til samisk språklige og kulturelt tilrettelagte tjenestetilbud, utvikling av samiskspråklige behandlingstilbud og muligheten til å bruke eget språk i behandling.

Sametinget har fått melding fra brukere at samisktalende pasienters rett til å bruke samisk i behandling ved sykehusene i nord ikke ivaretas. Det blir blant annet ikke planlagt for tolking og tolketjenester er ikke tilgjengelig utover vanlig arbeidstid. Dette er en stor fare for pasientsikkerheten. Sametinget har over lang tid jobbet med å bedre tolketilbudet både i samarbeid med sentrale myndigheter, regionale og lokale helseforetak samt gjennom prosjekter, allikevel er situasjonen i dag uholdbar. Sametinget har tatt problemstillingen opp med sentrale myndigheter samt regionale og lokale helseforetak.

I 2021 har Sametinget jobbet med innspill til Demensplan 2025 og i konsultasjoner med regjeringen fikk Sametinget gjennomslag for at viktige samiske rettigheter blir ivaretatt i planen. Dette gjelder retten til språklige og kulturelt tilrettelagte tjenester, samiskspråklig diagnostisering og oppfølging, behovet for informasjon og kunnskapsformidling om utfordringer samiske pasienter møter, behovet for personsentrert omsorg tilrettelagt for samiske pasienter, og behovet for samiskspråklige digitale hjelpemidler.

For å styrke samisk helse har det i 2021 blitt opprettet et Nasjonalt samisk helsefaglig nettverk sammen med helsedirektoratet, samisk fag- og forskningsmiljø og Sametinget. Formålet med dialognettverket er å styrke fagutvikling i samisk helse. Samarbeidet har blant annet ført til at kartleggingsverktøy for demens nå er tilpasset samiske eldre.

Styrking av fag og kompetanse i omsorgstjenester for samiske pasienter er videreført med midler fra Helsedirektoratet. Hamarøy kommune, Várdobáiki samisk senter og Åarjelhsaemien healsoeviermie/Sørsamisk helsenettverk på Røros deltar i dette arbeidet, og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester for den samiske befolkningen i Karasjok er også aktiv på feltet.

Direkte tilskudd

Sametinget har i 2021 gitt direktetilskudd til Brukerrettede tilbud for eldre samer ved Várdobáiki, Samisk legeforening, Sørsamisk helsenettverk, Brukerrettede tilbud for eldre samer ved Samisk hus i Oslo og Sørsamisk helsekonferanse. Direktetilskuddene er et virkemiddel for å nå innsatsområdets mål.

7.4 En likeverdig barneverntjeneste

7.4.1 Samletabell - Helse- og omsorgstjenesten

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Helse-, omsorg- og barnevernspro-sjekter - søkerba-sert tilskudd	1 122 880	1 700 000	577 120
Sum	1 122 880	1 700 000	577 120

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barns rettigheter og behov er sikret i møte med barnevernet.

Ny barnevernslov ble vedtatt av Stortinget i 2021. Sametinget har deltatt i utformingen av den nye loven og hatt konsultasjoner om lovteksten. Som et resultat av arbeidet fikk Sametinget inn i lovens formål at barns etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn er en del i barnets beste, og at barnevernet i sitt arbeid skal ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken, deriblant når plasseringssted skal velges. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

Sametinget erfarer at det er til dels manglende kompetanse om samiske barns rettigheter i mange kommuner. Sametinget har tidligere gitt tilskudd til et forprosjekt for å utrede mulighet for et samisk barnevernfaglig nettverk. Forprosjektet viser at samiske kommuner har stort behov for et faglig nettverk for samisk barnevern. Sametinget har derfor arbeidet for å etablere et samisk fagnettverk innenfor barnevernet.

Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning - prosjekt

Sakkyndig etisk komite for samisk helseforskning har avholdt 8 møter i 2021 og behandlet 21 saker som gjelder innhenting av samisk kollektivt samtykke til forskningsprosjekter innen helseområdet som omhandler samiske forhold og som kommer inn under retningslinjene for samisk helseforskning som Sametinget vedtok i 2019. Komiteen har også utarbeidet en søknadsveileder med forklaring til retningslinjene og søkeprosessen. I prosessen med søknadsveilederen drøftet komiteen en del prinsipielle spørsmål som angår samisk helseforskning. På grunn av koronapandemien har møtene vært digitale.

7.4.2 Tilskudd til helse- og sosialprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	16	8	8

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
1 122 880	1 700 000	1 700 000	577 120

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
1 916 000	689 913	103 207	1 122 880

Mål for tilskuddsordningen - Helse- og sosialprosjekter:

- God helse og likeverdige helse- og sosialtjenester til det samiske folk på lik linje med befolkningen for øvrig.

Gjennom tildeling av tilskudd til ulike aktører ønsker Sametinget å tilrettelegge for samiske brukere og pasienter. Kirkens SOS har fått tilskudd til etablering av meldingstjeneste på samisk, UiT Norges arktiske universitet har fått tilskudd til et internasjonalt prosjekt om forskning på samisk ungdoms helse, som del av et større internasjonalt samarbeidsprosjekt.

Sametinget hatt samarbeid med Gáivuona suohkan/ Kåfjord kommune, og tildelt midler til kommune til styrking av omsorgstjenester for samiske pasienter i kommunen. Sørsamisk helsenettverk/ Åarjelsaemien healsoeviermie har fått tilskudd til andre del av prosjektet Samisk helseteam/ Saemien healsoedåehkie, til utvikling av likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen.

8 Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

8.1 Virkemidler til urfolks rettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Urfolksrettigheter	2 674 053	1 638 000	-1 036 053
Likestilling	750 000	750 000	0
Sum	3 424 053	2 388 000	-1 036 053

Samfunnsmål:

- Rettigheter som er anerkjent i FNs erklæring om urfolksrettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

Arbeidet med å få implementert FNs erklæring om urfolksrettigheter begynner med samarbeid mellom urfolk. Samarbeidet og politikkutvikling internasjonalt har også i 2021 vært påvirket av koronapandemien. Mange reiser, møter og seminarer har blitt avlyst. Det har ført til at flere prosesser har stoppet opp og blitt forsinket. Ikke alle urfolk har like gode muligheter til å bruke digital kommunikasjon. Som et folk som bor i fire land er det viktig med grenseoverskridende samarbeid som har vært vanskeligere på grunn av koronapandemien.

Samisk Parlamentarisk Råd sin rapport om grensehinder i samiske områder ble ferdigstilt i 2021. Rapporten vil bli et viktig dokument for videre arbeid med nedbygging av grensehindre i samiske områder.

Mye av Sametingets internasjonale arbeid er av diplomatisk karakter, og tilstedeværelse og synlighet er en viktig strategi i arbeidet for å nå samfunnsmålet. Dette har vært mer krevende i 2021 på grunn av koronapandemien. Allikevel har Sametinget blant annet deltatt på FNs permanente forum for urfolk, Barentsrådet, Den arktiske Parlamentarikerkonferansen, Klimatoppmøtet COP2 og FNs toppmøte om matsystemer. Sametinget har vært særlig opptatt av at urfolksstemmen skal bli hørt og at urfolksrettigheter respekteres i alle internasjonale saker.

Sametinget har bidratt i arbeidet med regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner, dette har resultert i et eget samisk kapittel. Fokus i kapittelet er på hvordan man bedre kan forebygge og bekjempe vold og overgrep i samiske samfunn. Handlingsplanen gir samfunnet redskaper til å møte berørte av vold med samisk språk og kulturkompetanse.

8.2 Samisk samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk, kultur og samfunnsliv bevares og utvikles både innenfor den enkelte nasjonalstat og på tvers av statsgrensene.

Samisk Parlamentarisk råd (SPR)

Det er et mål at Samisk parlamentarisk råd skal ha et institusjonalisert samarbeid i saker som berører samer i flere stater, eller samene som ett folk. Sametinget i Norge har 7 delegater i rådet.

Samisk parlamentarisk råd (SPR) satte i 2019 ned et utvalg som skulle identifisere konkrete grensehindringer i samiske områder, med mål om å fjerne og bekjempe grensehindringer som er til hinder for samarbeid i samiske områder. Rapport ble ferdigstilt i juni 2021. Rapporten gjør noen generelle refleksjoner rundt nedbyggingen av grensehindre i Sápmi og peker på regelverk som kan løse de kulturelle grenseoverskridende spørsmålene. I tillegg er det identifisert konkrete grensehindre som skal kunne løses gjennom politisk arbeid. SPR ønsker å følge arbeidet opp med å gjennomføre rutinemessige møter med det nordiske Grensehinderrådet, og at de grensehindrene som er identifisert og blir identifisert i fremtiden, registreres i den nordiske grensehinderdatabasen.

8.3 Nordområdene

Mål for innsatsområdet:

- En bærekraftig utvikling for folkene som bor i nord.

For å sikre en bærekraftig utvikling i nordområdene er det viktig med samarbeidet både mellom urfolksinstitusjoner, intresseorganisasjoner, næringsliv og offentlige myndigheter. Sametinget har vært aktiv på arenaer som omhandler nordområdepolitikk, både nasjonalt og internasjonalt, blant annet gjennom deltagelse i regionalt nordområdeforum og på internasjonale konferanser der nordområdepolitikken er tema.

8.4 Urfolksrettigheter

8.4.1 Samletabell - urfolksrettigheter

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd	2 640 000	1 338 000	-1 302 000
International Decade of Indigenous Languages 2022-2032 - prosjekt	34 053	300 000	265 947
Sum	2 674 053	1 638 000	-1 036 053

Mål for innsatsområdet:

- FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

Mye av Sametingets internasjonale arbeid er av diplomatisk karakter, og tilstedeværelse og synlighet er en viktig strategi i dette arbeidet. Det gjør Sametinget og urfolk synlig, relevant, og spillbar, og ofte er det som blir gjort i korridorene like viktig som det som foregår i de formelle foraene.

Gjennom deltagelse på blant annet de internasjonale arenaene som FNs Permanent Forum for urfolk, Barentsrådet, Den arktiske Parlamentarikerkonferansen, Klimatoppmøtet COP26, FN Summit om matsystemer har Sametinget bidratt i arbeidet med å få implementert urfolks rettigheter i lovverk og praktisk politikk.

På FN Summit om matsystemer i 2021 fikk urfolk inn mange relevante tiltak, og urfolk fikk etablert en egen koalisjon som skal følge opp resultatene fra toppmøtet.

I 2021 har Sametinget i forbindelse med endring i Sameloven bistått Kommunal- og moderniseringsdepartementet med å utarbeide «Veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser». Samelovens nye kapittel 4 om konsultasjoner trådte i kraft 1. juli 2021.

Sametinget deltok på klimatoppmøtet, COP26 i Glasgow som ble avholdt i november 2021. Sametinget har vært særlig opptatt av at urfolksstemmen skal bli hørt i klimasaker og at urfolksrettigheter respekteres når klimatiltak skal vurderes. Oppfølging av klimatoppmøtet og ferdigstillelse av rapportene vil bli publisert i 2022.

International Decade of Indigenous Languages 2022-2032

Med utgangspunkt i suksessen med det internasjonale året for urfolksspråk i 2019, vedtok FNs generalforsamling desember 2019 en resolusjon som proklamerte et internasjonalt tiår for urfolksspråk 2022-2032 (International Decade of Indigenous Languages (IDIL) 2022-2032). Sametingspresident Aili Keskitalo har i 2021 sittet i styringsgruppa for urfolkstiåret.

UNESCO har utformet terms of references (formålet og strukturen) for IDIL og har konsultert regionene om disse, også Sametingene har blitt konsultert. Sametingene har vedtatt to flaggskip-prosjekter; giellateknologi og barn og unges språk. Alle sametingene har i 2021 godkjent disse to prosjekt temaene.

Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd

Under ordningen gis det tilskudd til Barents Indigenous Peoples' Office i Murmansk (BIPO), Samerådet Norsk seksjon, Mama Sara Education Foundation og Docip. Tilskuddene bidrar til å styrke organisasjonenes internasjonale urfolksarbeid og bidrar på den måten til innsatsområdets mål.

8.5 Likeverd og solidaritet

Mål for innsatsområdet:

- Det vises solidaritet med andre urfolk.

Grunnsynet i FNs erklæring om urfolks rettigheter bygger på prinsippene om rettferd, demokrati, respekt for menneskerettighetene, likhet, ikke-diskriminering, godt styresett og god tro. Sametinget er pådriver i internasjonale organer for å utvikle og følge opp folkerettslige konvensjoner, erklæringer og andre instrumenter som styrker rettighetene til verdens urfolk. Som urfolk i et av verdens rikeste land har vi en solidarisk forpliktelse til å bistå slik at situasjonen til andre urfolk blir bedre.

8.6 Likestilling

8.6.1 Samletabell - likestilling

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding - Sábme jállu	750 000	750 000	0
Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner - direkte tilskudd	-31 000	329 000	360 000
Sum	719 000	1 079 000	360 000

Mål for innsatsområdet:

- Et likestilt samisk samfunn med like rettigheter og muligheter for alle.

Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding

Regjeringen lanserte i august 2021 en handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner. Sametinget har bidratt i arbeidet sammen med Justisdepartementet som har resultert i et eget samisk kapittel. Der er det fokus på hvordan man bedre kan forebygge og bekjempe vold og overgrep i samiske samfunn. Handlingsplanen er et viktig skritt i det samiske folks kamp mot vold, og gir det samiske samfunnet redskaper til å møte berørte av vold med samisk språk og kulturkompetanse.

Det var i 2021 planlagt å gjennomføre fagdager og seminar i forbindelse med oppfølgingen av meldingen, men på grunn av koronapandemien har dette ikke blitt gjennomført.

Sametinget har også, i samarbeid med Likestillings- og diskrimineringsombudet, igangsatt arbeidet med å få forskning på hatytringer og hatkriminalitet som samiske barn og unge opplever.

Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner

Under denne tilskuddsordningen gir Sametinget tilskudd til Sámi NissonForum/Samisk kvinneforum og Norgga Sáráhkká Samisk kvinneorganisasjon. Målet med å støtte organisasjonene er å styrke arbeidet med kjønnslikestilling i Sápmi. Det har vært lite aktivitet i 2021 særlig på grunn av koronapandemien.

9 Samarbeidsavtaler

9.1 Virkemidler til samarbeid

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Regionalt samarbeid	3 724 300	2 000 000	-1 724 300

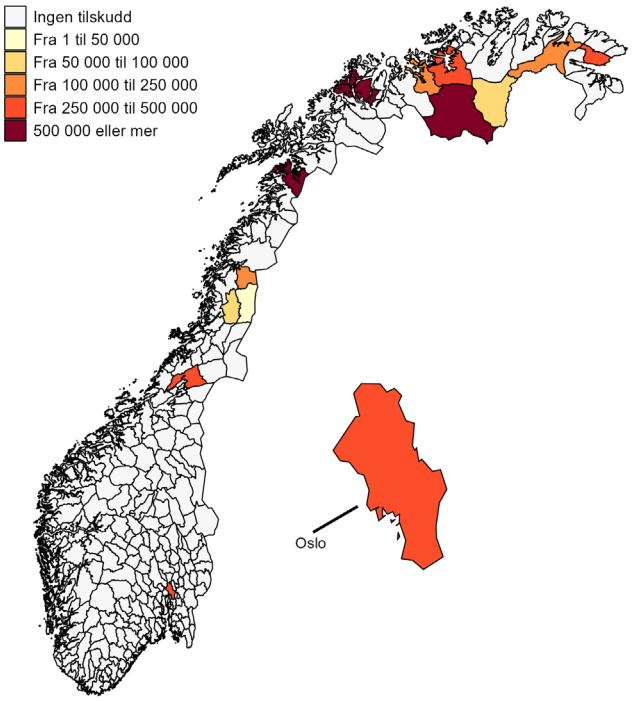
Samfunnsmål:

- Et styrket samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget har ikke ansvaret alene med å styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dermed er samarbeidet på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå viktig strategi for å styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv. Sametinget har i 2021 hatt tett dialog med fylkeskommuner. Etter fylkessammenslåingen av Troms og Finnmark begynte Sametinget arbeidet med en ny samarbeidsavtale mellom Sametinget og det nye fylket Troms og Finnmark som skulle undertegnes i 2022. Regjeringen har imidlertid startet arbeidet med oppløsingen av det nye fylket.

Byavtaler er viktige for å sikre at samer bosatt i byer har et godt tilbud, og Sametinget har i 2021 fulgt disse avtalene opp og hatt dialog med samarbeidsbyene. Blant annet er samarbeidsavtalen med Trondheim kommune vedtatt i kommunestyret og skal undertegnes i 2022.

Samarbeidsavtaler, søkerbaserte tilskudd

9.2 Regionalt samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Samarbeidsavtaler med fylkeskommunene

Sametinget har samarbeidsavtaler med Finnmark fylkeskommune (2018-2020), Troms fylkeskommune (2019-2020), Nordland fylkeskommune (2019-2022) og Trøndelag fylkeskommune (2019-2022). Ny samarbeidsavtale med Innlandet fylkeskommune ble utarbeidet og underskrevet høsten 2021. I 2021 har det pågått et arbeid med ny samarbeidsavtale med nye Troms og Finnmark fylkeskommune som vil bli undertegnet tidlig i 2022. For øvrig vises det til plenumssak 041/20, i oktober 2020.

Samarbeidsavtaler med bykommunene

Samarbeidsavtalen med Trondheim kommune ble politisk behandlet av byrådet høsten 2021 og forventes å bli signert i 2022. Samarbeidsavtalen med Tromsø kommune ble revidert, og det ble innført en samisk barnehagegaranti. Parallelt foregår det en prosess med å revidere avtalene med Bodø og Alta kommune.

Sametinget erfarer at samarbeidsavtalene løfter ansvaret fra enkeltindivider over på bykommunene, noe som gjør det mindre personavhengig. I tillegg er innbyggere positive til samarbeidsavtalene, og kommunene virker å ta et større ansvar overfor sin samiske befolkning. Sametinget har ikke ansvaret alene med å styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dermed er samarbeidet på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå viktig.

Sametinget har i 2021 hatt tett dialog med fylkeskommuner og har også arbeidet med en ny samarbeidsavtale mellom Sametinget og det nye fylket Troms og Finnmark. Regjeringen har imidlertid startet arbeidet med oppløsingen av det nye fylket.

Sametingets byavtaler er viktige for å sikre at samer bosatt i byer har et godt tilbud, og i 202 har Sametinget vært i prosess om to nye byavtaler, en med Trondheim og en med Sør-Varanger.

9.2.1 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Søknader	Antall innvilgede	Antall avslag
	21	18	3

Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Resultat iht. rev. bud.
3 724 300	2 000 000	2 000 000	-1 724 300

Innvilget 2021	Tilbake-trukket 2021	Tilbake-betalt 2021	Regnskap 2021
4 140 000	340 700	75 000	3 724 300

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til regionalutviklings-prosjekter:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

I 2021 var det en økning i antall søknader over regionalutvik-ling. Det ble blant annet gitt støtte til Tromsø Idrettslag (TIL), til prosjektet RomsaDál. Prosjektet er en kampanje som skal synliggjøre samisk kultur og språk i Tromsø by og være med på å forebygge samehets og hverdagsrasisme gjennom positiv samisk synliggjøring. Målet med prosjektet er å spre stolthet om Tromsø som samisk by gjennom synliggjøring av samisk språk og kultur.

Det ble i tillegg gitt tilskudd til utforming av kunstuttrykk og samisk tun til samisk opplæring og Nedre Bekkelaget skole i Oslo i forbindelse med relokalisering av samiskundervisningen i Osloskolen. Hovedmålet med prosjektet er at Osloskolen skal være en aktiv kunnskaps-, formidlings- og bevaringsaktør for samisk språk og kultur i hovedstaden, og skal gi opplæring i samisk språk og kultur av høy kvalitet.

10 Andre tiltak

10.1 Virkemidler andre tiltak

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Noereh!	220 000	220 000	0
Samiske hovedorganisasjoner	2 969 000	2 969 000	0
Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget	526 900	551 000	24 100
Samiskrelatert statistikk i Norge	375 000	375 000	0
Forskning på sametingsvalget	800 000	800 000	0
Sametingsvalget 2021 - prosjekt	4 131 772	3 500 000	-631 772
Tilskuddsforvaltingssystem	350 899	500 000	149 101
Politiske grupper i Sametinget	3 715 445	3 940 000	224 555
Opposisjonens arbeidsvilkår	1 339 728	1 540 000	200 272
Tilskudd til lister ved sametingsvalget 2021	2 656 407	2 700 000	43 593
Sum	17 085 151	17 095 000	9 849

Samiskrelatert statistikk i Norge

På grunn av koronapandemien ble publiseringen av Samisk statistikk i 2020 forsinket. Statistikken ble først publisert høsten 2021.

Samarbeidsavtalen som Statistisk sentralbyrå (SSB) og Sametinget utløp i slutten av 2021. Det har vært dialog om en ny avtale, men den er foreløpig ikke undertegnet. Det er imidlertid etablert en arbeidsgruppe med deltagelse fra SSB og Sametinget, som skal levere en anbefaling for innehold og konkrete forslag for utvikling for den offisielle samiske statistikken.

Tilskuddsforvaltningssystem

Prosjektet er en oppfølging av Sametingets digitaliseringsstrategi, vedtatt 6. desember 2018.

Systemet ble tatt i bruk 1. september 2021 for pilotordningene stipend for høyere utdanning, marine næringer og variert næringsliv. Systemet ble tatt i bruk for alle søkerbaserte og direkte tilskuddordninger 05.01.22.

Forskning på Sametingsvalget

Sametingsvalgundersøkelsen 2017 – 2021 ble foretatt av Institutt for samfunnsforskning i samarbeid med Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Oslo (UiO) og Samisk høgskole og videreførte tidligere undersøkelser der det ble sett på valgdeltakelse med innmelding i manntallet, stemmegiving med konfliktlinjer, dagsorden og politisk tillit.

I slutten av 2020 ble det satt i gang en prosess for å inngå en ny avtale for valgperioden 2021-2025.

Sametingsvalgundersøkelsen skal bidra til kunnskap om forhold som eksempelvis nominasjonsprosesser, velgeratferd, utviklingen av lister og partier, valgdeltakelse, politiske stridsspørsmål og skillelinjer, geografiske ulikheter, samt institusjonell og demokratisk legitimitet og tillit. Innen anbudsfristens utløp var det kommet inn ett tilbud. Tilbudet ble evaluert og på bakgrunn av evalueringen inngikk Sametinget kontrakt med Institutt for samfunnsforskning i mars 2021.

Sametingsvalget 2021

Det niende Sametingsvalget ble gjennomført samtidig med Stortingsvalget i september 2021. Mandatfordelingen for valget ble gjort i 2019 som bestemt i forskriften om valg til Sametinget §67a nr.1. Ved valget var det registrert til sammen 10 godkjente partier og organisasjoner, og 58 lister.

Det dukket opp flere problemstillinger under valget. En av disse var at Sametinget oppdaget feil i valgmanntallet. Feilen viste seg å ligge hos Skattedirektoratet. Feilen hadde oppstått i forbindelse med overføring av Sametingets valgmanntall til Skattedirektoratets nye folkeregistersystem. Feilen viste at det er et behov for bedre samarbeid mellom Valgdirektoratet, Skattedirektoratet og Sametinget i forbindelse med valggjennomføringen og det skal derfor lages rutiner for hvordan samarbeidet mellom etatene skal fungere. Sametinget har utarbeidet en rapport der valget er evaluert og forslag til oppfølging er foreslått. Sametinget har også satt av midler i 2022 til en grundig gjennomgang av valget.

Tilskudd til Noereh - direkte tilskudd

For Noereh har 2021 også vært preget av restriksjoner i forbindelse med Koronapandemien. Det har vært vanskelig å holde noen arrangementer og planlegge for møteplasser for samisk ungdom med den stadig skiftende situasjonen med smitte. For første gang valgte organisasjonen å gjennomføre landsmøtet digitalt. Noereh har likevel greid å gjennomføre noen arrangementer fysisk, blant annet på Riddu Riđđu og på Márkomeannu.

Noereh har brukt året aktivt til å videreutvikle organisasjonen. Utvikling av nye nettsider og kompetanseheving for styret har vært prioritert for å kunne gi en så godt som mulig tilbud til sine medlemmer. De har blant annet ansatt en sekretær i 20 % stilling som har lettet på arbeidet med strukturering og fått på plass allerede påbegynt arbeid. Organisasjonen er også aktiv i samfunnsdebatten og blir ofte invitert med i panelsamtaler og skriver avisinnlegg, spesielt i forbindelse med Sametingsvalget og innmelding i Sametingets valgmanntall.

10.1.1 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner:

- Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

10.1.2 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget:

- Sikre det finansielle grunnlaget til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget.

10.1.3 Tilskudd til politiske grupper i Sametinget

Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til Reglement for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94, med endringer av 28.11.07.

Antall grupper etter valget i høst høsten 2021: 7.

Etter konstitueringen i oktober meldte en av representantene i APs sametingsgruppe seg ut og dannet egen gruppe. Antall grupper etter konstitueringen: 8.

10.1.4 Opposisjonens arbeidsvilkår

Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til Reglement for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.2.1994, med endringer av 28.11.2007, og som har definert seg som en del av opposisjonen.

Antall grupper etter valget i høsten 2021: 4

10.1.5 Tilskudd til lister ved Sametingsvalget 2021

Mål med tilskuddsordningen:

- Mulighet for valgdeltakelse til de som stiller lister til sametingsvalget.

Målgruppen for denne ordningen er alle lister som Sametingets valgnemnd godkjenner etter § 32 i forskrift om valg av Sametinget. Sametingets valgnemnd godkjente 58 lister til sametingsvalget 2021.

11 Politisk nivå

11.1 Virkemidler til politisk nivå

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Sametingets plenum	15 122 011	12 061 000	-3 061 011
Sametingets plenumsledelse	1 513 315	1 940 000	426 685
Sametingets fagkomiteer	50 824	210 000	159 176
Sametingets kontrollutvalg	471 593	986 000	514 407
Samisk parlamentarisk råd	212 585	531 000	318 415
Sametingsrådet	10 216 703	10 479 000	262 297
Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	0	425 000	425 000
Sametingets eldreråd	200 737	471 000	270 263
Sametingets klagenemnd	170 857	287 000	116 143
Sum	27 958 626	27 390 000	-568 626

11.1.1 Sametingets plenum

Sametingets plenum har avholdt 4 plenumsmøter, hvorav ett av disse ble avholdt digitalt. Sametingets plenum har behandlet 67 saker.

20. oktober var det åpning av en ny sametingsperiode, og H.M. Kong Harald og H.K.H Kronprins Haakon foretok den høytidelige åpningen av en ny plenumsperiode.

11.1.2 Sametingets plenumsledelse

Plenumsledelsen har avholdt 8 møter, både digitale og fysiske møter. Plenumsledelsen har behandlet 25 saker. Plenumsledelsen har ansvaret for planlegging og koordinering av Sametingets komite- og plenumsmøter, og skal blant annet planlegge, innkalle og gjennomføre møte i henhold til Sametingets arbeidsorden. Plenumsledelsen har i forbindelse med koronapandemien også hatt ansvaret for at komite- og plenumsmøtene gjennomføres i henhold til gjeldende smittevernregler og tiltak.

Med bakgrunn i Sametingets vedtak i sak 20/16 og i sak 25/18 var det satt av kr 292 000 til samiskkurs for Sametingets representanter. Midlene forvaltes av plenumsledelsen.

Finnmarkseiendommens kontrollkomité
Sametingets plenumsledelse har ansvar for oppfølging av Finnmarkseiendommens kontrollkomité som årlig sender årsrapport til fylkestinget i Troms og Finnmark, Sametinget og departementet. Dette i henhold til Finnmarkslovens § 16. Komiteen sendte i august 2021 inn rapport for 2020.

11.1.3 Sametingets fagkomiteer

Sametinget har tre fagkomiteer:

- Nærings- og kulturkomite (NKK)
- Plan- og finanskomite (PFK)
- Oppvekst,- omsorgs- og utdanningskomite (OOUK)

Hver av fagkomiteene har avhold 3 komitemøter, hvorav alle har vært digitale på grunn av koronapandemien.

NKK har behandlet og innstilt til plenum i 9 saker.
PFK har behandlet og innstilt til plenum i 10 saker.
OOUK har behandlet og innstilt til plenum i 9 saker.

11.1.4 Sametingets kontrollutvalg

Sametingets kontrollutvalg har avholdt 5 møter hvorav 2 har vært digitale. Kontrollkomiteen behandlet i 2021 29 saker.

11.1.5 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Sametinget i Norge har hatt ledervervet i Samisk parlamentarisk råd fra 25.1.2021. Styret for Samisk parlamentarisk råd har behandlet 41 saker fordelt på 6 digitale møter. I tillegg er det avholdt 2 samrådsmøter med representanter for Samerådet.

11.1.6 Sametingsrådet

Sametingsrådet har i 2021 behandlet 828 saker fordelt på 5 fysiske/semifysiske møter i tillegg til ukentlige digitale møter.

11.1.7 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

Sametingets ungdomspolitiske utvalg har i 2021 hatt begrenset aktivitet, i påvente av videreutvikling av utvalgets rolle, oppnevning og tilknytning i sametingssystemet, og dels grunnet koronapandemien, som har begrenset virksomhet generelt, ikke minst virksomhet som medfører reise og fysiske sammenkomster. Det er ikke avholdt møter i 2021. SUPU har allikevel hatt noe dialog via facebook-gruppen

11.1.8 Sametingets eldreråd

Sametingets eldreråd har i 2021 hatt ett fysisk møte og to digitale møter. Eldrerådet har hatt møte med Narvik kommune om samiske eldre i kommunen. Eldrerådet har gitt innspill og uttalelser til Sametingets høring om samelovens språkregler og Sametingets valgmanntall. Eldrerådet har videre gitt høringsuttalelse til revidering av eldrepolitisk program for Nordland fylkeskommune, og henvendelse til Helse Nord om Strategido-

kumentet for Spesialisthelsetjenesten til den samiske befolkningen. Eldrerådet uttrykker bekymring om organisering og drift av Sámi klinihkka. Eldrerådet har også hatt digitale møter med kommunale eldreråd i samisk forvaltningsområde der tema har vært samiske eldre i kommunene. Sametingspresidenten deltok i åpningen av Det nasjonale Eldreombudet og Senter for et aldersvennlig Norge i april 2021, hvor hun poengterte viktigheten av at samiske eldre får samisk språklig og kulturelt tilpasset helse - og sosialtilbud, og at samisk språk, kultur og historie inkluderes i nasjonale satsinger. Sametingets eldreråd har også hatt ett digitalt møte med det nasjonale eldreombudet for gjensidig informasjon og for å diskutere utfordringer for samiske eldre.

11.1.9 Sametingets klagenemnd

Sametingets klagenemnd har avhold 4 møter, hvorav ett av dem var et fysisk møte og resten ble avhold digitalt på grunn av koronapandemien. Klagenemnda har behandlet 17 saker.

12 Administrativt nivå

12.1 Sameltabell Sametingets administrasjon

	Regnskap 2021	Revidert 2021	Resultat iht. rev. bud.
Driftsutgifter admnistratsjon	138 532 901	139 101 000	568 099

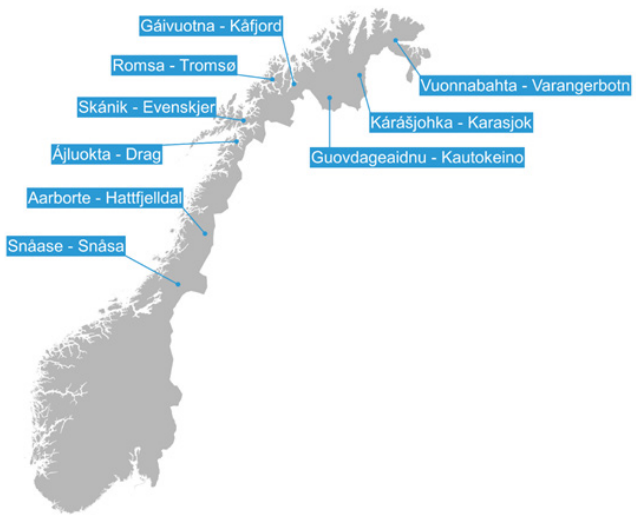
Koronapandemien har også i 2021 ført til redusert reisevirksomhet og mer bruk av digitale møter og webinarer. Det har gitt besparelser i driften og bedre tid til saksbehandling og andre administrative oppgaver. Pandemien har medført til en økning av søknadsmassen og økt aktivitet.

Møter, seminarer og andre samarbeidsfora har blitt avlyst, utsatt eller blitt gjennomført digitalt, og da med redusert program. Reiser har blitt avlyst og befaringer knyttet til kulturminneforvaltningen har blitt noe redusert i omfang.

Sametingets kontorstruktur

Sametingets kontorstruktur er geografisk spredt på 9 forskjellige steder, og disse er som følger:

Sametinget har siden etableringen hatt en desentralisert administrasjon, med Karasjok som hovedadministrasjon. De ulike kontorene er lokalisert i viktige samiske områder. Dette bidrar både til gode fagmiljø og til viktige kompetansearbeidsplasser i forholdsvis små arbeidsmarkeder. Sametinget har lykkes med å bygge opp en desentralisert kontorstruktur med stedsuavhengige kompetansearbeidsplasser.

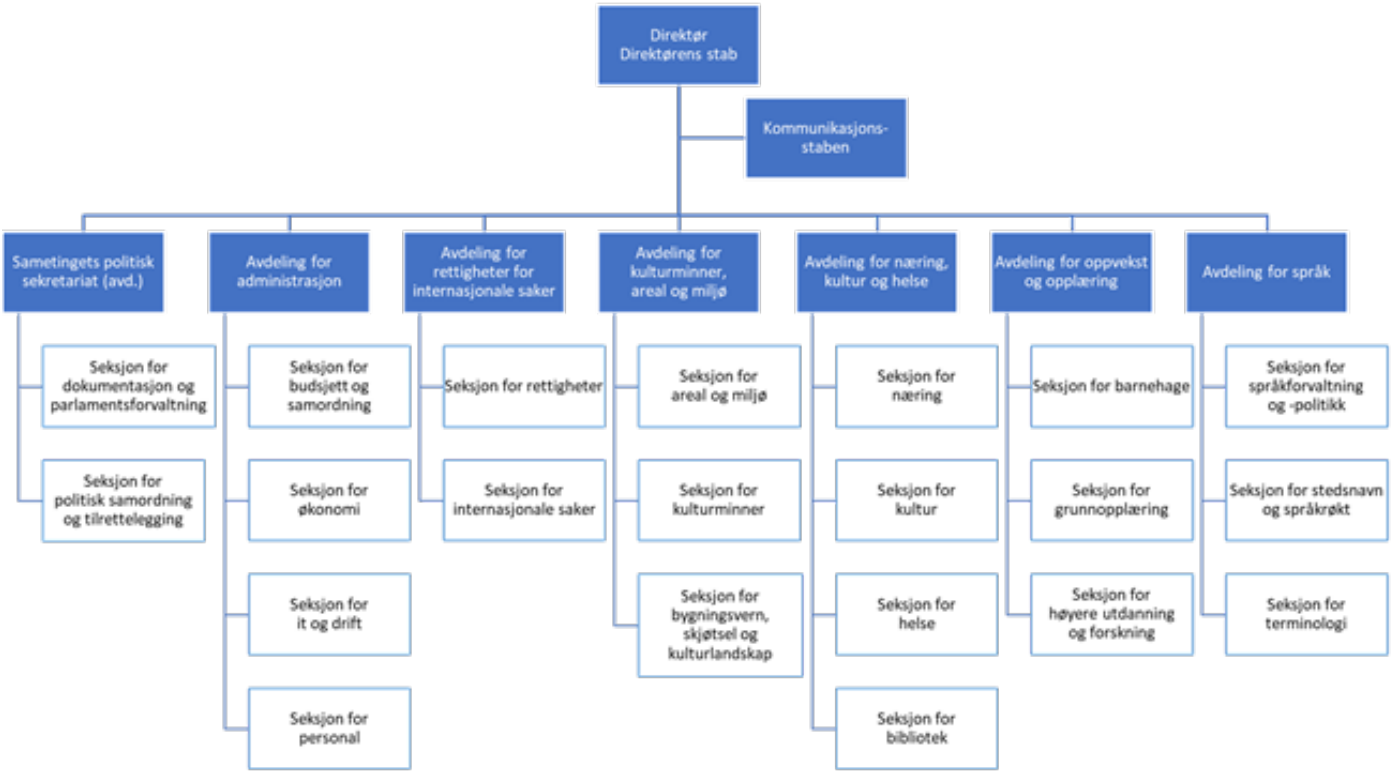
Administrative endringer i 2021

Riksrevisjonen reviderte i mai 2019 sametingsrådets styringssystem for måloppnåelse. Sametinget har i 2021 jobbet med tiltak for å imøtekomme anbefalingene i revisjonsrapporten. Ett av tiltakene omhandlet vurdering av behovet for omorganisering med mål om tydeligere styrings- og ansvarslinjer. Som et ledd i å sikre enhetlig oppfølging, iverksettelse og rapportering av politiske vedtak, har Sametinget vurdert at dette vil oppnås best gjennom å tilrettelegge, kontrollere og vedlikeholde saksflyten mellom ulike fagavdelinger og mellom de administrative og politiske nivå.

For å tydeliggjøre styrings- og ansvarslinjer ytterligere gjennomførte administrasjonen en omorganisering i oktober 2021 hvor målet var å få en enhetlig og styrket politisk sekretariatsfunksjon for møtevirksomheten i Sametinget. Det ble etablert et politisk sekretariat (avdeling) som blant annet har hovedansvaret for å koordinere saksflyt, sikre rutiner slik at målene som vedtas av plenum er styrende for virksomheten. I tillegg skal avdelingen koordinere resultatrapportering fra fagavdelinger til politisk ledelse. Avdelingen ivaretar alle funksjoner som knytter seg til den virksomheten Sametinget utøver som konstitusjonelt organ herunder sametingets valgmanntall og sametingsvalget.

Sametingets bibliotek

Sametingets biblioteks spesialsamling består av bøker og annet materiale som er på de samiske språkene eller omhandler samiske forhold uansett språk. Biblioteket kjøper inn flere eksemplarer av bøker og annet materiale slik at andre bibliotek kan låne en samling av bøker til utlån for sine brukere. Utlånsstatistikken viser utlån fra Sametingets biblioteks hovedsamling i Karasjok, og læremiddelsentralen i Kautokeino. Samlingen består av 53 495 bøker. 5444 eksemplarer av audiovisuell materiale, i tillegg har biblioteket tidsskrifter og aviser. Totalt antall utlån i 2021 var på 796. Dette er en nedgang fra 2020, en nedgang som skyldes koronapandemien.

Digitaliseringsarbeid i Sametinget

Det har også i 2021 vær fokus på digitalisering i Sametinget. Sametinget har i tillegg til å innføre et helt nytt tilskuddsforvaltningssytem valgt å innføre tidsforvaltningssystemet DFØ Tid fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Tidligere har vi brukt tidsregistreringssystemet Tidbank. Dette har bidratt til effektivisering av arbeidet rundt tidsregistrering og lønnsforvaltning. Effekten av effektiviseringen kommer ikke før i 2022 da systemet først ble tatt i bruk i desember 2021.

Koronapandemien har også for Sametinget bidratt til utvidet bruk av, og nyinvestering i digitale løsninger. Selv om Sametinget med sin desentraliserte struktur og med en organisering som i stor grad er uavhengig av geografien, allerede før pandemien hadde gode digitale kommunikasjonsverktøy, har pandemien økt bruken av de digitale verktøyene. Det er også gjort investeringer i nye digitale løsninger og utvidelse av de eksisterende. Dette har bidratt til økte utgifter knyttet til lisenskostnader.

Sametinget har anskaffet nytt tolke- og voteringsanlegg for parlamentsbygget. 4 møterom, auditoriet og plenumssalen har fått et nytt anlegg for tolking, samt møtestyring og votering i plenumssalen. I det nye systemet er det mulig å digitalisere mye av arbeid som gjøres manuelt i dag, som for eksempel, flytte informasjon mellom systemer. Videre arbeid er å automatisere informasjonsdeling fra andre system som brukes i møtehåndtering. Systemet er også satt opp slik, at det kan kobles opp mot eksterne system som for eksempel videokonferanser.

Del 4 - Styring og kontroll i virksomheten

Sametingets overordnete vurdering av opplegget for styring og intern kontroll

Sametinget benytter mål- og resultatstyring i sin interne virksomhet. Sametinget vurderer i hovedsak å ha god styring og kontroll på virksomheten. Sametinget har et langsiktig perspektiv med målene. Strategier og tiltak er gjennomført i 2021 har bidratt til at Sametinget har nærmet seg disse målene, jf. årsmeldingen del 3.

Sametinget er et folkevalgt organ som ikke er underordnet regjeringen, og fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer. Budsjettmidlene skal forvaltes i samsvar med statlig økonomiregelverk og Stortingets bevilgningsvedtak. Sametingets arbeidsområde er alle saker som etter Sametingets oppfatning berører den samiske folkegruppen.

Kontrollutvalget, som har som oppgave å utøve parlamentarisk kontroll over Sametingets virksomhet, fremmer til plenumsmøtet i juni en årlig melding over sin virksomhet i det foregående året.

Vesentlige forhold/endringer ved Sametingets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Sametinget prioriterer arbeidet med styring og internkontroll høyt. Riksrevisjonen gjennomførte i 2018 en forvaltningsrevisjon av Sametingets styringssystem. Sametinget har utarbeidet rutiner for å imøtekomme de anbefalingene som riksrevisjonen kom med.

Denne rapporten forelå i mai 2019. Riksrevisjonen anbefalte at det ble utarbeidet rutiner for planmessig gjennomføring av plenums vedtak ved å:

- Tydeliggjøre at målene som vedtas for plenum er styrende for virksomheten
- Operasjonalisere målene i Sametingets vedtak slik at de blir konkrete og målbare
- Gjennomføre overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger som ivaretar Sametingets egenart
- Utforme resultatrapporteringen slik at den er rettet mot målene i budsjettet og øvrige plenumsvedtak.

Det er iverksatt flere tiltak for å imøtekomme de anbefalingene som riksrevisjonen har anbefalt. Disse omfatter blant annet:

- Kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsordninger er gjennomgått slik at disse vil gi bedret grunnlag for å vurdere måloppnåelse. Dette vil være synlig i årets årsmelding, hvor man i del 3 rapporterer på måloppnåelse.
- Det er utarbeidet en felles policy for intern kontroll
- Det er fra 2020 utarbeidet styringsdokument med overordnede føringer for Sametingets administrasjon.
- Arbeid med omarbeiding av økonomireglement for å gjøre dette til et operativt styringsdokument er startet opp.

Det er også nedsatt en administrativ arbeidsgruppe som skal gjennomføre risikovurdering og foreslå risikoreduserende tiltak på viktige områder.

Sametingets risikostyring

Sametingsrådet har det utøvende ansvar for budsjettet, vedtatte meldinger og øvrige vedtak som fattes i Sametingets plenum. Gjennom økonomireglement og øvrige vedtak delegerer Sametingsrådet til administrasjonen v/direktøren å følge opp strategier og tiltak og sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås på en effektiv måte. Sametingsrådet avgir til hvert plenumsmøte en beretning om sin virksomhet hvor det informeres om status på saker og oppnådde resultater.

Sametinget vurderer at det største risikoområdet i virksomheten er tilskuddsforvaltningen. Innføring av et nytt tilskuddsforvaltningssystem er et viktig tiltak for redusert risiko knyttet til tilskudd. I 2021 ble det nye systemet tatt i bruk og gjør det enklere å følge opp tilskuddssaker. Det nye systemet vil redusere risiko på flere ulike områder, for å trekke frem noe:

- Risiko for feil i søknader, saksbehandling og rapportering - alt er standardisert og sporbart i et felles system
- Risiko for feilinformasjon – Alle malene er standardisert. Systemet har også gode løsninger for å hente ut statistikk og det er lett å sammenligne rapporter.
- Risiko for forsinkelser i behandlingen av søknader – systemet gir enklere dialog med søker/tilskuddsmottaker og alle frister vil bli påminnet.

Status internkontroll, herunder iverksatte tiltak

I administrasjonen delegeres budsjettdisponeringsfullmakten videre fra direktøren til avdelingsdirektørene. Dette gir rammer for videre delegering av fullmakter nedover i organisasjonen. Det er utarbeidet en oversikt over gjeldende fullmakter og denne oppdateres ved endringer.

Det er utarbeidet rutinebeskrivelser og arbeidsdeling på sentrale området for å forhindre feil, og sikre resultatoppnåelse. I 2019 fastsatte Sametinget en policy for internkontroll. I 2021 har Sametinget tatt i bruk en ny intranettløsning. Det nye intranettet er også en rutinebank som skal sikre god dokumentasjon av rutiner, samt at de er lett tilgjengelige for Sametingets interne brukere.

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Det er startet et arbeid med en overordnet strategiplan for hele administrasjonen. Strategiplanen skal tydeliggjøre at målene som er vedtatt av plenum er styrende for virksomheten og virksomhetens rapportering.

Sametinget har begynt omleggingen av rapporteringen til i større grad å rapportere på resultater mot måloppnåelse. Dette er et arbeid som vil ta tid å få gjennomført på alle nivåer. Det krever en bred gjennomgang av målhierarkiet og ny gjennomgang av tilskuddene og kriterier for måloppnåelse. Sametinget har begynt dette arbeidet i forbindelse med budsjett 2021, da budsjettprosessen. Dette videreføres i forbindelse med 2022 budsjettet.

Sametinget skal investere i et nytt tilskuddsforvaltningssystem som skal effektivisere tilskuddsforvaltningen og systemet skal bidra til innsamling av data for vurdering av måloppnåelse. Arbeidet med utvikling og implementering av systemet er gjennomført i 2021.

Det er uttrykt som et mål for Sametinget at alle saker som skal følges opp politisk behandles slik at saksbehandlingen er dokumentert og sporbar. Det er utarbeidet rutiner som sikrer dette Det er blant annet utarbeidet rutiner for oppfølging av «kunngjøring av nye saker i plenum», rutine for skriftlige spørsmål til Sametingsrådet som stilles utenom komité- og plenumsmøter, rutine for saker til plenum.

Offentlige anskaffelser 2021

Sametinget har iverksatt tiltak for økt fokus på bærekraft i offentlige anskaffelser. Det har i løpet av året blitt avholdt intern opplæring i offentlige anskaffelser med fokus på innkjøp under 1,3 millioner kroner. Sametinget har også valgt å delta i innkjøpsgruppen for statens fellesavtale for overnatting.

Det er i 2021 inngått totalt 24 avtaler. Av disse var 7 rammeavtaler, 2 forskningsavtaler, 12 øvrige vare- og tjenestekontrakter og 2 bygg- og anleggskontrakter.

Følgende rammeavtaler er inngått i 2021: Lulesamiske læremidler, oversetting, saksbehandlingstjenester til Sametingets kontrollutvalg, tolkning.

Følgende kontrakter for varer- og tjenester er inngått i 2021: Arkitekttjenester til Sametingets seksjon for bygningsvern, skjøtsel og kulturlandskap, evaluering av Sametingets søkerbaserte tilskudd til barnehager, evaluering av Sametingets søkerbaserte tilskudd til læremiddelutvikling og tilgangen på samiske læremidler, evaluering av SáMOS, filmer om samiske barns rettigheter til samiskspråklig barnehagetilbud, filmer til Giellavahkku, filmer til støttemateriell på nordsamisk, filmer til støttemateriell på lule- og sørsamisk, oppdatering av nåværende nettside for Giellavahkku, produsering av filmer og livestream til Sametingets karrierekonferanse, prosessledelse og bistand for utvikling og utarbeidelse av Sametingets overordnede virksomhetsstrategi, skilt til kultursti.

Følgende kontrakter er inngått på forskning i 2021: bidragsfinansiert forskningsprosjekt, Samisk barnehagepedagogikk, forskning på Sametingsvalget.

Følgende kontrakter er inngått for bygg- og anlegg: utskifting av lys på Sametinget i Karasjok, nytt tolke- og møtestyringsanlegg

Vesentlige personalmessige forhold

Bemannings-, kapasitets og kompetansesituasjonen i Sametinget

Sametinget er avhengig av å beholde, utvikle og rekruttere kvalifiserte og motiverte medarbeidere for å nå virksomhetens målsettinger.

Det har i 2021 vært utlyst totalt 25 stillinger, hvor det totalt var 173 søkere. Av de 25 stilingene som var lyst ut, er det tilsatt 15 i fast stilling, og sju i midlertidig stilling.
Kompetanse og bemanningsbehov analyseres før stillinger lyses ut. Antall søkere til stillingene er redusert det siste året.

Det brukes også ressurser på å videreutvikle medarbeidere og ledere. Dette skjer gjennom deltakelse på kurs tilknyttet fagområder som den ansatte jobber med, gjennom deltakelse i tverrfaglige samarbeid og prosjekter, og gjennom tildeling av nye oppgaver og ansvarsområder.

Sametinget har hatt en lærling innenfor fagområdet for bygningsmessig drift.

Turnover viser hvor mange som slutter i virksomheten og som erstattes av nye medarbeidere. I Sametinget er turnover i 2021 på 16%. For å sammeligne var turnoveren i 2020 på 15 % og i 2019 var den på 9,3 %.

Likestilling og diskriminering

Kjønnsfordelingen i Sametingets administrasjon som helhet vise at det er 62,3 % kvinner og 37,7 % menn. Dette er en oppgang på andel menn på 0,9 prosentpoeng fra 2020. Fordelingen mellom kjønnene på midlertidige ansatte er 50/50. Sametinget har ingen tilsettinger hvor innvandrerbakgrunn kan rapporteres.

Det er ingen vesentlige forskjeller på kjønnene totalt sett. Det kan være enkelttilfeller hvor det er lønnsforskjeller, både mellom kjønn og mellom grupper med tilsvarende utdanningsbakgrunn. Årsaken til disse forskjellene kan være ulike, det kan være rekrutteringsutfordringer, eller prosjekter som går over en kortere periode.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS), arbeidsmiljø

I 2021 har Sametinget jobbet med oppfølging av tidligere medarbeider undersøkelser, og HMS-rapport fra 2020. Her kan nevnes utprøving av hjemmekontor, tettere oppfølging av sykefravær, HelseIArbeid, deltagelse i Sykle til jobben og gjennomførte kurs og foredrag med eksterne aktører.

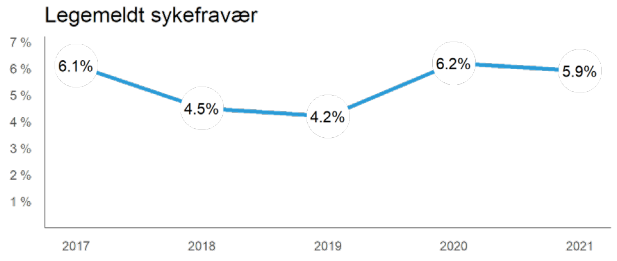
Det har vært oppfølging og tiltak fra utførte vernerunder høsten 2020, samt vært utført nye runder på enkelte kontorsteder som

ikke hadde høsten 2020. På grunn av Coronasituasjonen vil Vernerundene på de resterende kontorsteder gjennomføres i løpet av 2022.

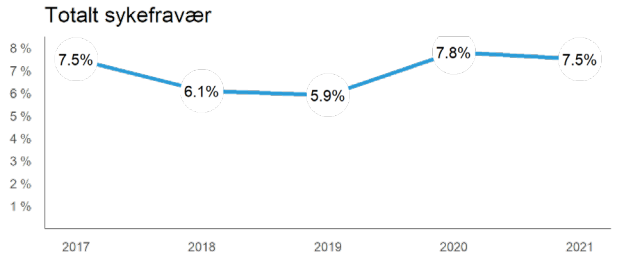
Sykefravær

Sametinget har som mål at det legemeldte sykefraværet skal reduseres ned til 5,7 %. Av det totale fraværet i 2021 er legemeldt fravær på 5,9 % og egenmeldt fravær på 1,6 %. Sykefraværet totalt utgjorde om lag 10 årsverk i 2021. Dette er en liten nedgang fra 2020

Det legemeldte sykefraværet de siste 5 årene har vært slik:

Det totale sykefraværet legemeldt og egenmeldt de siste fem år har vært slik:

Oppfølging tildelingsbrev

Bærekraft

Sametinget jobber daglig med kulturell bærekraft. Den samiske kulturen er under press og som det kommer fram i Del 3 så er arbeidet med å styrke og utvikle den samiske kulturen slik at den vil være en bærekraftig kultur essensielt i vårt arbeid. Derfor er Del 3 i årsmeldingen også en rapport på vårt arbeid med bærekraft på flere nivåer og samfunnsområder.

Den vestlige verden skiller ofte mellom natur og kultur, men for Sametinget er det satt fokus på at regjeringen og statsapparatet i samarbeid med Sametinget må finner strategier rundt hvordan det kan gjennomføres et grønt skifte uten at det går på bekostning av de samiske tradisjonelle næringer og den samiske kulturen. Sametinget har tatt dette opp i flere anledninger, blant annet på Kulturtanken SPOR sin arena for kulturarv, der bærekraft var tema i 2021.

Bærekraft og FNs bærekraftsmål blir også omtalt i Meld. St. 37 (2020–2021) Melding til Stortinget Samisk språk, kultur og samfunnsliv Næringsgrunnlag for levende samiske lokalsamfunn. Sametinget er i ferd med å utarbeide en samisk bærekraftsportal. Målet med denne portalen er å framskaffe og formidle kunnskap og informasjon om FNs bærekraftsmål ut ifra et samisk ståsted. Sametinget vil se FNs bærekraftsmål i lys av FNs erklæring om urfolks rettigheter.

Sametinget jobber også med å bli mer miljøvennlig i driften. I 2021 ble det igangsatt et prosjekt som gikk ut på å bytte halogenbelysning med LED. Målet er todelt, bruke mindre energi på belysning, et bedre arbeidsmiljø for de ansatte ved at lokalene blir bedre opplyst. Prosjektet vil bli ferdigstilt i 2022.

2021 har Sametingets reisevirksomhet vært redusert. Mye av dette skyldes koronapandemien, men Sametinget har i flere år ønsket at de vi har utstrakt møtevirksomhet med skal ta i bruk digitale løsninger i forbindelse med møtevirksomhet. Pandemien har gjort at flere har blitt vant til bruk av digitale møter og behovet for fysiske møter har gått ned. Dette er gledelig for Sametinget da dette bidrar til en bedre økonomisk og miljømessig bærekraftig drift. Direktoratet for Økonomiforvalting har nå også digitalisert sine kurs. Dette har Sametinget etterspurt fra DFØ i flere år. Sametinget opplever denne endringen som veldig positiv og håpet er at digitale kurs også vil være standarden for DFØ i framtiden. Slik det har vært tidligere med kun fysiske kurs som gjennomføres stort sett i Oslo er lite miljøvennlig og lite distriktsvennlig.

Inkluderingsdugnad

Sametinget har arbeidet med å nå målene for regjeringens inkluderingsdugnad på 5 prosent. Sametinget har i alle utlysningene oppfordret personer med innvandrer bakgrunn, funksjonsnedsettelse eller som har hull i CV oppfordret til å søke. I 2021 har det vært utlyst 25 stillinger i Sametinget, i 12 prosent av stillingene har vi søkere med påberopte nevnte utfordringer. I 40% av stillingene finner vi personer med hull i CV. Uavhengig av mål og inkluderingsdugnad, har Sametinget vært sitt ansvar bevist og innkalt søkere, til intervju. Det er blitt fortløpende ansatt personer, noen med til dels store hull i CV som da har kommet inn i strategi og kompetansehevingsprogrammet til Sametinget.

Sametinget vurderer eget arbeid opp mot målene og omtalte utfordringer som vellykkede tiltak. Sametinget har en overordnet strategi som omhandler å vise respekt for ansatte og støtte de enkelte på den enkeltes nivå. Det skal jobbes videre i 2022 med tiltaksplan for at antallet med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en, enklere skal kunne følges opp i Sametinget. På grunn av identitetsutfordringer som relativt få ansettelser i Sametinget medfører (25), vil ikke antall nyansettelser i faste og midlertidige stillinger rapporteres i årsrapporten.

Arbeid med informasjonssikkerhet

Sametingets administrative ledergruppe vedtok i desember 2019 Prinsipper for informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet er delt i 3 hovedområder: personvern, informasjonssikkerhet i elektronisk og i ikke-elektronisk format.

Informasjonssikkerhetsprinsippet beskriver hva som er god informasjonssikkerhet, hvordan ivareta god informasjonssikkerhet, hvem som har roller i informasjonssikkerhetsarbeidet, og hvorfor informasjonssikkerhet er viktig. Sametinget skal lagre egen og innhentet informasjon som er nødvendig for effektiv og transparent saksbehandling. Informasjon som Sametinget lagrer hos seg selv eller samarbeidsparter skal være sikret, lovlig

og til å stole på. Dette prinsippet skal sikre at informasjonsbehandlingen til sametinget er til å stole på (integritet), begrenses ved behov(konfidensialitet), at de som behøver informasjonen får tak i den(tilgjengelighet), at alle brukere skal ha tilstrekkelig forståelse og kunnskap om informasjonssikkert og risikoer for informasjonssikkerhet (kompetanse).

Alle nyansatte har fått oppæring i informasjonssikkerhet, behandling av personopplysninger og har fått tilstrekkelig kompetanse innen bruk av IKT-systemer for å unngå sikkerhetsbrudd. Sametinget har i 2021 gjennomført en større kriseøvelse, der tema var kollaps av Sametingets saksbehandlingssystem. Øvelsen gikk med hovedaspekt ut på kriseledelse og uttesting av systemer og rutiner for gjenoppretting. Sametinget har også oppdatert Sametingets personvernerklæring i 2021.

Del 5 - Vurdering av fremtidsutsikter

Sametinget er opptatt av å ha et sterkt Sameting, som evner å være en støtte for de samer som har behov for det, og som kan bidra til å bygge det samiske samfunnet videre. Vi ønsker å bygge opp Sametingets kapasitet for å kunne løse alle oppgavene der behovene til det samiske samfunnet er.

Sametingets virkemiddelordninger og offensive politikk har en positiv effekt for lokal verdiskapning, for sysselsetting og for bosetning. Sametinget er derfor en viktig del av løsningen for å få levende lokalsamfunn og positiv utvikling både i samiske samfunn, men også for hele befolkningen i samiske områder.

Ettervirkningen av fornorskingspolitikken preger enda det samiske samfunnet i stor grad. Sannhets- og forsoningskommisjonen gransker denne uretten og vil i 2023 legge frem sin rapport om hva som har skjedd, hvordan konsekvensene har vært og ikke minst med forslag til tiltak. Det blir viktig for Sametinget at funnene i rapporten blir godt kjent i storsamfunnet, og at foreslåtte tiltak følges opp. Prosessen kan bl.a. føre til at samfunnet får flere redskaper til å forstå og håndtere samehets, som er et høyst eksisterende og alvorlig problem i dagens samfunn.

De to siste årene har vært svært krevende med en global pandemi, som viser menneskehetens sårbarhet. Pandemien påvirker alle samfunn på mange ulike måter, og i mange urfolksområder meldes det om høy dødelighet og lite tilfredsstillende og manglende helsetilbud. Behovet for tilpassede helsetjenester for samiske pasienter har blitt aktualisert. De har rett til å bli møtt av et helsevesen med samisk språk- og kulturforståelse. Helsetjenestene til den samiske befolkningen må organiseres slik at dette blir mulig.

Det er uvisst hvordan pandemien kommer til å påvirke globalt de neste årene, og vi vet også lite om hvilke konsekvenser vi må leve med flere år frem i tid. Det internasjonale urfolkssamarbeidet er blitt svekket og Sametinget er svært urolig over bekymringsmeldingene som kommer inn fra de ulike urfolksgruppene. FNs permanente forum for urfolkssaker (UNPFII) har ikke kunnet finne sted fysisk på grunn av pandemien og dersom dette fortsetter, så vil det ha konsekvenser for urfolks deltakelse internasjonalt. Norge og den norske regjeringen må bidra til å gjøre det mulig at andre urfolk også får muligheten til å delta også i en tid med pandemi.

Det samiske samfunnet har måttet akseptere at vi må leve med stengte riksgrenser og dette har hatt negative konsekvenser for grenseoverskridende samarbeid. Utfordringen for samiske familier og slekter er at de ikke lenger har samme mulighet til å møtes som før, og pandemien splitter den samiske storfamilien og samisk samhold og samarbeid. Avlyste samiske arrangementer år etter år, vil ha konsekvenser både for kultur- og idrettssamarbeid. Pandemien har og kommer til å skape utfordringer for de som ofte må krysse grenser på grunn av arbeid, utdanning, politisk samarbeid eller av næringsmessige årsaker. Sametinget vil ha en granskning av hvilke virkninger de stenge grensene har hatt for samene både økonomisk, sosialt og kulturelt, og kommer til å følge det opp med myndighetene. Sametinget vil også intensivere sitt arbeid for å bygge ned strukturelle grensehindre som står i veien for den samiske samhandlingen som ett folk i en normalsituasjon.

Pandemien har vært vanskelig for samiske kunstnere og kulturarbeidere. Stengte grenser og avlyste arrangement har gjort at mange kunstnere og kulturarbeidere vurderer å slutte eller redusere sitt kunstneriske engasjement. Det samtidig med at interessen for samisk kunst er stor og økende både nasjonalt og internasjonalt. Økt interesse for samisk kunst skyldes både en internasjonal trend med større fokus på urfolkskunst og at samiske kunstnere har vært og vil være representert på store internasjonale arrangement, som under Venezia bienalen våren 2022. Potensialet nasjonalt og internasjonalt er stort, men framtida for samiske kunstnere etter pandemien er usikker. Det er derfor nødvendig å sikre gode og stabile rammebetingelser for kunstnere og kulturarbeidere. Gjennom samarbeidet med Samisk kunstnerråd er det mulig å legge til rette for bedre og målretta virkemidler, spesielt stipender, men til det behøver Sametinget økte ressurser. Et nasjonalt kulturløft for samisk kunst kan bidra til å sikre framtida for samiske kunstnere og kulturarbeidere.

Samiske kunst- og kulturinstitusjoner er ryggraden og navet i samisk kultur. De er geografisk rimelig godt fordelt på norsk side av Sápmi og ivaretar et nødvendig mangfold i samfunnsoppgaver og bransjer. Institusjonene er imidlertid fortsatt små og mange fortsatt i en oppbyggingsfase, samt at flere mangler fortsatt lokaler og infrastruktur for å ivareta sitt samfunnsoppdrag på en god måte. For at samiske institusjoner skal kunne forvalte, formidle og utvikle samisk språk, kultur og identitet må de tilføres ressurser for å ivareta den rollen. Samiske institusjoner må kunne sammenligne seg med tilsvarende norske institusjoner i forhold til kompetanse, kapasitet og fysisk tilrettelegging. For å nå det målet må Sametinget tilføres ekstra ressurser. Et nasjonalt kulturløft for samisk kunst og kultur kan bidra til å utvikle samiske kulturinstitusjoner til et nytt og nødvendig nivå.

Det å oppleve at mye blir avlyst og mye blir utsatt er med på å skape en ny og svært krevende situasjon og spesielt samer på russisk side av Sápmi er hindret i å delta på pan-samiske arrangementer. De politiske prosessene i Sápmi krever at man har mulighet til å møtes, og at samiske organisasjoner og institusjoner har en kontinuitet som sikrer at rettighetene til samene blir ivaretatt og at felles politiske beslutninger blir vedtatt. Pandemien har også tvunget frem en økt bruk og stadig større behov innen digitale tjenester.

Verden står overfor et digitalt sprang, og vi må sørge for at språkene våre ikke henger etter. Urfolk skal også kunne ta del av den språkteknologiske utviklingen på våre språk. Vi må sikre at våre språk fremdeles er relevante i den stadig endrede verden,

både i urbaniserte områder, i offentlige tjenester, utdanning, samt media og populærkultur. Det Internasjonale urfolksspråktiåret (IDIL) er en viktig arena hvor språkteknologi er trukket fram. For de samiske språkenes overlevelse er det veldig viktig at nasjonalstatene anerkjenner nødvendigheten av grenseoverskridende samarbeid. Et av hovedmålene under IDIL 2022-2032 er nettopp å forsterke det grenseoverskridende samarbeidet. Sametinget er glad for at Norge støttet initiativet til urfolksspråk-tiåret, og vi ser frem til et fruktbart og godt samarbeid. I det har vi også forventninger om at norske myndigheter inkluderer den samiske befolkningen i nasjonale digitaliseringsstrategier og tiltak, og at viktig informasjon til landets befolkning også kommuniseres på samiske språk.

Samisk språkutvalg konkluderte i NOU 2016:18 Hjertespråket at dersom alle de samiske språkene skal kunne overleve, og at Norge skal kunne overholde sine internasjonale forpliktelser kreves det en kraftinnsats fra staten og alle involverte offentlige og private aktører. Et helhetlig språkløft innebærer solid satsning på ulike nivåer innenfor alle samfunnsområder, og Sametinget er avhengig av bistand fra hele samfunnet for å lykkes. Til tross for at sameloven sikrer befolkningen i forvaltningsområdet for samiske språk rett til bruk og opplæring i samisk, opplever enkeltpersoner at de ikke får sine rettigheter oppfylt. Sametinget ser behov for at det etableres et samisk språkombud som både kan bidra med informasjon om hvilke rettigheter den samiske befolkningen har, bistå i klageprosessen og ta initiativ og påpeke det enkelte organs forpliktelser i henhold til de ulike lovverk.

Fremtiden er hos våre samiske barn og unge. De som kommer etter oss skal en dag ta over, men da er vi nødt til å legge til rette for fremtidige generasjoner. Samiske barn som går fra samiske barnehager må ha lært samisk i barnehagen såpass godt at når de begynner på skolen, vil de velge samisk som førstespråk. Derfor er samiske barnehager som bruker sterke språkmodeller en av de viktigste forutsetningene for å sikre at samiske verdier, bruk av samisk og samisk tradisjonskunnskap videreføres. Sametinget bidrar gjennom prosjektet SáMOS til å styrke kvaliteten i samiske barnehagene. Prosjektet jobber med mål om at samiske barnehager skal få et sterkt fundament for virksomheten sin. Samisk barnehagepedagogikk og egen samisk rammeplan for barnehagens innhold vil gjøre dette mulig. En forutsetning er at Sametinget både får ressurser til oppfølging av prosjektet og at regjeringen sørger for at Sámi allaskuvla og andre høgskoler og universiteter kan tilby kulturbasert utdanninger innen barnehagesektoren.

Sametinget har satt i gang et arbeid med å definere sterke språkmodeller i et 18-års utdanningsløp, fra barnehage til videregående skole. For at kvaliteten i samiske barnehager skal kunne forbedres, er det behov for å jobbe strukturelt med kompetanseheving. Utdanningsinstitusjoner som Sámi allaskuvla og andre høgskoler og universiteter er viktige, og Sametinget forventer at regjeringen legger til rette slik at de klarer å tilby samisk barnehagelærerutdanning og tilleggs- og videreutdanning tilpasset samiske barnehageansatte. Barnehagefaglig kompetanse på master- og doktorgradsnivå må også styrkes.

En av de største utfordringene for å sikre samiske barn et samisk barnehagetilbud er at samisk barnehageplass ikke er lovfestet i barnehageloven, og at alle barn ikke har en rett til et samisk barnehagetilbud. Det finnes heller ikke et tilsyn for samisk innhold. Det er et stort behov for en veiledningstjeneste for samiske barnehager, som kan være til faglig hjelp, gi kompetanseheving og bidra til kvalitetsutvikling.

Samiske elevers rettigheter til opplæring i og på samisk er en forutsetning for at samisk skal kunne likestilles med norsk. Ny opplæringslov er derfor sentral i mulig måloppnåelse. Det pågår konsultasjoner med regjeringen om loven, som etter planen vil bli fremlagt for Stortinget til behandling våren 2023 og tidligst tre i kraft skoleåret 2023/2024. Ny opplæringslov vil være med på å styrke rammebetingelsene for læremidler for å imøtekomme behovene i fagfornyelsen. Sametinget vil fortsatt ha stort fokus på fagfornyelsen, det gjenstår fortsatt en del arbeid med fagfornyelsen blant annet med å lage støttemateriell til læreplanverket, der vi har ansvar for å lage støttemateriell til samiskfaget. I arbeidet fremover vil det også være behov for å utvikle et kvalitetsvurderingssystem for læremidler, i dette arbeidet mangler Sametinget ressurser.

Samisk representasjon i utdanningssektoren er et viktig tiltak for sikre samisk innhold. Sametinget har som mål at det til enhver tid skal være samisk representasjon i styrene for UiT Norges arktiske universitet og Nord Universitet. Dette kravet er begrunnet i at disse institusjonene har samisk utdanning og forskning i sin portefølje. For å sikre samisk selvbestemmelse må Sametinget ha oppnevningsmyndighet hva gjelder samisk representasjon i styrene. Det samme prinsippet om samisk styrerepresentasjon gjelder for hovedstyre og porteføljestyrer i Norges Forskningsråd.

Det samiske samfunnet trenger forskning. Forskning skal bidra til kunnskap som kan hjelpe oss å velge retning innenfor de samepolitiske områdene. Det er derfor urovekkende at finansieringen av Forskningsrådets samiske program har vært på samme nivå i mange år, samtidig som forskningsvirksomheten rundt samiske spørsmål og kapasiteten i forskningsmiljøene har økt.

Det er et skrikende behov for personell med samisk språk og kulturkompetanse i alle fagområder i Norge. Stipendet til høyere utdanning som Sametinget har, skal bidra til å endre dette. Dessverre har Sametinget knappe ressurser og prioriteringene innenfor ordningen er blitt strammet inn. Sametinget ønsker at Lånekassa skal ta på seg dette ansvaret og overta Sametingets stipend til høyere utdanning og utvide ordningen. Dette må gjøres i samarbeid med Sametinget. For hvis vi skal få gjort en innsats som virkelig vil endre rekrutteringsgrunnlaget må det betydelig med midler til fra regjeringens side til styrking av stipendordningen.

Sametingets ansvar er å forvalte automatisk freda samiske bygninger på en målrettet måte og bidra til at et representativt utvalg har normalt vedlikehold. Dette forutsetter engasjerte og kunnskapsrike eiere og nok ressurser til å følge dette opp. Det er et stort behov for å utvikle nettverk, dialog og tillit mellom eiere, relevante håndverksmiljøer og Sametinget. Uten ressurser har Sametinget ikke mulighet til å få dette til.

Forskriftene til Riksantikvarens tilskuddsordning «freda bygninger i privat eie» er en annen strukturell ramme som er til

hinder for at Sametinget kan oppfylle sitt oppdrag innen bygningsvern. Dagens situasjon med manglende stillingsressurser og en tilskuddsordning som ikke er tilpasset behovene til det samiske bygningsvernet, innebærer at automatisk freda samiske bygninger forskjellsbehandles, sammenlignet med øvrig norsk bygningsarv. Desimeringen av bygningene er betydelig, og Sametinget har ikke mulighet til å gjennomføre en målrettet og langsiktig forvaltning av den samiske bygningsarven.

Det er stort potensial for næringsutvikling i de samiske områdene, der utviklingen av de digitale plattformene bidrar til flere muligheter og åpner flere markedsmuligheter for samiske produkter. Skal disse mulighetene kunne utnyttes fordrer det at digital infrastruktur blir bygd ut i de samiske områdene, også i mindre samiske samfunn. Digitalisering av arbeidsplasser kan føre til at arbeidsplasser blir mindre stedbundet, og at høyt kompetente arbeidstakere kan jobbe fra de samiske områdene uten å måtte flytte for å finne arbeid som tilsvarer den ansattes kompetanse.

Primærnæringene som fiskeri, jordbruk og reindrift er viktige deler av samisk næringsliv. Det er stort potensial for samisk reiseliv tilknyttet reindrift, og utviklingen av lokale matprodukter både for reindriften og landbruket. Det er økt oppmerksomhet om det samiske, og i tilknytning til denne økte oppmerksomheten er det større mulighet for markedsutvikling innen mat, duodji og reiseliv. Det er imidlertid mangel på kapital i de samiske områdene. Sametingets tilskuddsordninger bidrar i noen grad til å kompensere for dette, men det er behov for sterkere skyts. Det finnes flere ulike investeringsfond og såkornfond, men ingen fond som retter seg spesifikt mot bærekraftig næringsutvikling i urfolksområder. Det er behov for etablering av et nytt investeringsfond som ivaretar denne interessen

I de samiske områdene og i Arktis vil de som jobber i tradisjonelle naturressursbaserte næringer bli eksponert for klimaendringer, og som igjen kommer til å påvirke direkte inn på ressursgrunnlaget i de tradisjonelle urfolksområdene. Klimasårbarheten kommer til å ha stor innvirkning for reindrifta, fiskeri og landbruk.

Det er ikke verdens urfolk som har skapt klimautfordringene vi står overfor, men det er urfolk som i størst grad vil rammes av endringer i klimaet. Forventningene om at urfolks næringer, kultur og naturressurser skal vike for det som mange oppfatter som løsningene på klimautfordringene, er et stort paradoks og en utfordring. Utbygging av vind- og vannkraft i samiske områder forkles som grønne, miljøvennlige alternativer med lovnader om økonomisk vekst og økte arbeidsplasser. Samtidig beslaglegger dette store landområder som allerede er i bruk av bærekraftige samiske næringer som gir arbeid til generasjoner, og som medfører ytterligere inngrep i sårbar natur. Kultur- og naturarv danner grunnlag for samisk næringsutøvelse, bosetting, kulturutfoldelse og samfunnsutvikling, og klimatiltak må også innebære klimarettferdighet.

Samisk materiell og immateriell kulturarv og tradisjonell kunnskap/árbediehtu utgjør bæresteiner i identitet og tilhørighet for det samiske folk. Ulike samfunnsendringer som fornorskningsprosessen, sentralisering, urbanisering, nye næringstilpasninger og nye næringer, samt kulturarvs- og kunnskapsbærere som forsvinner, har medført at situasjonen for samisk kulturarv og tradisjonell kunnskap er meget bekymringsfull.

Tradisjonell kunnskap/árbediehtu blir ikke verdsatt eller i liten grad benyttet i forvaltningen, eksempelvis når det gjelder arealplanlegging, rovdyrforvaltning eller klimaspørsmål. For fremtiden vil situasjonen kunne bli prekær dersom ikke tiltak settes inn. Sametinget ønsker å utforme holistiske og på sikt pansamiske løsninger og strategier. Det inkluderer å se på muligheter for etablering av et organ/senter for koordinering, forvaltning, informasjon, rådgivning, og for etablering og styrking av nettverk innen feltene.

Tilgang på data er tilgang på fakta som kan gi oss kunnskap. Blir man ikke telt, gjelder man ikke. Derfor er et godt datagrunnlag om den samiske befolkningen viktig. I dag mangler vi dette datagrunnlaget. Det registreres ikke etnisitet eller andre markører på samisk identitet i norske offisielle registre, og Norge foretar ikke lengre folketellinger. Det er et stort behov for ny og bedre kunnskap om den samiske befolkningen og samiske samfunn, slik at regjeringen og Sametinget kan gjennomføre nødvendige og treffende tiltak i distriktene våre.

Del 6 - Årsregnskap

Ledelseskommentarer

Formål

Sametinget er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet i bevilgningsreglementet er vedtatt av Stortinget og blir bekreftet hvert år ved vedtak av nettobevilgning under utgiftspost 50.

Stortingsvedtaket innebærer at virksomheten:

- I tillegg til inntekter fra bevilgning på 50-post kan disponere eksterne inntekter fullt ut til virksomhetens formål.
- Får overført resultatet av årets drift til påfølgende budsjettår. Virksomheten disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat.

Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til:

- Reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten.
- Rundskriv 115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.
- Rundskriv 114 Bruk av statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet.
- Reglement for Sametingets økonomiforvaltning fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Tildelingsbrev for 2021 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Sametingets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

Sametingets regnskap er satt opp etter de statlige regnskapsstandardene og tilhørende veiledningsnotater som er utarbeidet av Finansdepartementet og Direktoratet for økonomistyring.

Inntekt fra bevilgninger er økt med 16,9 millioner kroner i forhold til 2020. Dette skyldes i hovedsak ekstra bevilgning fra Kunnskapsdepartementet til digitale læremidler og fra Kulturdepartementet til innkjøpsordning for kunst. I tillegg er inntekter fra tilskudd og overføringer økt med 0,8 millioner kroner som skyldes høyere omfang av prosjekter i 2021 i forhold til 2020. Reduksjonen i salg- og leieinntekter skyldes at det er gjennomført mindre befaringer i 2021 i forhold til 2020.

Lønnskostnadene er økt med totalt 8,9 millioner kroner (7,7 %) i forhold til 2020. I hovedsak skyldes dette lønnsoppgjøret i 2021 som var på 3.35 %, som igjen fører til økte utgifter til feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjon. I tillegg skyldes økningen økte stillingsressurser i administrasjonen, ekstra utgifter til etterlønn på politisk nivå og at det utnevnt en ekstra politisk rådgiver forhold til tidligere.

Andre driftskostnader har hatt en økning på 11,7 millioner kroner (18,1 %) i forhold til 2020. Økningen skyldes i hovedsak følgende forhold;

- økt bruk på vedlikehold av parlamentsbygget (skifte fra halogen til ledlys, vedlikehold i plenumssalen og auditoriet etc.)
- økte lisensutgifter på bakgrunn av implementerings av nytt tilskuddsforvaltningssystem og økte lisensutgifter på serverparken
- økt bruk av konsulenttjenester (tolkeutgifter, streaming plenum, streaming karrierekonferansen, rammeavtaler læremidler, partshjelpssaken, evaluering av tilskuddsordningene for barnehager og læremidler etc.)
- reise- og møteaktiviteten økte også i forhold til 2020 på bakgrunn av at det ble åpnet mer for dette i 2021
- økte utgifter i forbindelse med gjennomføring av valget i 2021.

Tilskudd til andre har hatt en økning på 35 millioner kroner i forhold til 2020. Hovedårsaken til dette er ekstra bevilgningen til sametinget fra kunnskapsdepartementet på 15 millioner kroner til digitale læremidler og fra Kulturdepartementet på 10,5 millioner kroner til innkjøpsordning for kunst, samisk idrett, Bååstede etc, se note 8 tabell 4.

Kortsiktig gjeld har hatt en økning på 2,16 millioner kroner i forhold til 2020. Hovedårsaken til dette er økning i leverandørgjeld, skyldig skattetrekk, avsetning feriepenger og økning i annen kortsiktig gjeld. Økningen i annen kortsiktig gjeld er på 3,3 millioner kroner og skyldes i hovedsak økning i avsetninger hvor fakturaer som gjelder 2021 først ble mottatt i januar 2022, samt en mer riktig beregning av avsetningen for ansattes tidssaldoer på grunn av overgang fra tidsregistreringssystemet Tidbank til DFØ tid. Videre er avsetningen for vedlikehold av Sametingsbygningen avsluttet og dermed redusert med 2,46 millioner kroner.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er Sametingets revisor og bekrefter årsregnskapet for Sametinget. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet 2. kvartal 2022. Revisjonsberetningen er offentlig så snart den avgis fra Riksrevisjonen og skal offentliggjøres når den mottas.

Kárášjohka, 4. februar 2022

Silje Katrine Muotka
Sametingets president

Inger Marit Eira-Åhren
Direktør

Prinsippnote årsregnskapet

Sametinget er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Sametingets årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

I samråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har Sametinget vedtatt å føre sitt årsregnskap i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS). jf. Bestemmelsene punkt 3.4.2 og punkt 3.1.6 i «Reglement for Sametingets økonomiforvaltning 31.08.2020».

Sammenligningstall for foregående regnskapsperiode vises i tilknytning til hver regnskapslinje og i noter.

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgning og inntekter fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnaden påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er benyttet ved årets slutt. Iht. SRS 10 inntektsføres innbetalte bevilgninger knyttet til aktiviteter som er sluttført i sin helhet selv om det gir et positivt resultat.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Innbetalinger til disposisjon for utbetaling til andre (tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten) inntektsføres ikke, men føres i balansen i påvente av utbetaling til endelig mottaker.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjon og gruppelivsforsikring

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Sametinget betaler pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK) for ansatte, politiske rådgivere og heltidspolitikere. Arbeidsgiverandelen dekkes av Sametingets bevilgning.

Sametinget ligger under virksomheter som ikke-betaler gruppelivsforsikring til SPK. I henholdt til SRS skal Sametinget vise gruppelivskostnader i virksomhetsregnskapet både som kostnad og kalkulatorisk inntekt.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Tilskudd

Innvilgede tilskudd bokføres det året det blir innvilget som en utgift med en debetpostering på utgiftskonto og en kreditpostering på leverandørgjeld. Ved utbetaling av tilskuddet blir leverandørgjeldskontoen debitert og bankkontoen kreditert.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Investeringer i aksjer og andeler

Ved overgang til SRS 01.01.2016 ble aksjeposter verdsatt og bokført til Sametingets andel av bokført egenkapital i selskapene. Investeringer i aksjer og andeler nedskrives til virkelig verdi dersom verdinedgangen ikke forventes å være forbigående.

Nyanskaffelser av aksjer og andeler balanseføres til anskaffelseskost.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer

Regnskapslinjen gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten består både av årets innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt, og tidligere års innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt.

Regnskapslinjen mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt består av innbetalinger som Sametinget har fått til disposisjon for utbetaling til andre, der utbetaling til endelig mottaker ikke skjer før etter regnskapsårets slutt.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld. Statens kapital består av virksomhetskapital, avregninger og utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte). Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

Virksomhetskapital

Sametinget har ikke opparbeidet virksomhetskapital.

Avregninger

For nettobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet eller ikke inntektsført bevilgning.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har derfor motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Ikke inntektsført bevilgning

Iht. SRS 10 pkt. 9 skal nettobudsjetterte virksomheter ikke inntektsføre bevilgning knyttet til aktiviteter som ikke er utført pr 31.12 i regnskapsåret. Bevilgningen presenteres som ikke inntektsført bevilgning i balanseoppstillingen, under C. Statens kapital.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Nettobudsjetterte virksomheter tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra overordnet departement. Virksomheten disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne rente beregnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

Bevilgningsrapportering

Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgninger stilt til disposisjon på en annen måte enn bruttobudsjetterte virksomheter og har følgelig også en annen rapportering til statsregnskapet. Nettobudsjetterte virksomheter har en forenklet rapportering til statsregnskapet, og oppstillingen av bevilgningsrapporteringen reflekterer dette. Virksomhetens betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og oppgjørskonto i Norges Bank.

Oppstillingen omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.»

Resultatregnskapet

	Note	31.12.2021	31.12.2020
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	204 240 672	187 305 656
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	4 790 244	4 015 000
Salgs- og leieinntekter	1	1 679 570	2 362 058
Sum driftsinntekter		*210 710 486*	*193 682 713*
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	125 049 010	116 144 503
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	6 344 551	6 261 841
Andre driftskostnader	5	76 952 612	65 091 827
Sum driftskostnader		*208 346 173*	*187 498 171*
Driftsresultat		**2 364 313**	**6 184 542**
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	5 572	10 563
Finanskostnader	6	18 945	22 474
Sum finansinntekter og finanskostnader		*-13 373*	*-11 911*
Resultat av periodens aktiviteter		**2 350 940**	**6 172 631**
Avregninger og disponeringer			
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	2 350 940	6 172 631
Sum avregninger og disponeringer		*2 350 940*	*6 172 631*
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	8	374 361 333	339 200 694
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	8	-374 361 333	-339 200 694
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		*0*	*0*

Balanse

	Note	31.12.2021	31.12.2020
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	1 261 587	1 462 642
Sum immaterielle eiendeler		*1 261 587*	*1 462 642*
II Varige driftsmidler			
Tomter	4	1 790 000	1 790 000
Bygninger og annen fast eiendom	4	86 829 038	89 112 869
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	2 252 874	1 220 608
Fast bygningsinventar, eget bygg	4	11 546 591	12 129 903
Datamaskinerserver, annet AV-utstyr, kopimaskiner	4	7 264 331	4 010 759
Sum varige driftsmidler		*109 682 834*	*108 264 140*
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	7 714 415	7 714 415
Sum finansielle anleggsmidler		*7 714 415*	*7 714 415*
Sum anleggsmidler		**118 658 836**	**117 441 196**
B. Omløpsmidler			
II Fordringer			
Kundefordringer	10	814 782	982 944
Andre fordringer	11	4 005 655	3 655 969
Sum fordringer		*4 820 437*	*4 638 913*
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	12	197 773 857	198 437 279
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		*197 773 857*	*198 437 279*
Sum omløpsmidler		**202 594 293**	**203 076 191**
Sum eiendeler		**321 253 129**	**320 517 388**

	Note	31.12.2021	31.12.2020
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	16 536 665	14 173 586
Sum avregninger		*16 536 665*	*14 173 586*
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	110 944 421	109 726 781
Ikke inntektsført bevilgning	13	4 018 000	9 031 500
Sum utsatt inntekfsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)		*114 962 421*	*118 758 281*
Sum statens kapital		**131 499 085**	**132 931 867**
D. Gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		7 547 073	7 039 374
Skyldig skattetrekk		5 561 446	4 691 031
Skyldige offentlige avgifter		607 014	488 572
Avsatte feriepenger		10 339 345	9 930 161
Mottatt forskuddsbetaling	14	70 000	200 000
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	7 926 458	8 421 458
Avsetning forpliktelser - Avsetning vedlikehold Sametingsbygningen	16	0	2 461 244
Annen kortsiktig gjeld	17	8 933 400	5 496 335
Sum kortsiktig gjeld		*40 984 737*	*38 728 176*
Sum gjeld		**40 984 737**	**38 728 176**
Sum statens kapital og gjeld drift		**172 483 822**	**171 660 043**
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	8	144 469 554	141 184 927
Mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt	8	4 299 753	7 672 418
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		*148 769 307*	*148 857 345*
Sum statens kapital og gjeld		**321 253 129**	**320 517 388**

Noter til årsregnskapet

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2021	31.12.2020
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning	205 253 205	185 023 182
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-7 562 191	-4 168 167
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	6 344 551	6 261 841
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader og gruppeliv (ikke betalende)	205 107	188 800
Sum inntekt fra bevilgninger	**204 240 672**	**187 305 656**
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	734 000	989 000
Andre tilskudd og overføringer	4 056 244	3 026 000
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	**4 790 244**	**4 015 000**
Salgs- og leieinntekter		
Befaringsinntekter	1 506 842	2 225 454
Prosjektinntekter (Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri)	66 566	976
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	106 162	135 628
Sum salgs- og leieinntekter	**1 679 570**	**2 362 058**
Sum driftsinntekter	**210 710 486**	**193 682 713**

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2021	31.12.2020
Lønn - ansatte	88 128 167	81 245 002
Lønn - heltidpolitikere	6 854 850	6 585 041
Feriepenger	10 934 926	10 171 462
Annen oppgavepliktig godtgjørelser	10 775 626	10 132 569
Arbeidsgiveravgift	1 735 985	1 239 281
Pensjonskostnader*	11 575 279	11 129 551
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-5 951 803	-5 163 758
Andre ytelser	995 980	805 357
Sum lønnskostnader	**125 049 010**	**116 144 503**

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2021 12% for ansatte og 9,9% for heltidspolitikere. Premiesatsen for 2020 var 12% for ansatte og 9,35% for heltidspolitikere.

Antall årsverk:	**134,0**	**138,0**

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare o.l. rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 137 229	2 137 229
Tilgang i året	165 662	165 662
Anskaffelseskost	2 302 891	2 302 891
Akkumulerte avskrivninger 01.01	674 587	674 587
Ordinære avskrivninger i året	366 717	366 717
Balanseført verdi 31.12.2021	**1 261 587**	**1 261 587**
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Fast byngingsinventar, eget bygg	Datamaskiner, server, AV-utstyr, kopimaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	1 790 000	136 392 697	6 848 250	46 418 256	16 081 603	207 530 806
Tilgang i året	0	0	1 265 364	689 615	5 441 550	7 396 529
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0	-9 745 554	-9 745 554
Anskaffelseskost	1 790 000	136 392 697	8 113 614	47 107 871	11 777 599	205 181 781
Akkumulerte avskrivninger 01.01	0	47 279 828	5 627 642	34 288 352	12 070 844	99 266 666
Ordinære avskrivninger i året	0	2 283 831	233 098	1 272 927	2 187 978	5 977 834
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0	-9 745 554	-9 745 554
Balanseført verdi 31.12.2021	**1 790 000**	**86 829 038**	**2 252 874**	**11 546 591**	**7 264 331**	**109 682 834**
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	1,667 %	10 %	3-5%	6-33%	
Levetid	Ubegrenset levetid	60 år	10 år	20-30 år dekomponert	3-10 år	

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2021	31.12.2020
Husleie	12 135 135	12 482 535
Vedlikehold egne bygg og anlegg	3 468 825	1 752 992
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	80 601	950 253
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	3 539 631	4 298 238
Leie av maskiner, inventar og lignende	5 539 561	4 342 533
Mindre utstyrsanskaffelser	1 602 882	1 994 129
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr m\	282 952	236 733
Kjøp av konsulenttjenester	13 251 672	11 467 506
Kjøp av fremmede tjenester	14 538 259	10 697 577
Reiser og diett	11 886 754	9 659 976
Tap og lignende	18 150	0
Øvrige driftskostnader	10 608 190	7 209 356
Sum andre driftskostnader	**76 952 612**	**65 091 827**

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktu reien-deler	Sum
Varighet inntil 1 år		250 488				250 488
Varighet 1-5 år		3 018 750				3 018 750
Varighet over 5 år		8 728 554				8 728 554
Kostnadsført leiebetaling for perioden	**0**	**11 997 792**	**0**	**0**	**0**	**11 997 792**

Note 6 Finansinntekter og -kostnader

	31.12.2021	31.12.2020
Finansinntekter		
Renteinntekter	372	5 315
Valutagevinst (agio)	5 200	5 248
Sum finansinntekter	**5 572**	**10 563**
Finanskostnader		
Rentekostnad	16 859	22 473
Valutatap (disagio)	2 086	1
Sum finanskostnader	**18 945**	**22 474**

Note 7 Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet

	31.12.2021	31.12.2020	Endring
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	8 822 250	6 459 171	-2 363 079
Finansielle anleggsmidler	7 714 415	7 714 415	0
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	**16 536 665**	**14 173 586**	**-2 363 079**

Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)	
Endring i avregning bevilgingsfinansiert virksomhet i balansen	2 363 079
Korrigering av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	-12 139
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet	**2 350 940**

Note 8 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tildelte tilskudd	31.12.2021	31.12.2020
Tilskudd til kommuner	86 899 797	79 520 959
Tilskudd til fylkeskommuner	10 886 000	14 371 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	196 792 817	173 777 799
Tilskudd til husholdninger	18 435 439	15 406 423
Stipend	7 191 500	6 317 667
Tilskudd til ideelle organisasjoner	53 289 301	44 506 210
Tilskudd til statsforvaltningen	4 036 106	2 998 460
Tilskudd til utlandet	115 000	113 000
Sum tildelte tilskudd	**377 645 960**	**337 011 518**

Utbetalte tilskudd til andre	
Sum tildelte tilskudd og tilbaketrekninger	377 645 960
Endring i tilskuddsgjeld	-3 284 627
Utbetalte tilskudd til andre i 2021	**374 361 333**

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning	31.12.2021	31.12.2020	Endring
Leverandørgjeld næring	22 428 378	21 689 353	-739 025
Leverandørgjeld kultur	13 712 446	14 207 622	495 176
Leverandørgjeld opplæring	69 120 072	72 693 262	3 573 190
Leverandørgjeld språk	9 679 050	9 973 150	294 100
Leverandørgjeld direkte tilskudd	1 961 500	536 250	-1 425 250
Leverandørgjeld andre virkemidler	16 676 108	14 190 290	-2 485 818
Gjeld andre tilskuddsmottakere	10 892 000	7 895 000	-2 997 000
Sum gjeld tilskuddsforvaltning	**144 469 554**	**141 184 927**	**-3 284 627**

Gjeld vedr. tilskuddsforvaltning kan av ulike årsaker ikke grupperes på samme måte som i tabellen «Tildelte tilskudd» .

Mottatt bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt	
Avsetning 2020 - eksterne midler	7 672 418
Riksantikvaren - Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie	6 000 000
Kulturdepartement - Spillemidler til samisk idrett	1 500 000
Kulturdepartement - Innkjøpordning for kunst	1 000 000
Kulturdepartement - Innkjøpordning for Samtidskunst og kunsthåndtverk	1 000 000
Kulturdepartement - Innkjøpordning for kunst	3 000 000
Kulturdepartement - Tilskudd til samisk-tysk samarbeidsprosjekt	2 000 000
Kulturdepartement - Spillemidler til kulturformål - Bååstede prosjektet	2 000 000
Tildelt tilskudd på overnevnte postene i 2021	-19 872 665
Sum bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt	**4 299 753**

Note 9 Investering i aksjer og andeler

	Forretnings-kontor	Ervervs-dato	Antall aksjer	Eier-andel	Stemme-andel	Årets res. i selskapet	Balanseført EK i selskapet 31.12.2020	Balanseført verdi kap. regnskap	Balanseført verdi virks.-regnskap
Beaivvaš Sámi Našunalteahter AS	Kautokeino	01.02.2010	40	40,0 %	40,0 %	3 496 386	5 349 058	40 000	1 680 000
Senter for Nordlige Folk AS	Kåfjord	20.04.2009	6 540	30,0 %	30,0 %	329 248	17 610 400	1 308 000	4 819 200
Åarjelhsaemien Teatere AS	Mo i Rana	09.09.2012	55	55,0 %	55,0 %	257 394	4 073 082	55 000	654 897
Samisk Hus Oslo AS	Oslo	10.12.2013	392	49,0 %	49,0 %	110 732	84 940	39 200	145 418
Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	Kautokeino	07.04.2014	90	47,4 %	47,4 %	56 854	350 331	90 000	76 650
Vardobáiki	Evenes	20.03.2015	600	48,3 %	48,3 %	296 324	7 617 817	150 000	338 251
Balanseført verdi 31.12.2021									**7 714 415**

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2021	31.12.2020
Kundefordringer til pålydende	814 782	982 944
Sum kundefordringer	**814 782**	**982 944**

Note 11 Andre fordringer

	31.12.2021	31.12.2020
Forskuddsbetalt lønn	1 000	0
Personallån	48 500	0
Forskuddsbetalt leie	2 718 734	2 334 629
Andre forskuddsbetalte kostnader	257 292	0
Andre fordringer	980 129	1 321 340
Sum andre kortsiktige fordringer	**4 005 655**	**3 655 969**

Sametinget har forskuddsbetalt husleie til ulike leietakere i desember 2021. I tillegg er det forskuddsbetalt felleskostnader og driftskostnader til de ulike leietakere under posten andre forskuddsbetale kostnader. Andre fordringer skyldes fordringer til NAV.

Note 12 Bankinnskudd, kontakter og lignende

	31.12.2021	31.12.2020
Innskudd statens konsernkonto	197 773 857	198 437 279
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	**197 773 857**	**198 437 279**

Note 13 Ikke inntektsført bevilgning

	31.12.2021	31.12.2020	Endring
Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartement			
Avsetning - Samisk reiselivsprosjektet		62 500	62 500
Avsetning 2020- Rekrutteringsstrategier for det samiske samfunnet - Vaibmogiella		600 000	600 000
Avsetning 2020- Evaluering og utredning Sametinget organisering av læremiddelutvikling		500 000	500 000
Avsetning 2020- Evaluering av sametingets søkerbaserte tilskudd til barnehager		600 000	600 000
Avsetning 2020- Nytt tolke- og møtestyringsanlegg	1 000 000	3 885 000	2 885 000
Avsetning 2020/21 - Rammeavtaler med læremiddelprodusenter	2 268 000	1 384 000	-884 000
Avsetning 2021- Oppfølgning av Sametingets likestillingsmelding	750 000	0	-750 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)	4 018 000	7 031 500	3 013 500
Ikke inntektsført bevilgning fra andre departement			
Kunnskapsdepartementet - Hjertespråk	0	2 000 000	2 000 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra andre departementer (gjeld)	0	2 000 000	2 000 000
Sum ikke inntektsførte bevilgning	**4 018 000**	**9 031 500**	**5 013 500**

Note 14 Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2021	31.12.2020
Fylkesmannen i Troms og Finnmark - befaring	70 000	200 000
Sum mottatt forskuddsbetaling	**70 000**	**200 000**

Note 15 Ikke inntektsført tilskudd og overføringer

	31.12.2021	31.12.2020	Endring
Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)			
Riksantikvaren - BARK	0	555 000	555 000
Riksantikvaren - Kompetansemodell kommunene	0	500 000	500 000
Utdanningsdirektorat - arbeid mot mobbing	1 000 000	1 000 000	0
Justis- og beredeskapsdepartement - vold i nære relasjoner	1 200 000	1 200 000	0
Riksantikvaren - "fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap"	1 000 000	1 000 000	0
Riksantikvaren - Registering av samiske bygninger - forvaltning 2020	1 000 000	1 000 000	0
Riksantikvaren - Kompetansemodell kommune 2020	200 000	500 000	300 000
Sametinget i Sverige - Giellagaldu	2 596 458	2 596 458	0
Riksantikvaren - KULA	70 000	70 000	0
Riksantikvaren - Arbeid med kulturminner i kommunene - KIK	300 000	0	-300 000
Kulturdepartementet - Tilskudd til prosjektering norsk bidrag til Arctic Arts Summit	400 000	0	-400 000
Walt Disney - Frost 2 samisk versjon	160 000	0	-160 000
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	**7 926 458**	**8 421 458**	**495 000**

Note 16 Avsetning forpliktelser

	31.12.2021	31.12.2020
Avsetning vedlikehold Sametingsbygningen	0	2 461 244
Sum avsetning forpliktelser	**0**	**2 461 244**

Note 17 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2021	31.12.2020
Skyldige påløpt lønn	4 080 500	3 340 337
Annen kortsiktig gjeld	152 839	-2 868
Påløpte kostnader	4 700 061	2 158 866
Sum annen kortsiktig gjeld	**8 933 400**	**5 496 335**

Økningen i annen kortsiktig gjeld på 3,4 millioner kroner skyldes i hovedsak økning i avsetninger hvor fakturaer som gjelder 2021 først ble mottatt i januar 2022, samt en mer riktig beregning av avsetningen for ansattes tidssaldoer på grunn av overgang fra tidsregistreringssystemet Tidbank til DFØ tid.

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden

	31.12.2021
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter	
Innbetalinger	
innbetalinger av bevilgning	196 867 040
innbetalinger av tilskudd og overføringer	1 713 500
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	1 964 452
Andre innbetalinger	163 760
Sum innbetalinger	200 708 752
Utbetalinger	
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-71 294 153
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-79 710 447
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-32 319 595
andre utbetalinger	-13 770 414
Sum utbetalinger	-197 094 610
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	**3 614 142**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-7 562 191
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**-7 562 191**
Kontantstrømmer knyttet til overføringer	
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	377 645 960
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-374 361 333
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	**3 284 627**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-663 422
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	198 437 279
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	**197 773 857**

	31.12.2021
Avstemming	
avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	2 350 940
ordinære avskrivninger	6 344 551
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-7 562 191
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	1 217 640
endring i ikke inntektsført bevilgning	-5 013 500
endring i kundefordringer	168 162
endring i leverandørgjeld	507 699
endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer	-495 000
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	7 562 191
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer - endring tilskuddsgjeld	-3 284 627
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer - endring mottatt bevilgning til	-88 038
Korrigering av avregning bevilgningsfinansiert virksomhet og ikke innt.ført bevilgning*	12 139
endring i andre tidsavgrensningsposter	1 894 177
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*	**3 614 142**

Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Sametinget har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Sametinget har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Sametinget står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Sametinget har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank.

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet i oppstillingens nedre del, viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som virksomheten er oppført med i statens kapitalregnskap.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Utgiftskap.	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling
325	Kulturdepartementet	72	Tilskudd til prosjektering av norsk bidrag til Arctic Arts Summit	400 000
325	Kulturdepartementet	77	Sametingets innkjøpsordning for kunst	1 000 000
325	Kulturdepartementet	77	Sametingets innkjøpsordning for kunst	3 000 000
325	Kulturdepartementet	77	Sametingets innkjøpsordning for samtidskunst og kunsthåndverk	1 000 000
325	Kulturdepartementet	78	Tilskudd til samisk-tysk samarbeidsprosjekt	2 000 000
560	Sametinget	50	Sametinget	543 013 000
1429	Riksantikvaren	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie	6 000 000
1429	Riksantikvaren	60	Arbeid med kulturminner i kommunene -KIK	300 000
-	Kulturdepartementet	-	Spillemidler til kulturformål - Bååstede prosjektet	2 000 000
-	Kulturdepartementet	-	Spillemidler til samisk idrett 2021	1 500 000
-	Utdanningsdirektoratet		Tilskudd til utvikling av samiske digitale læremidler	15 000 000
Sum utgiftsført				**575 213 000**

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2021
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	12	198 437 279
Endringer i perioden		-663 422
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	**12**	**197 773 857**

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2021	2020	Endring
1961	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	12	197 773 857	198 437 279	-663 422
1350	Beaivvaš Sámi Našunalateahter AS	9	40 000	40 000	0
1350	Senter for Nordlige Folk AS Davvi álbmogiid guovddáš OS	9	1 308 000	1 308 000	0
1350	Åarjelhsaemien Teatere AS	9	55 000	55 000	0
1350	Samisk Hus Oslo AS*	9	39 200	39 200	0
1350	Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	9	90 000	90 000	0
1350	Vardobáiki	9	150 000	150 000	0